

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„ОБЕДСКА БАРА“ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Немања Ерцег

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„ОБЕДСКА БАРА“ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

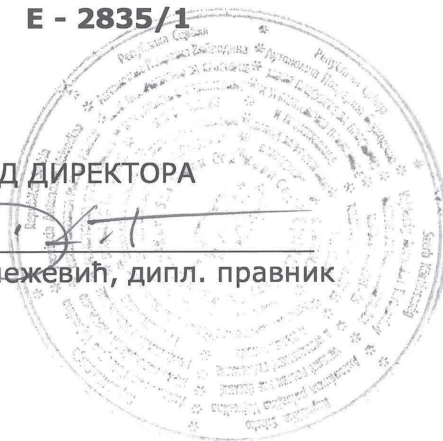
Е - 2835/1

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ

др Тамара Зеленовић Васиљевић

ВД ДИРЕКТОРА

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, 2023. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА: др Тамара Зеленовић Васиљевић

СТРУЧНИ ТИМ:

мр Драгана Дунчић, дипл. простор. план.
мр Рита Барјактаровић, дипл. биол.
Лана Исаков, маст. инж. арх.
др Оливера Добривојевић, дипл. простор. план.
мр Владимир Пихлер, дипл. инж. арх.
Тања Ковачевић, маст. инж. арх.
Бранко Миловановић, дипл. инж. мелио.
Мирољуб Љешњак, дипл. инж. пољ.
Милан Жижић, дипл. инж. маш.
Наташа Медић Королија, маст. инж. пејз. арх.
Зоран Кордић, дипл. инж. саобр.
Зорица Санадер, дипл. инж. електр.
Радованка Шкрбић, дипл. инж. арх.
Теодора Томин Рутар, дипл. правник
Иван Тамаш, маст. простор. план.
Далибор Јурица, дипл. инж. геодез.
Милко Бошњачић, маст. инж. геодез.
Дејан Илић, грађ. техн.
Ђорђе Кљаић, геод. техн.
Драгана Матовић, оператер
Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
2. ПРЕДМЕТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
2.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	4
2.1.1. Правни основ	4
2.1.2. Плански основ.....	6
2.1.2.1 Изводи из планова вишег реда	6
2.1.2.2. Изводи из просторних планова подручја посебне намене од значаја за израду просторног плана	15
2.1.2.3. Преглед планске документације локалних самоуправа од значаја за израду просторног плана	17
3. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА), ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ И ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА) И ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ РЕЗЕРВАТА	17
3.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	17
3.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА)	18
3.3. ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ И ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА)	19
3.3.1. Опис границе просторне целине подручја посебне намене	19
3.3.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене (Резервата)	20
3.4. ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ РЕЗЕРВАТА.....	21
4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	21
4.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	21
4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	25
4.2.1. Општи циљеви	25
4.2.2. Оперативни циљеви	26
4.2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности.....	26
4.2.2.2. Заштита предела	27
4.2.2.3. Заштита културног наслеђа.....	27
4.2.2.4. Становништво	27
4.2.2.5. Насеља и јавне службе	28
4.2.2.6. Привреда.....	28
4.2.2.7. Инфраструктурни системи.....	28
4.2.2.8. Заштита животне средине и управљање отпадом	30
4.2.2.9. Заштита од елементарних непогода и акцидентних ситуација	30
5. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	31
5.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИ	31
5.1.1. Геолошке и геоморфолошке карактеристике.....	31
5.1.2. Хидрографске и хидролошке карактеристике.....	32
5.1.3. Климатске карактеристике	33
5.1.4. Педолошке карактеристике	34
5.1.5. Сеизмолошке карактеристике	34
5.2. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ.....	35
5.2.1. Природна добра	35
5.2.2. Природни ресурси	37
5.3. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА	39
5.4. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА.....	39
5.5. СТАНОВНИШТВО	46
5.6. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА	48

5.7. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	48
5.8. ПРИВРЕДА	49
5.8.1. Пољопривреда	49
5.8.2. Туризам	49
5.8.3. Шумарство и лов	50
5.8.4. Рибља фауна и риболов	50
5.8.5. Микро, мала и средња предузећа и предузетништво	51
5.9. ИНФРАСТРУКТУРА	51
5.9.1. Саобраћајна инфраструктура	51
5.9.2. Водна и комунална инфраструктура	52
5.9.3. Енергетска инфраструктура	54
5.9.3.1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА	54
5.9.3.2. ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА	54
5.9.3.3. ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ	54
5.9.3.4. ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ	55
5.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура	55
5.10. ЕЛЕМЕНТАРНЕ НЕПОГОДЕ И АКЦИДЕНТНЕ СИТУАЦИЈЕ	55
6. НАЧИН КОРИШЋЕЊА И НАМЕНА ПРОСТОРА	56
7. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ	58
8. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	61
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	62
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	62
2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	63
3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	64
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	67
1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	67
2. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	80
3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ	80
3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА	80
3.2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	82
3.2.1. Заштићено подручје - Резерват	82
3.2.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја	82
3.2.3. Еколошки коридори	82
3.2.4. Посебни услови заштите природе	82
3.3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА	82
3.3.1. Услови прописани од стране Републичког завода за заштиту споменика културе ...	82
3.3.2. Услови прописани од стране Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица	82
3.4. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРЕДЕЛА	83
3.5. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ГЕОЛОШКОГ И ПАЛЕОНТОЛОШКОГ НАСЛЕЂА	83
3.6. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ	83
3.7. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	83
3.8. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА	83
3.9. УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ	83

3.10. УСЛОВИ И МЕРЕ КОЈИМА СЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ ЧИНЕ ПРИСТУПАЧНИМ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	83
3.11. УСЛОВИ И МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ	83

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	83
1. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	83
1.1. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ПЕЋИНЦИ	84
1.2. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ РУМА ДО 2025.	84
1.3. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА КУПИНОВО	84
1.4. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ОГАР	83
1.5. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ГРАБОВЦИ	83
1.6. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ОБРЕЖ	83
1.7. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА АШАЊА.....	83
1.8. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТ „ТВРЂАВА КУПИНИК“ У КО КУПИНОВО	83
1.9. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ТУРИСТИЧКИ ЛОКАЛИТЕТ У КО АШАЊА И КО КУПИНОВО	83
1.10. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ВОДНОГ ОБЈЕКТА - УСТАВЕ НА КАНАЛУ ВОК	83
1.11. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНОВА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПРИВРЕДНО-РАДНЕ ЗОНЕ .	83
1.12. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКОГ ПРОЈЕКТА ЗА КОМПЛЕКС МАНАСТИРА ОБЕД...	83
1.13. УРБАНИСТИЧКО-ТЕХНИЧКИ ДОКУМЕНТ КОЈИ ОСТАЈЕ НА СНАЗИ	83
2. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	83
3. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	83

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	83
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	83
2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	83
2.1. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА	83
2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ	83
2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА	83
2.4. БИОМОНИТОРИНГ	83
3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА.....	83
4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	83

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	83
1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	83
2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	83

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	83
---	-----------

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	83
---	-----------

IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	83
--------------------------------	-----------

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Простори потенцијално негативних утицаја на животну средину и мере заштите Р - 1:50 000

СПИСАК ТАБЕЛА И СЛИКА**ТАБЕЛЕ**

Табела 1. Укупна површина и запремина шума у оквиру Резервата	38
Табела 2. Стање запремина шума по врстама дрвећа	38
Табела 3. Споменици културе - архитектура	40
Табела 4. Споменици културе - народно градитељство	40
Табела 5. Просторно културно-историјске целине	41
Табела 6. Археолошки локалитети	41
Табела 7. Знаменита места	44
Табела 8. Кретање укупног броја становника	46
Табела 9. Број домаћинстава	47
Табела 10. Системи за одводњавање на подручју Обедске बारे	53
Табела 11. Подручје обухваћено Просторним планом према категоријама коришћења земљишта ...	56
Табела 12. Површине подручја посебне намене (Резервата) и заштитне зоне Резервата у обухвату Просторног плана	57
Табела 13. Површине просторне целине и подцелина подручја посебне намене	57
Табела 14. Табела органа и институција од значаја за израду ППППН СРП „Обедска	61
Табела 15. Преглед посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана	63
Табела 16. Веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја	64
Табела 17. Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ	66
Табела 18. Процена утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на	71
Табела 19. Критеријуми за оцењивање величине утицаја	72
Табела 20. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја	72
Табела 21. Скала за процену вероватноће утицаја	72
Табела 22. Планска решења у Нацрту Просторног плана обухваћена проценом утицаја	73
Табела 23. Процена величине утицаја области Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене	75
Табела 24. Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја	76
Табела 25. Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја	77
Табела 26. Вредновање карактеристика утицаја Просторног плана	78
Табела 27. Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката	79

СЛИКЕ

Слика 1. Прегледна карта простора у оквиру границе обухвата Просторног плана са просторном целином и подцелинама подручја посебне намене	4
Слика 2. Старосна структура становништва	47
Слика 3. Саобраћајна мрежа у обухвату Просторног плана	52

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, бр. 135/04 и 88/10) утврђена је обавеза да се стратешка процена утицаја на животну средину врши и за планове у области просторног и урбанистичког планирања. Законом су утврђени услови, начин и поступак вршења процене утицаја планова на животну средину, у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања плана.

Одлуку о изради извештаја о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана, по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.

Изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара“ (у даљем тексту: Просторни план), приступило се на основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара“ („Службени лист АПВ“, број 26/22).

Паралелно са израдом Просторног плана приступило се и изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара“ на животну средину, на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 26/22), која чини саставни део Одлуке о изради Просторног плана (у даљем тексту: Извештај о стратешкој процени).

За обрађивача Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара“ на животну средину (у даљем тексту: Извештај о стратешкој процени) одређен је ЈП „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад.

Извештајем о стратешкој процени су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана, и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у просторним плановима, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Извештај о стратешкој процени утицаја структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене),
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисање проблема и проналажења решења),
- (3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу - дефинисање матричног оквира процене),
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процене утицаја у току спровођења Просторног плана посебне намене),
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг - оквир за праћење спровођења измена и допуна планских решења, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју),
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену),
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене),
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређење стратешке процене).

Разлози за вршење Стратешке процене су сагледавање, процена и утврђивање могућих значајних утицаја на животну средину које би на предметном простору могла узроковати планска решења, као и дефинисање мера које је потребно предузети како би се евентуални значајни утицаји на животну средину спречили, отклонили или смањили на минимум.

Стратешком проценом се оцењују, односно утврђују потенцијални негативни утицаји на животну средину и дефинишу мере за спречавање или смањење штетних утицаја планских решења. Резултати стратешке процене утицаја доприносе евентуалном редеофинисању фазних планских концепција и решења и одговарајућем доношењу одлука у планском процесу - оптималних са становишта заштите животне средине, применом мера заштите животне средине у току спровођења Плана.

За изналагање оптималних планских решења коришћена је релевантна информациона и студијска документација, добијени услови од надлежних органа и организација у чијој је надлежности њихово издавање, актуелна планска и друга документација, као и остали подаци и информације доступне за простор у обухвату Просторног плана.

2. ПРЕДМЕТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план подручја посебне намене доноси се за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20 и 52/21).

Разлози за доношење Просторног плана проистичу из потребе реализације стратешких приоритета у области заштите и управљања вредностима карактера предела, уређења и унапређења природних добара, који су утврђени Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и Регионалним просторним планом Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

У предметном Просторном плану подручје посебне намене чини заштићено подручје - Резерват. Простор изван подручја посебне намене (Резервата), а који је у обухвату Просторног плана представља заштитну зону Резервата. Део подручја Обедске баре је стављен под заштиту као природно добро од изузетног значаја, сврстан је у I категорију заштите као специјални резерват природе и са заштитном зоном чини јединствену целину. Резерват је стављен под заштиту ради очувања остатака меандра реке Саве, са бројним различитим беотопима – мочварне, ливадске, потпуно склопљене шуме, са врло сложенем организацијом животних заједница и са разноврсним живим светом међу којима су и многе природне реткости.

У оквиру границе Просторног плана налази се део општине Пећинци, односно катастарске општине Огар, Обреж, Ашања и Купиново и део општине Рума, катастарска општина Грабовци.

Просторним планом, поред границе обухвата Просторног плана, дефинисана је граница подручја посебне намене, граница просторне целине и границе подцелина подручја посебне намене (Резервата) и граница заштитне зоне Резервата.

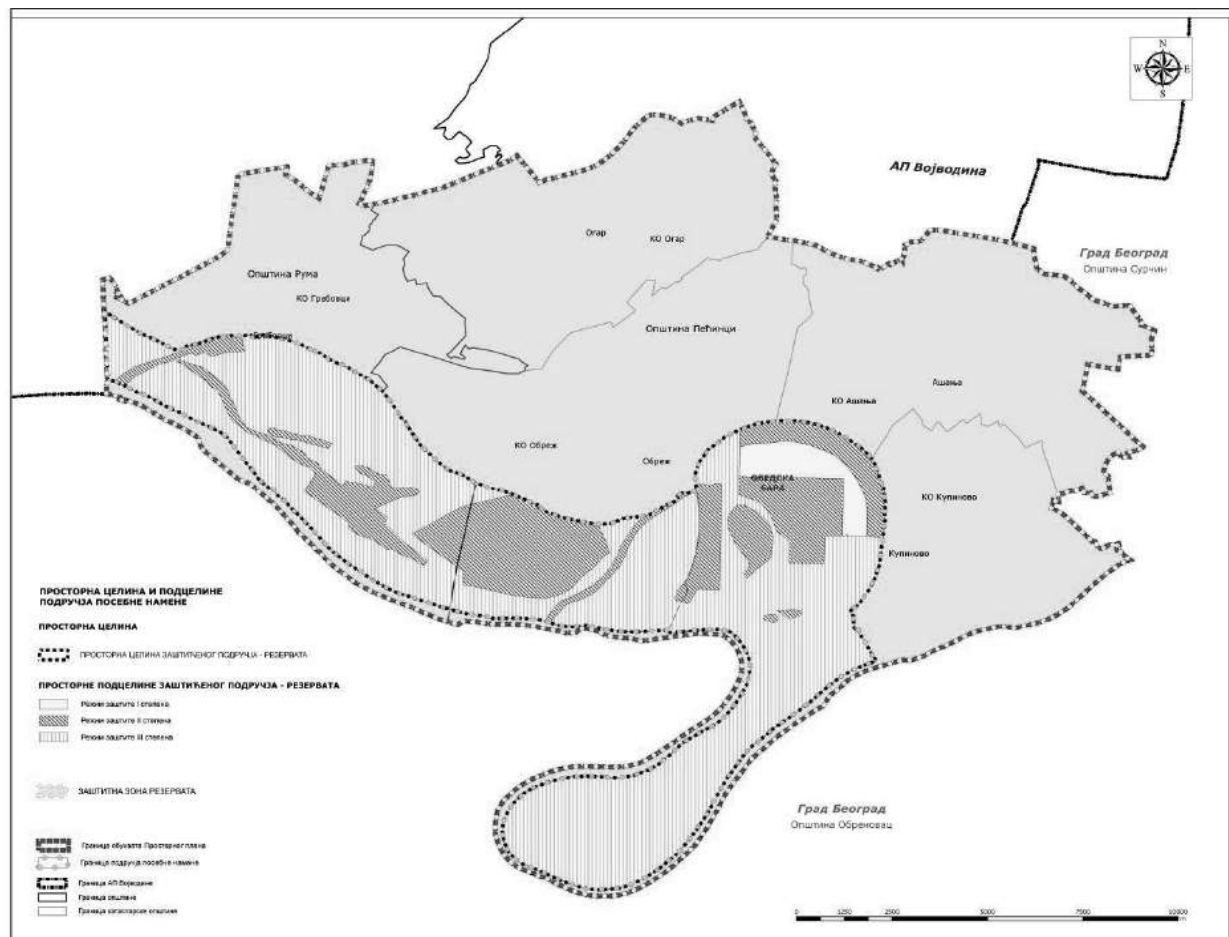
У оквиру подручја посебне намене дефинисана је једна просторна целина значајна за очување биодиверзитета - просторна целина заштићеног подручја – Резервата.

У оквиру просторне целине заштићеног подручја - Резервата дефинисане су просторне подцелине:

- просторна подцелина 1 коју чини режим I степена заштите,
- просторна подцелина 2 коју чини режим II степена заштите и
- просторна подцелина 3 коју чини режим III степена заштите.

Простор изван подручја посебне намене (Резервата), а који је у обухвату Просторног плана представља заштитну зону Резервата.

Имплементацијом Просторног плана створиће се услови за реализацију националних, регионалних и локалних интереса, у складу са заштитом природе.

Слика 1. Прегледна карта простора у оквиру границе обухвата Просторног плана са просторном целином и подцелинама подручја посебне намене

2.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

2.1.1. Правни основ

Правни основ за израду Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара“ представља Покрајинска скупштинска одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара“ („Службени лист АПВ“, број 26/22).

Како је наведено у делу уводних напомена, правни основ за израду Извештаја о стратешкој процени је Одлука о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Обедска бара“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 26/22), која чини саставни део Одлуке о изради Просторног плана.

План се израђује на основу Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - испр., 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20 и 52/21) и Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“ број 32/19), те пратећих закона:

- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 18/10, 65/13, 15/15-УС, 96/15, 113/17-др. закон, 27/18-др. закон и 9/20-др. закон);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС и „Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“, бр. 20/09 и 55/13-УС);

- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др закон);
 - Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
 - Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон, 9/16-УС, 24/18, 41/18, 41/18-др. закон, 87/18, 23/19 и 128/20-др. закон);
 - Закон о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС“, број 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15-др.закон, 83/18 и 9/20);
 - Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др. закон);
 - Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06 и 65/08-др.закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др. закон);
 - Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
 - Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
 - Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 25/15 и 109/21);
 - Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др. закон);
 - Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
 - Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 96/21);
 - Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);
 - Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, бр. 101/15, 95/18-др. закон и 40/21, одредбе чл. 54-57. овог закона примењују се од дана приступања Републике Србије Европској унији);
 - Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14 и 95/18-др. закон);
 - Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18-др. закон и 40/21);
 - Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка б) и став 2. у делу који се односи на тачку б) и члан 14. став 2.);
 - Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14 и 95/18-др. закон);
 - Закон о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије („Службени гласник РС“, број 10/21);
 - Закон о коришћењу обновљивих извора енергије („Службени гласник РС“, број 40/21);
 - Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, број 36/09);
 - Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 87/18);
 - Закон о транспорту опасне робе („Службени гласник РС“, бр. 104/16, 83/18, 95/18-др. закон и 10/19-др. закон);
 - Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон, 10/15 и 36/18);
 - Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18-др. закон);
 - Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
 - Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон, 6/20 и 35/21-др. пропис);
 - Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18-др. закон и 71/21);
 - Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
 - Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12);
- као и други законски и подзаконски акти који на директан или индиректан начин регулишу ову област.

2.1.2. Плански основ

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из планова вишег реда:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и
- Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

При изради Просторног плана сагледани су и:

- Просторни план подручја посебне намене система за наводњавање Срема („Службени лист АПВ“, број 57/17);
- Просторни план подручја посебне намене система за водоснабдевање „Источни Срем“ („Службени лист АПВ“ број 57/17);
- Просторни план подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема („Службени лист АПВ“ број 54/19) и
- Просторни план подручја посебне намене за изградњу насипа код насеља Купиново са елементима за директно спровођење („Службени лист АПВ“ број 16/23).

2.1.2.1 Изводи из планова вишег реда

ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ГОДИНЕ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“, БРОЈ 88/11)

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији.

Утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене. ППРС утврђени су кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије.

Биодиверзитет: Основни циљ и принцип заштите биодиверзитета је одрживо коришћење биолошких ресурса.

Концепција развоја заштите биодиверзитета Републике Србије ће се заснивати на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара; заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста и успостављању тзв. „еколошке мреже“.

Природно наслеђе: Основни циљ заштите и одрживог коришћења природног наслеђа је очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе.

Концепција заштите, уређења и коришћења природног наслеђа заснива се на повећању укупне површине под заштитом у планском периоду, успостављању националне еколошке мреже и идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000, као и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

Заштита, уређење и развој предела: Концепт предела као целине у ППРС, постављен је као окосница разраде заштите и уређења предела Србије. Тако су предели на

територији Србије, у односу на степен и тип модификације, доминантне процесе који контролишу дати простор и карактер утицаја човека на предео, подељени на природне и културне пределе, а културни на урбане и руралне. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела Србије је очување и унапређење карактера предела, као фактора, који утиче на квалитет живота становништва и ствара основе развоја. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена за живот и боравак, пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета, заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа: Основни циљ је да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ просторног развоја туризма је остваривање концепта одрживог развоја туризма, као и заштита и уређење туристичких простора, уз оптимално задовољавање просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа.

Оперативни циљеви просторног развоја туризма су: комплетирање и заокруживање целогодишње туристичке понуде; резервација, заштита и активирање нових туристичких производа; јачање постојећих туристичких производа; изградња туристичке инфраструктуре и унапређење система туристичке сигнализације, као и информатичка и истраживачка подршка развоју туризма.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ заштите пољопривредног земљишта је очување екосистемских, агроеколошких, економских, пејзажних, социокултурних и других важних функција, упоредо с унапређивањем просторно-хетерогених услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехранбених производа.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво, којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Одрживо *ловно газдовање* подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких, економских и социјалних функција ловства, одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Воде и водно земљиште: Основни циљ је интегрално уређење, заштита и коришћење вода на подручју Републике Србије, третираног као јединствени водопривредни простор. Базно полазиште за избор стратешких решења за развој водопривредне инфраструктуре је да мора бити потпуно усклађена са Директивом о водама ЕУ.

Демографија: Основни дугорочни циљ демографског развоја је ублажавање негативних тенденција, које би се остварило кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације).

Мрежа насеља: Основни циљ је да просторно-функционални развој Републике Србије буде заснован на моделу функционалних урбаних подручја која ће бити инструменти уравнотеженог или подношљиво неуравнотеженог просторног развоја Републике Србије.

Основни циљ везан за функционално урбана подручја је детерминисање, организовање и умрежавање функционалних урбаних подручја као основе за уравнотежен регионални развој Републике Србије.

Према Моделу функционално урбаних подручја Републике Србије 2020. Пећинци и Панчево припадају функционално урбаном подручју које је у категорији европских MEGA (Metropolitan Growth Area), са центром у Београду.

Јавне службе: Основни циљеви у области просторне организације и дистрибуције јавних служби су:

- постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга од општег интереса и промовисање друштвене солидарности као основне друштвене вредности за унапређење добробити социјално рањивих и осетљивих друштвених група;
- унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга;
- јачање људских ресурса и оспособљавање локалних заједница за унапређење услуга од општег интереса;
- унапређење јавног здравља уједначавањем услова основне заштите и здравственог просвећивања (промовисање здравих стилова живота) и смањењем здравствених ризика, нарочито у подручјима натпросечне социо - економске угрожености.

Саобраћајна инфраструктура

Планска решења обухватају активности на *путним правцима* и путној инфраструктури регионалног (или више регионалног) значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина уз сагласност надлежних републичких институција.

На већ изграђеним деоницама наведених путних праваца биће спроведена рехабилитација и реконструкција, које подразумевају скуп мера (интервенција) у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута.

Активности на одређеном путном правцу, подразумевају скуп различитих планских и пројектних решења и извођења грађевинских радова на рехабилитацији и реконструкцији, доградњи и изградњи, на појединим деоницама утврђеног путног правца (или на целокупној дужини).

Концептом *ваздушног саобраћаја* у оквиру гравитационог подручја овог простора основни капацитет у трансферу путника и CARGO саобраћаја за овај део Војводине ће бити аеродром "Никола Тесла" у Београду.

Сви делови *мреже унутрашњих пловних путева* у Србији су директно или индиректно ослоњени на Дунав, који као стратешки правац треба да постане стетиште највећих транспортних токова Србије. У контактної зони обухвата овог Просторног плана налази се међународни пловни пут реке Саве.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура: Основни циљ је оптимизација интегралних водопривредних система на јединственом водопривредном простору Републике Србије и усклађивање њиховог развоја са циљевима очувања животне средине и других корисника простора. Овај циљ подразумева: рационализацију коришћења вода и смањење специфичне потрошње у свим видовима потрошње; заустављање раста штета од поплава обуздавањем грађења у плавним зонама; и заштиту вода на нивоу речних система комбинацијом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера.

Простор обухваћен овим Просторним планом припада Сремском регионалном систему (извориште: дрински и савски алувион Јарак-Грабовац; насеља и општине које снабдева: Сремска Митровица, Рума, део Срема из Београдског система. Касније: вода из Мачве, преко Богатића и С. Митровице до Руме.).

Енергетска инфраструктура: Основни циљ развоја енергетске инфраструктуре је активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке-регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије и транспорт нафте и гаса из нових извора снабдевања, укључујући и ургентну градњу подземног складишта гаса у Републици Србији, у циљу поузданог и сигурног снабдевања потрошача.

Основни приоритет развоја енергетике је технолошка модернизација свих енергетских објеката, инфраструктурних система и извора, у свим секторима (нафте, гаса, сектор електроенергетике са преносним системом и дистрибутивним системом). Развој дистрибутивне мреже одвијаће се у складу са стратегијом развоја енергетике и програмима развоја надлежних предузећа.

У наредном планском периоду потребно је стимулисати развој и коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ), чиме ће се знатно утицати на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природне и животне средине.

Електроенергетска инфраструктура: Општи циљ развоја електроенергетске инфраструктуре је њихова синхронизација са свим активностима на овом подручју и обезбеђење најповољнијих услова за заштиту животне средине и очување природних вредности.

Минералне сировине: Основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту.

Будући развој сектора минералних сировина (обухватајући и коришћење подземних вода), подразумева:

- интензивирање и финализовање основних геолошких и хидрогеолошких истраживања;
- при отварању и раду рударских објеката стриктно поштовање и примењивање еколошких услова и стандарда и најбољих доступних техника заштите животне средине, укључујући и потпуну рекултивацију терена по завршетку рударских радова.

Коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ): Основни циљ је повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину, што је у економском интересу Републике Србије.

Енергетска ефикасност у зградарству, индустрији, саобраћају и комуналним услугама: Основни циљ је повећање енергетске ефикасности у секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу Републике Србије, од значаја за заштиту животне средине у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура: Развој електронских комуникација, подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета);
- заштити природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- планирању на основама одрживог развоја, односно рационалног коришћења природних ресурса - земљишта, воде, сировина и других природних ресурса, уважавајући „еколошки“ капацитет простора, уз повећано коришћење обновљивих извора енергије;

- процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основе за планирање мера заштите;
- интегрисању заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње, кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте).

Према просторној диференцијацији животне средине у ППРС, дефинисаној на основу стања и мера заштите животне средине, које је потребно предузимати у односу на категорију, заштићено подручје обухваћено Просторним планом припада подручју веома квалитетне животне средине.

Природне непогоде и технолошки удеси: Концепција заштите од природних непогода и технолошких удеса - савремени концепт заштите и управљања полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса, па затим системом превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво.

Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора, односно ограничења за његово коришћење, потребно је приступити изради катастра угрожености простора од природних непогода у функцији просторног планирања.

Одбрана земље: Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране земље је стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђење просторних услова за несметано функционисање војних комплекса и објеката од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја војних комплекса на животну средину и подручја посебне намене и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

ИЗВОД ИЗ РЕГИОНАЛНОГ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ“, БРОЈ 22/11)

Оквир просторног развоја АП Војводине до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ). На основу РПП АПВ, просторни планови подручја посебне намене ће се радити за просторне целине, чију посебност одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког, односно покрајинског интереса (подручја заштићених природних добара и др.).

За потребе израде овог Просторног плана, посебно се издвајају следеће одредбе:

Заштита природних добара и биодиверзитета: Основна концепција заштите природних добара и биодиверзитета заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

РПП АПВ дефинисани су оперативни циљеви заштите и унапређења природних добара и биодиверзитета:

- „благовремено спречавање активности и делатности које могу проузроковати негативне последице у природи;
- обнова нарушених делова природе;
- спровођење мера (конзервације, санације-ревитализације и рекултивације, и др.) и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја, уз стално праћење стања и промена у природи;
- смањивање губитка и притисака на биодиверзитет“.

Заштита, уређење и развој предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. У циљу обезбеђења специфичног карактера предела, којим се чува предеони диверзитет, идентитет и повезаност, простор АП Војводине се диференцира у односу на степен модификације природног предела на природне и културне пределе, где се у оквиру културних разликују рурални и урбани предели, одређени карактером и интензитетом промена, коришћењем и насељавањем простора. У оквиру војвођанско-панонско-подунавског макрорегиона издвају се предеоне целине различитог карактера, заснованог на природним и културним особеностима, као и друштвено-економским променама којима су кроз време били изложени. Оне изражавају предеону разноврсност територије АП Војводине и доприносе успостављању регионалног и локалног идентитета.

Предеоне карактеристике и препознатљивост АП Војводине видно наглашавају лесни одсеци и терасе, простране пешчаре, меандрирајући токови великих панонских река као што су Дунав, Тиса, Сава, Тамиш и Бегеј, као и низ мањих водотока значајних за бројне природне и привредне функције.

Од посебног значаја су ритови, који подлежу заштити, углавном као делови специјалних резервата природе или паркови природе. Шумске оазе аутохтоних шума у њиховом окружењу су од посебног еколошког значаја.

Заштита, уређење и унапређење културних добара: Основни циљ је заштита, уређење и коришћење културних добара као развојног ресурса ради истицања регионалног, субрегионалног и локалног идентитета.

Заштита, уређење и унапређење културних добара мора се посматрати у оквиру развоја целокупне области културног наслеђа, која представља развојни ресурс, који је потребно заштитити, уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ је одрживи развој туризма уз сарадњу приватног, јавног и невладиног сектора, увођење стандарда и успостављање конкурентне туристичке привреде АП Војводине.

У односу на издвојене туристичке дестинације на простору АП Војводине, подручје обухваћано Просторним планом припада туристичкој дестинацији Доњи Срем. Кључни туристички производи са одређеним облицима туризма су: екотуризам (посматрање птица, едукативни и научноистраживачки туризам), манифестациони и ловни туризам.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ је одрживо коришћење и очување пољопривредног земљишта заштитом његових економских, агроеколошких, екосистемских, пејзажних, социокултурних и других функција и усклађивање са унапређењем услова за производњу квалитетних пољопривредних производа у потребном обиму.

Заштита и коришћење пољопривредног земљишта на подручју АП Војводине заснива се на концепту одрживог пољопривредног и руралног развоја. Захваљујући својим особинама и комплексним функцијама, земљиште представља есенцијални природни ресурс, а његово одрживо коришћење и заштита један је од кључних елемената остваривања одрживог развоја. Са становишта одрживости, приоритет има успостављање ефикасних механизма заштите плодних ораничних земљишта од преузимања у непољопривредне сврхе.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ развоја шумарства и ловства је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз

одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развој ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовање популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Концепција **заштите водних ресурса** заснива се на:

Заштити квалитета вода:

- заштита изворишта вода регионалних система за снабдевање становништва водом – водотока у горњим деловима сливова и постојећих и планираних водоакумулација у I/II класи квалитета; успостављање и спровођење режима зона санитарне заштите; примена организационо-економских мера за спречавање и смањење загађења вода;
- површинских и подземних вода од загађивања и непланског коришћења, применом технолошких, водопривредних и организационих мера за довођење квалитета тих вода у стање прописане класе;
- локалних изворишта и њиховог одрживог коришћења;
- водених и приобалних екосистема испуштањем гарантованог еколошког протока из водоакумулација са обезбеђеношћу 100%.

У наредном периоду, предузеће се мере заштите ресурса пијаћих вода као националног богатства, које ће се користити искључиво за водоснабдевање становништва.

Код свих врста изворишта, а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите изворишта вода од случајног или намерног загађивања.

Демографија: Основни циљ демографског развоја АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама.

Мрежа насеља: Основни циљ развоја мреже насеља и функционално урбаних подручја је одрживи просторно-функционални развој заснован на моделу функционалних урбаних подручја, која ће бити инструмент уравнотеженијег просторног развоја.

Препознавање и просторно дефинисање функционално урбаних подручја (ФУП-а) и његових центара на простору АП Војводине од великог је значаја за установљење што равномернијег развоја Покрајине, али и афирмацију функционално урбаних подручја, као носиоца и покретача развоја на овом простору.

Према моделу функционално урбаних подручја АП Војводине 2020. године Пећинци и Рума припадају функционално-урбаном подручју које је у категорији европских MEGA, са центром у Београду.

Јавне службе: Основни циљ развоја јавних служби је постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга и унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга.

Саобраћајна инфраструктура: Саобраћајну мрежу државних путева на предметном подручју потребно је третирати као јединствен систем, у којој приоритет на државним путевима има транзит (измештање транзитног саобраћаја из насељених места).

Предвиђене су активности на изградњи-реконструкцији појединих делова постојеће путне мреже – ДП бр. 317.

У РПП АП Војводине дефинисана је међународна *бициклистичка стаза* (ЕуроВело - европска мрежа бициклистичких рута), Савска рута, уз Саву. За развој бициклистичког

саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама као што су специјални резервати природе.

Водни саобраћај је присутан на међународном пловном путу реке Саве. Унапређење и развој речног транспорта треба планирати рехабилитацијом унутрашњих водних путева са обезбеђењем чишћења, продубљивања, сигнализације и одржавања, реконструкцијом, изградњом и модернизацијом.

Водна и комунална инфраструктура: Концепција снабдевања насеља водом заснована је на развоју регионалних система, као најповољнијих са аспекта експлоатационих трошкова и аспекта обезбеђења сигурне и квалитетне дистрибуције. Основу развоја будућих регионалних система за снабдевање водом чине заштићена изворишта подземних и површинских вода. Принцип је да се до рационалних и еколошки прихватљивих граница искористе локална изворишта подземних и површинских вода, а да се тек након тога регионалним системима допрема само недостајућа вода.

Краткорочна оријентација снабдевања водом обухвата развијање микрорегионалних водоводних система (повезивање неколико насеља или општина у једну целину у зависности од расположивих изворишта). Временом, ови системи би се повезивали и обједињавали у веће целине, тј. у одређеном временском периоду у регионални систем ослоњен на извориште воде регионалног нивоа. Овакав приступ омогућава да се корисници по правилу снабдевају са два или више изворишта и да се, уз локалне могућности (микрорегионално и локално извориште), постиже највиши степен сигурности, како у погледу испоруке количине воде, тако и у погледу њеног квалитета. Овде је економски елеменат један од најбитнијих чинилаца рационалног развоја.

У домену **водопривреде и водопривредне инфраструктуре** оперативни циљеви су: усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима водопривреде са захтевима директива ЕУ о водама; спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима; ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина; изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје; доградња, реконструкција и ревитализација хидросистема ДТД и изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода, одбрана од поплава.

Енергетска инфраструктура: Посебан приоритет представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије.

Од посебног значаја је улагање у нове енергетске изворе са новим гасним технологијама и когенерацијске производне објекте са комбинованом производњом топлотне и електричне енергије.

Електроенергетска инфраструктура: Електроенергетска мрежа ће се развијати у складу са Стратегијом развоја енергетике Републике Србије, односно развојним плановима ЕМС-а. Поред технолошке модернизације објеката, развој електроенергетске преносне мреже условљен је и обезбеђивањем нове преносне мреже, услед растуће потрошње.

Технолошком модернизацијом преносне мреже, неопходно је оспособљавање свих техничких система управљања, као и развој нове информационе технологије за системско тржишно управљање, чији је циљ повећање поузданости системских података што је условљено учешћем у будућем тржишту електричне енергије.

Обновљиви извори енергије: Потенцијална енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора на простору АП Војводине, с

обзиром на заступљеност пољопривредног и шумског подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске и шумске производње, а такође и коришћење соларне и енергије ветра.

Енергетска ефикасност: Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових, енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

Минералне сировине: Коришћење геолошких ресурса АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у АП Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара. Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Електронска комуникациона инфраструктура: У циљу достизања једног од главног покретача нове економије која се карактерише фузијом ICT и њихових примена, електронске комуникације се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса, потпуна дигитализација свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС, метрополитен мрежа) уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Према РПП АПВ, основни циљ у области заштите животне средине је снажна афирмација концепта заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења АП Војводине.

У контексту заштите и унапређења животне средине неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности, смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом контроле и континуираним праћењем параметара који карактеришу квалитет животне средине. Такође, неопходно је предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених природних подручја, уз очување еколошке равнотеже.

Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине, према којој предметно заштићено подручје спада у подручја веома квалитетне животне средине.

У области управљања отпадом дефинисана је неопходност удруживања општина у складу са одредбама Стратегије управљања отпадом и ППРС, ради заједничког управљања отпадом, чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент заштите животне средине кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката тј. објеката на животну средину.

Заштита од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса: Основни циљ у области заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

Одбрана земље: Основу планирања и уређења простора за потребе одбране земље чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране. У поступку усаглашавања просторног развоја са потребама одбране, објекти и комплекси који се непосредно користе за функционисање Војске, најчешће у оквиру просторних структура (намена површина), подразумевају „зоне посебне намене“ и „зоне просторне заштите“ око војних комплекса, које се дефинишу као простори са посебним режимом планирања, уређења и коришћења. Зоне просторне заштите око војних комплекса, условљене су наменом истих и прописују се, у циљу обезбеђења услова за несметано функционисање војних комплекса, безбедности околине од активности у војним комплексима и последица могућих акцидената, и у циљу заштите и безбедности становништва, материјалних, културних добара и заштите животне средине. Коришћење и уређење простора од интереса за одбрану земље ће бити усклађено са условима Министарства одбране Републике Србије.

2.1.2.2. Изводи из просторних планова подручја посебне намене од значаја за израду просторног плана

Просторни планови подручја посебне намене од значаја за израду Просторног плана су:

- Просторни план подручја посебне намене система за наводњавање Срема („Службени лист АПВ“, број 57/17);
- Просторни план подручја посебне намене система за водоснабдевање „Источни Срем“ („Службени лист АПВ“ број 57/17);
- Просторни план подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема („Службени лист АПВ“ број 54/19) и
- Просторни план подручја посебне намене за изградњу насипа код насеља Купиново са елементима за директно спровођење („Службени лист АПВ“ број 16/23).

Извод из Просторног плана подручја посебне намене система за наводњавање Срема („Службени лист АПВ“, број 57/17)

Просторни план обухвата подручје између планинског гребена Фрушке Горе на северу до Дунава на североистоку, Саве на југу и границе према Републици Хрватској на западу. Ову територију чине јединице локалне самоуправе Шид, Сремска Митровица, Рума, Пећинци, Ириг, Инђија, Стара Пазова и део територије општине Бачка Паланка.

Према плану подручје Срема је у веома малој мери угрожено од великих вода Дунава, док су велике воде реке Саве одувек угрожавале велике приобалне површине, на којима су се подизала многа мања и већа насеља и интензивно развијала пољопривреда. Стога је и историјат изградње одбрамбеног система дуж овог водотока врло дуг. Одбрамбени систем дуж леве обале Саве се генерално може поделити у два дела:

- систем „Источни Срем“ на југоистоку (од ушћа Саве у Дунав до села Купинова) и
- систем „Западни Срем“ на југозападу (од Сремске Митровице до границе са Хрватском).

Приобално подручје између ова два дела одбрамбеног система није заштићено, изузев кратких потеза код Кленка и Хртковаца.

Систем за заштиту од поплава „Источног Срема“ чини континуална насипска линија, изграђена од ушћа Саве у Дунав до високог терена код Купиново (ркт 0-57). Насипи штите око 13.000 ha пољопривредног земљишта, 1.300 ha градског земљишта (делови Земуна, Новог Београда, Бежаније и Сурчина), као и сеоска насеља Јаково, Бољевци, Прогар и Купиново.

Извод из Просторног плана подручја посебне намене система за водоснабдевање „Источни Срем“ („Службени лист АПВ“ број 57/17)

Подручје посебне намене, односно регионални водоводни систем (РВС) „Источни Срем“, ће највећим делом бити на (постојећем и планираном) грађевинском земљишту. Већи и важнији објекти регионалног система за водоснабдевање - водоторњеви, подземни резервоари и пумпне станице су углавном предвиђени у склопу дефинисаних грађевинских подручја, чиме је нарушавање постојеће намене сведено на минимум.

Такође, највећи део мреже РВС „Источни Срем“, односно трасе магистралних и секундарних цевовода су планиране у саобраћајним коридорима, тачније дуж државних, регионалних и локалних путева ван насеља, односно у уличним коридорима у склопу грађевинских подручја насеља. Само мали део ових траса се налази на пољопривредном земљишту, при чему се користе трасе постојећих атарских путева, како би се максимално избегло нарушавање обрадивог пољопривредног земљишта.

Извод из Просторног плана подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема („Службени лист АПВ“ број 54/19)

Подручје обухваћено границом Просторног плана обухвата у целости територије јединица локалних самоуправа у региону Срема, у сливу реке Саве: Ириг, Рума, Сремска Митровица, Пећинци и Шид.

Основни циљ је заштита слива реке Саве у региону Срема, пречишћавањем отпадних вода са читаве територије овог региона.

Систем за сакупљање отпадних вода обухвата примарну и секундарну канализациону мрежу са припадајућим објектима. Под системом за одвођење отпадних вода подразумевају се и главни одводни колектори, са одговарајућим (успутним) објектима којима се сакупљене отпадне воде доводе до постројења за пречишћавање. У ове објекте спадају и транзитни колектори (са припадајућим објектима) којим се спајају једно или више насеља са циљем њиховог заједничког пречишћавања отпадних вода.

Извод из Просторног плана подручја посебне намене за изградњу насипа код насеља Купиново са елементима за директно спровођење („Службени лист АПВ“ број 16/23)

Просторним планом утврђена је оптимална диспозиција насипа, као и свих планираних припадајућих објеката у оквиру обухвата посебне намене, у складу са основним принципима одрживог просторног развоја.

Подручје обухвата Просторног плана чини подручје Посебне намене и подручје ван посебне намене: Подручје утицаја посебне намене.

Подручје посебне намене подељено је даље на три просторне целине:

- Насип код насеља Купиново;
- Насип око тврђаве Купиник;
- Познајмиште кохерентног материјала,

за које су Просторним планом дефинисана правила уређења и правила грађења.

Концепција планских решења се огледа у реконструкцији постојећих и изградњи нових насипа и одбрамбеног зида у складу са стратешким приоритетима у области заштите и управљања водопривредним ресурсима и развоју водопривредне инфраструктуре, а са циљем заштите насеља, радних комплекса и пољопривредних површина од спољних вода.

Насип код насеља Купиново - Технологија извођења радова је подељена на деонице, тако постоје четири деонице насипа и две деонице одбрамбеног зида.

Позајмиште кохерентног материјала - на деоници уз саму реку Саву постоји делимично изграђен насип у дужини од 3,1 km. Овај насип, планиран за уклањање, и појас претходно планиране трасе насипа непосредно уз реку Саву може да послужи као позајмиште материјала за изградњу и реконструкцију новог насипа код насеља Купиново. Дуж читаве деонице неизграђеног насипа према постојећем геомеханичком елаборату је квалитетан материјал који може да се користи за изградњу и реконструкцију новог насипа. Целокупна површина позајмишта им директан утицај на изградњу и реконструкцију насипа код насеља Купиново те је цела површина обухваћена и налази се у подручју посебне намене.

Насип код тврђаве Купиник - изградњом планираног насипа за заштиту од 100-годишњих вода код насеља Купиново тврђава Купиник, као заштићено културно добро, остаће у небраћеном делу простора директно изложена потенцијалним поплавама у будућем периоду. Како су за изградњу насипа око тврђаве неопходна истраживања терена у њеној непосредној близини (што изискује одређен временски период) овим планским документом дата је могућност изградње насипа око тврђаве након извршених истраживања кроз израду урбанистичког пројекта.

У складу са Законом о планирању и изградњи, Просторни план се спроводи у подручју посебне намене директно, за површине под режимом посебне намене (Реферална карта број 3. „Карта спровођења“).

2.1.2.3. Преглед планске документације локалних самоуправа од значаја за израду Просторног плана

Подручје обухваћено границом обухвата Просторног плана обухвата делове територија општина Пећинци и Рума за које су донети следећи планови који су коришћени за израду Просторног плана:

- Просторни план општине Пећинци („Службени лист општина Срема“, број 37/13);
- Просторни план општине Рума до 2025. („Службени лист општина Срема“, број 7/15);
- План генералне регулације насеља Грабовци („Службени лист општина Срема“, бр. 3/13 и 9/22);
- План генералне регулације насеља Купиново („Службени лист општина Срема“, број 31/14) и
- План генералне регулације насеља Огар („Службени лист општина Срема“, број 22/10).

3. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА), ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ И ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА) И ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ РЕЗЕРВАТА

3.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Подручје обухваћено границом обухвата Просторног плана обухвата део територије општине Пећинци - катастарске општине Огар, Обреж, Ашања и Купиново и део територије општине Рума - катастарску општину Грабовци.

Опис границе обухвата Просторног плана дефинисан је преломним тачкама границе Просторног плана. Почетна тачка описа налази се на тромеђи граница катастарских општина Кленак и Грабовци, у општини Рума и Орашац у граду Шапцу. Од ове тромеђе граница иде у правцу севера и североистока пратећи западне и северозападне границе катастарских општина Грабовци у општини Рума и Огар и Ашања у општини Пећинци до тромеђе граница катастарских општина Ашања и Карловчић у општини Пећинци и Петровчић у граду Београду. Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу југа и запада пратећи источне и јужне границе катастарских општина Ашања, Купиново и Обреже у општини Пећинци и Грабовци у општини Рума до тромеђе граница катастарских општина Кленак и Грабовци, у општини Рума и Орашац у граду Шапцу, почетне тачке описа.

Површина подручја обухваћеног границом обухвата Просторног плана износи **294,31 km²**.

У обухвату Просторног плана налази се подручје посебне намене (заштићено подручје – Резерват) и заштитна зона Резервата.

3.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА)

Опис границе подручја посебне намене је идентичан опису границе Резервата.

Почетна тачка описа границе подручја посебне намене се налази на тромеђи пута, катастарска парцела 2636, катастарске парцеле 2291 и границе катастарских општина Грабовци и Кленак.

Од тромеђе граница у правцу истока прати јужну међу пута, катастарске парцеле 2636, 2637 и 2224, мења правац ка југу и прати источну међу катастарске парцеле 2076, поново скреће ка истоку, прати северну међу катастарских парцела 2079 и 2077/1 и јужном међом пута, катастарска парцела 2251/4 долази до тромеђе путева, катастарска парцела 2251/4 (КО Грабовци) и катастарска парцела 1851 (КО Обреж).

Од тромеђе граница наставља у правцу истока и прати границу катастарских општина Обреж и Грабовци до тромеђе пута, катастарска парцела 1851 (КО Обреж), катастарске парцеле 2584 (КО Грабовци) и катастарске парцеле 1678 (КО Обреж).

Од тромеђе граница прелази у катастарску општину Обреж, прати јужну међу пута, катастарска парцела 1851 до тромеђе пута и катастарских парцела 1643 и 1678, наставља у правцу истока, прати северну међу катастарских парцела 1678, 1679, 1736, 1738, 1472/2, 1929/2 и 1469/21 и долази до тромеђе катастарских парцела 1489/11 и 1489/21 и границе катастарских општина Обреж и Купиново.

Од тромеђе граница у правцу истока прати границу катастарске општине Купиново са границом катастарских општина Обреж и Ашања и долази до тромеђе путева, катастарске парцеле 3426 (КО Ашања) и 1598 (КО Купиново) са Обедском баром, катастарска парцела 3005/2 (КО Купиново).

Од тромеђе граница у правцу југа прати источну међу Обедске баре и западном међом канала, Вок, катастарске парцеле 2996 и 2986/1 долази до тромеђе канала Вок, катастарска парцела 2986/1, катастарске парцеле 2987 и реке Саве, катастарска парцела 3631.

Од тромеђе граница у правцу запада прати северну међу реке Саве, пролази кроз катастарске општине Купиново, Обреж и Грабовци и долази до тромеђе реке Саве,

катастарска парцела 2633 (КО Грабовци), пута, катастарска парцела 2639 (КО Грабовци) и границе катастарских општина Грабовци и Кленак.

Од тромеђе граница у правцу севера прати границу катастарских општина Грабовци и Кленак и долази до почетне тачке описа границе Резервата.

Укупна површина подручја посебне намене износи **9820 ha**.

3.3. ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ И ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА)

3.3.1. Опис границе просторне целине подручја посебне намене

Подручје посебне намене чини једна просторна целина - просторна целина заштићеног подручја – Резервата.

Резерват је дефинисан Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара“ („Службени гласник РС“, бр. 56/94 и 81/08).

Граница просторне целине заштићеног подручја - Резервата

Почетна тачка описа границе Резервата се налази на тромеђи пута, катастарска парцела 2636, катастарске парцеле 2291 и границе катастарских општина Грабовци и Кленак.

Од тромеђе граница у правцу истока прати јужну међу пута, катастарске парцеле 2636, 2637 и 2224, мења правац ка југу и прати источну међу катастарске парцеле 2076, поново скреће ка истоку, прати северну међу катастарских парцела 2079 и 2077/1 и јужном међом пута, катастарска парцела 2251/4 долази до тромеђе путева, катастарска парцела 2251/4 (КО Грабовци) и катастарска парцела 1851 (КО Обреж).

Од тромеђе граница наставља у правцу истока и прати границу катастарских општина Обреж и Грабовци до тромеђе пута, катастарска парцела 1851 (КО Обреж), катастарске парцеле 2584 (КО Грабовци) и катастарске парцеле 1678 (КО Обреж).

Од тромеђе граница прелази у катастарску општину Обреж, прати јужну међу пута, катастарска парцела 1851 до тромеђе пута и катастарских парцела 1643 и 1678, наставља у правцу истока, прати северну међу катастарских парцела 1678, 1679, 1736, 1738, 1472/2, 1929/2 и 1469/21 и долази до тромеђе катастарских парцела 1489/11 и 1489/21 и границе катастарских општина Обреж и Купиново.

Од тромеђе граница у правцу истока прати границу катастарске општине Купиново са границом катастарских општина Обреж и Ашања и долази до тромеђе путева, катастарске парцеле 3426 (КО Ашања) и 1598 (КО Купиново) са Обедском баром, катастарска парцела 3005/2 (КО Купиново).

Од тромеђе граница у правцу југа прати источну међу Обедске баре и западном међом канала, Вок, катастарске парцеле 2996 и 2986/1 долази до тромеђе канала Вок, катастарска парцела 2986/1, катастарске парцеле 2987 и реке Саве, катастарска парцела 3631. Од тромеђе граница у правцу запада прати северну међу реке Саве, пролази кроз катастарске општине Купиново, Обреж и Грабовци и долази до тромеђе реке Саве, катастарска парцела 2633 (КО Грабовци), пута, катастарска парцела 2639 (КО Грабовци) и границе катастарских општина Грабовци и Кленак. Од тромеђе граница у правцу севера прати границу катастарских општина Грабовци и Кленак и долази до почетне тачке описа границе Резервата.

Укупна површина просторне целине заштићеног подручја – Резервата износи **9820 ha**.

3.3.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене (Резервата)

У оквиру просторне целине заштићеног подручја - Резервата дефинисане су просторне подцелине - просторна подцелина 1 - режим заштите I степена, просторна подцелина 2 - режим заштите II степена и просторна подцелина 3 - режим заштите III степена.

Просторна подцелина 1 - режим заштите I степенаГраница режима заштите I степена

У оквиру границе режима заштите I степена налазе се следеће целе катастарске парцеле: КО Купиново: 3007, 3008, 3009, 3010, 3011, 3013, 3014, 3015, 3016, 3017, 3018, 3019, 3020, 3021, 3022, 3023, 3024, 3025, 3026, 3027, 3028, 3029, 3030, 3031, 3122, 3124, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129 и 3130.

Укупна површина просторне подцелине 1 - режим заштите I степена износи **314,92 ha**.

Просторна подцелина 2 - режим заштите II степенаГраница режима заштите II степена

У оквиру границе режима заштите II степена налазе се следеће катастарске парцеле:

- КО Купиново: 3005/2, 3032, 3033, 3034, 3035, 3036, 3037, 3038, 3039, 3040, 3041, 3042, 3043, 3044, 3045, 3046, 3047, 3048, 3049, 3050, 3051, 3052, 3053, 3054, 3055, 3056, 3057, 3058, 3059, 3060, 3061, 3062, 3063, 3066, 3067, 3068, 3073, 3074, 3075, 3076, 3077, 3078, 3079, 3080, 3081, 3082, 3083, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099, 3100, 3101, 3102, 3103, 3104, 3105, 3106, 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116, 3117, 3118, 3119, 3120, 3121, 3173, 3174, 3175, 3176, 3177, 3178, 3179, 3180, 3181, 3182, 3183, 3184, 3185, 3188, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3197/1, 3197/2, 3198/1, 3198/2, 3199, 3200, 3205, 3206, 3207, 3208, 3266, 3267, 3277, 3278, 3303 и 3304/1;
- КО Обреж: 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716 и 1779;
- КО Грабовци: 2076, 2077/1, 2077/2, 2079, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2295, 2296, 2297, 2299, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320/1, 2320/2, 2322, 2323, 2324, 2325, 2333, 2335/1, 2335/2, 2336, 2337, 2338, 2339, 2345, 2634, 2635, 2639, 2359, 2360, 2361, 2363, 2364, 2365, 2370, 2371, 2396, 2397, 2398, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2422, 2423, 2424, 2427, 2439, 2430, 2431, 2455, 2457, 2460, 2461, 2462, 2463, 2471, 2472, 2507, 2508, 2509, 2511, 2512, 516, 2517, 2518, 2519, 2521, 2522, 2523, 2544, 2549, 2550, 2551, 2559, 2560, 2568, 2569, 2570, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604 и 2605.

Укупна површина просторне подцелине 2 - режим заштите II степена износи **2565,08 ha**.

Просторна подцелина 3 - режим заштите III степенаГраница режима заштите III степена

Граница режима заштите III степена обухвата простор у оквиру просторне целине заштићеног подручја - Резервата изван границе режима заштите II степена и границе режима заштите III степена.

Укупна површина просторне подцелине 3 - режим заштите III степена износи **6940,00 ha**.

3.4. ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ РЕЗЕРВАТА

Простор изван подручја посебне намене (Резервата), а који је у обухвату Просторног плана представља заштитну зону Резервата.

Заштитна зона Резервата дефинисана је Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара“ („Службени гласник РС“, бр. 56/94 и 81/08).

Заштитна зона Резервата дефинисана је на следећи начин:

- са северне стране северном границом катастарских општина КО Грабовци, КО Огар, КО Обреж и КО Ашања;
- са источне стране источном границом општине Пећинци, односно источном границом катастарских општина КО Ашања и КО Купиново;
- са јужне стране средином реке Саве, односно јужном границом општина Пећинци и Рума;
- са западне стране западном границом КО Грабовци.

Укупна површина заштитне зоне Резервата износи **19611 ha**.

4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план се израђује у складу са Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. ПРЕДМЕТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА), ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ И ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА) И ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ РЕЗЕРВАТА

2.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА)

2.3. ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ И ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

2.4. (РЕЗЕРВАТА)

2.3.1. Опис границе просторне целине подручја посебне намене (Резервата)

2.3.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене (Резервата)

3. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ПЛАНОВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

3.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА

3.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/11)

3.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11)

3.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

3.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене система за наводњавање Срема („Службени лист АПВ“, број 57/17)

3.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене система за водоснабдевање „Источни срем“ („Службени лист АПВ“ број 57/17)

3.2.3. Извод из Просторног плана подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема („Службени лист АПВ“ број 54/19)

3.2.4. Извод из Просторног плана подручја посебне намене за изградњу насипа код насеља Купиново са елементима за директно спровођење („Службени лист АПВ“ број 16/23)

3.3. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА

ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

4.1. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ (ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА)

- 4.1.1.1. Геолошке и геоморфолошке карактеристике
- 4.1.1.2. Хидрографске и хидролошке карактеристике
- 4.1.1.3. Климатске карактеристике
- 4.1.1.4. Педолошке карактеристике
- 4.1.1.5. Сеизмолошке карактеристике
- 4.1.2. Природне вредности
 - 4.1.2.1. Природна добра
 - 4.1.2.2. Природни ресурси
- 4.1.3. Карактер предела
- 4.1.4. Непокретна културна добра
- 4.1.5. Становништво
- 4.1.6. Мрежа и функције насеља
- 4.1.7. Јавне службе
- 4.1.8. Привреда
 - 4.1.8.1. Пољопривреда
 - 4.1.8.2. Туризам
 - 4.1.8.3. Шумарство и лов
 - 4.1.8.4. Рибља фауна и риболов
 - 4.1.8.5. Микро, мала и средња предузећа и предузетништво
- 4.1.9. Инфраструктура
 - 4.1.9.1. Саобраћајна инфраструктура
 - 4.1.9.2. Водна и комунална инфраструктура
 - 4.1.9.3. Енергетска инфраструктура
 - 4.1.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура
- 4.1.10. Стање животне средине
- 4.1.11. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације

4.2. SWOT АНАЛИЗА**II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА) И ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ РЕЗЕРВАТА**

- 1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА
- 2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ**2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ**

- 2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности
 - 2.2.1.1. Заштићено подручје
 - 2.2.1.2. Заштита и коришћење природних ресурса
- 2.2.2. Заштита предела
- 2.2.3. Заштита културног наслеђа
- 2.2.4. Становништво
- 2.2.5. Насеља и јавне службе
- 2.2.6. Привреда
 - 2.2.6.1. Пољопривреда
 - 2.2.6.2. Шумарство и лов
 - 2.2.6.3. Туризам
- 2.2.7. Инфраструктурни системи
 - 2.2.7.1. Саобраћајна инфраструктура
 - 2.2.7.2. Водна и комунална инфраструктура
 - 2.2.7.3. Енергетска инфраструктура
 - 2.2.7.4. Електронска комуникациона инфраструктура
- 2.2.8. Заштита животне средине и управљање отпадом
- 2.2.9. Заштита од елементарних непогода и акцидентних ситуација

3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЋУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ**4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА) И ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ РЕЗЕРВАТА****III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА) И ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ РЕЗЕРВАТА СА УТИЦАЈЕМ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ****1. ЗАШТИТА ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА И ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА****1.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА**

- 1.1.1. Заштићено подручје
- 1.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста
- 1.1.3. Еколошки коридори
- 1.2. ЗАШТИТА КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

- 1.3. ЗАШТИТА ВРЕДНОСТИ КАРАКТЕРА ПРЕДЕЛА
2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА
 - 2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ
 - 2.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ
 - 2.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ
 - 2.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ
3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСKE И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ
 - 3.1. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ
 - 3.2. МРЕЖА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА
 - 3.3. РАЗВОЈ И РАЗМЕШТАЈ ЈАВНИХ СЛУЖБИ
4. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ
 - 4.1. ТУРИЗАМ
 - 4.2. ПОЉОПРИВРЕДА
 - 4.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ
 - 4.4. РИБОЛОВ
 - 4.5. МИКРО, МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА И ПРЕДУЗЕТНИШТВО
5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА
 - 5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 5.2. ВОДНА И КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 5.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 5.3.1. Електроенергетска инфраструктура
 - 5.3.2. Термоенергетска инфраструктура
 - 5.3.3. Обновљиви извори енергије
 - 5.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА
6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ
 - 6.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
 - 6.2. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА
 - 6.2.1. Заштита од елементарних непогода
 - 6.2.2. Заштита од акцидентних ситуација
 - 6.3. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ
7. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА
 1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА (СА ЗОНАМА ЗАШТИТЕ)
 - 1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА У ПРОСТОРНОЈ ЦЕЛИНИ И ПОДЦЕЛИНАМА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТА)
 - 1.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА У ЗАШТИТНОЈ ЗОНИ РЕЗЕРВАТА
 - 1.2.1. Правила уређења у оквиру станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја
 - 1.2.2. Правила уређења за еколошке коридоре и за простор у оквиру заштитних зона еколошких коридора
 - 1.2.3. Правила уређења на осталом земљишту у заштитној зони Резервата
 - 1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕА И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
 - 1.3.1. Саобраћајна инфраструктура
 - 1.3.2. Водна и комунална инфраструктура
 - 1.3.3. Енергетска инфраструктура
 - 1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура
 - 1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура
 - 1.3.3.3. Коришћење обновљивих извора енергије
 - 1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура
 - 1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила
 - 1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ
 - 1.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ
 - 1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара
 - 1.5.1.1. Заштићено подручје - Резерват
 - 1.5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја
 - 1.5.1.3. Еколошки коридори
 - 1.5.1.4. Посебни услови заштите природе
 - 1.5.2. Услови и мере заштите и уређења непокретних културних добара
 - 1.5.2.1. Услови прописани од стране Републичког завода за заштиту споменика културе
 - 1.5.2.2. Услови прописани од стране Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица

- 1.5.3. Услови и мере заштите и уређења предела
- 1.5.4. Услови и мере заштите живота и здравља људи
- 1.5.5. Услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине
- 1.5.6. Услови и мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација
- 1.5.7. Уређење простора од интереса за одбрану земље
- 1.5.8. Услови и мере којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом
- 1.5.9. Услови и мере енергетске ефикасности изградње
- 2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА
- 2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ
- 2.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини заштићеног подручја – Резервату
- 2.1.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини заштићеног подручја – Резервату, у просторној подцелини 2 Резервата – режиму заштите II степена
- 2.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони Резервата
- 2.1.2.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у оквиру станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја
- 2.1.2.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у оквиру заштитних зона еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја
- 2.1.2.3. Правила грађења на осталом пољопривредном земљишту у заштитној зони Резервата
- 2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ
- 2.2.1. Правила грађења на шумском земљишту у просторној целини заштићеног подручја – Резервату
- 2.2.1.1. Правила грађења на шумском земљишту у просторној целини заштићеног подручја – Резервату, у просторној целини 1 Резервата – режиму заштите I степена
- 2.2.1.2. Правила грађења на шумском земљишту у просторној целини заштићеног подручја – Резервату, у просторној целини 2 Резервата – режиму заштите II степена
- 2.2.1.3. Правила грађења на шумском земљишту у просторној целини заштићеног подручја – Резервату, у просторној целини 3 Резервата – режиму заштите III степена
- 2.2.2. Правила грађења на шумском земљишту у заштитној зони Резервата
- 2.2.2.1. Правила грађења на шумском земљишту, на стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја
- 2.2.2.2. Правила грађења на шумском земљишту, изван станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја
- 2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ
- 2.4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ
- 2.4.1. Правила грађења за туристичко – рекреативни комплекс
- 2.4.2. Правила грађења за викенд зону
- 2.5. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОВРШИНА ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈУ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА
- 2.6. КРИТЕРИЈУМ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОБЈЕКТА
- 2.6.1. Заштитни појас јавних путева
- 2.6.2. Зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања
- 2.6.3. Зоне заштите одбрамбених насипа
- 2.6.4. Зона заштите електроенергетских објеката
- 2.6.5. Зона заштите коридора електронских комуникационих система веза
- 2.6.6. Зона заштите термоенергетске инфраструктуре и истраживања и експлоатације минералних сировина
- 2.6.7. Зона заштите око противградних станица
- 2.6.8. Зона заштите еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја
- 2.6.9. Зона заштите око комплекса и објекта специјалне намене
- У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА
- 1. ИНСТИТУЦИЈАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ
- 2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
- 2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ПЕЋИНЦИ
- 2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ РУМА ДО 2025.
- 2.3. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА КУПИНОВО
- 2.4. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ОГАР
- 2.5. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ГРАБОВЦИ
- 2.6. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ОБРЕЖ
- 2.7. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА АШАЊА
- 2.8. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТ „ТВРЂАВА КУПНИК“ У КО КУПИНОВО

2.9. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ТУРИСТИЧКИ ЛОКАЛИТЕТ У КО АШАЊА И КО КУПИНОВО

2.10. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ВОДНОГ ОБЈЕКТА – УСТАВЕ НА КАНАЛУ ВОК, У КО КУПИНОВО

2.11. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНОВА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПРИВРЕДНО – РАДНЕ ЗОНЕ

2.12. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКОГ ПРОЈЕКТА ЗА КОМПЛЕКС МАНАСТИРА ОБЕД

2.13. УРБАНИСТИЧКО ТЕХНИЧКИ ДОКУМЕНТ КОЈИ ОСТАЈЕ НА СНАЗИ

3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

4. МЕРЕ И ИНТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Р. бр.	Прегледна карта	Размера
1.	Обухват Просторног плана са просторном целином и подцелинама подручја посебне намене	1:50 000
Р. бр.	Рефералне карте	Размера
1.	Посебна намена простора	1:50 000
2.	Инфраструктурни системи	1:50 000
3.	Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара	1:50 000
4.	Карта спровођења	1:50 000

4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.2.1. Општи циљеви

Општи циљеви израде Просторног плана, дефинисани у складу са циљевима и опредељењима просторног развоја планова вишег реда и специфичностима овог подручја, у просторно - функционалном смислу су:

- заштита и одрживо и рационално коришћење природних добара и природних ресурса, у складу са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеном подручју и његовој заштитној зони, као и на осталим просторима од значаја за очување биолошке разноврсности;
- валоризација природних ресурса са циљем развоја пољопривреде, шумарства, лова и туризма у складу са предностима, потребама и реалним могућностима складнијег и просторно, ресурсно, енергетски и еколошки рационалнијег економског развоја подручја уз очување и унапређење еколошких вредности подручја;
- туристичка валоризација природних и антропогених вредности на посматраном простору и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма;
- очување и унапређење квалитета и режима воде;
- обезбеђивање повољног нивоа и брзине протока воде, као и дужине трајања поплаве, кроз омогућавање протока воде;
- очување, заштита и унапређење стања шума, посебно шума у заштићеном подручју;
- дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе;
- валоризација, очување, заштита и презентација културних добара;
- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја посматраног простора и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума;
- утврђивање програма и смерница развоја енергетске инфраструктуре и синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју (чиме би се обезбедили најповољнији услови за заштиту животне средине, очување природних вредности, живот и рад људи на овом подручју) и њен даљи развој;

- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања негативних утицаја, мониторинга и контроле свих облика загађивања животне средине;
- унапређење квалитета животне средине и примена мера заштите животне средине у домену свих антропогених активности и утицаја на подручју обухвата Просторног плана, као предуслов уравнотеженог развоја, коришћења и уређења овог фрагилног простора;
- интеграција заштите животне средине у све појединачне секторске политике и стратегије развоја.

4.2.2. Оперативни циљеви

4.2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности

4.2.2.1.1. Заштићено подручје

- Очување и поспешивање фактора који утичу на регулацију природних карактеристика појединих категорија станишта тј. усмерена еколошка ревитализација нарушених и несталих станишта;
- Очување мозаичности екосистема уз умањење утицаја климатских промена на екосистем;
- Унапређење диверзитета водених и влажних станишта;
- Измуљивање бара и депресија;
- Обезбеђење хранидбених база за фауну птица и спровођење повратка ибиса;
- Остваривање услова који су неопходни за очување стабилности популација свих дивљих врста, као и типова станишта;
- Уклањање инвазивне вегетације;
- Подршка одрживом садејству локалних заједница са заштићеним подручјем и одрживом коришћењу екосистемских услуга које оно пружа, нарочито оном заснованом на постојећој традицији (сточарство);
- Повећање знања о заштићеном подручју и његовим природним вредностима, уз успостављање мониторинга биодиверзитета.

4.2.2.1.2. Заштита и коришћење природних ресурса

4.2.2.1.2.1. Пољопривредно земљиште

- Рационално коришћење пољопривредног земљишта усклађено са потребом очувања Резервата;
- Заштита пољопривредног земљишта од претераног хемијског третмана и механичког сабијања, као последице обраде тешким пољопривредним машинама;
- Заштита пољопривредног земљишта од свих врста негативног антропогеног утицаја;
- Стимулисање делатности везане за интегрисану и/или органску пољопривредну производњу;
- Подстицање одрживог/традиционалног пашарења;
- Заштита земљишта од свих врста ерозије.

4.2.2.1.2.2. Водни ресурси

- Контрола поплава низводно од Резервата;
- Балансирање водног режима и могућности коришћења (обнављање текућих вода, одржавање нивоа подземних вода, обезбеђивање питке воде);
- Пречишћавање загађене речне воде.

4.2.2.1.2.3. Шуме и шумско земљиште

- Очување, заштита и унапређење стања шума, посебно шума у заштићеном подручју;
- Одрживо коришћење шума као природног ресурса, уз строго поштовање Закона о заштити природе и Уредбе о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара“;
- Очување мешовитих шума храста лужњака и јасена и лужњака, јасена и граба;

- Уклањање инвазивне вегетације;
- Унапређење стања храста лужњака као главне врсте мешовитих шума и темељне вредности Резервата;
- Очување и заштита популација дивљих врста;
- Повећање површина под шумама и формирање заштитних појасева зеленила у складу са условима заштите природе;
- Поступно превођење појаса плантажа топола у блиско-природну шумску вегетацију, у складу са савременим принципима газдовања шумама.

4.2.2.1.2.4. Минерални и енергетски ресурси

- Одрживи развој коришћења минералних и енергетских ресурса и заштита животне средине, природних и створених вредности;
- Истраживање и одржива експлоатација минералних сировина и енергетских ресурса, у складу са важећим законским прописима, нарочито законом којим се уређује заштита природе и условима надлежних институција.

4.2.2.2. Заштита предела

- Очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја;
- Очување мозаичности екосистема уз унапређење диверзитета водених и влажних станишта и очување, заштиту и унапређење стања шума.

4.2.2.3. Заштита културног наслеђа

- Интегрална заштита и презентација природних и културних добара, односно интегрална заштита и презентација културног наслеђа са подручјем посебне намене, што подразумева усклађивање презентације културног наслеђа са принципима очувања природних вредности окружења, чиме би се допринело на значају и атрактивности подручја посебне намене и простора у заштитној зони Резервата и омогућило веће интересовање за научно-истраживачки и образовни рад и посету из рекреативних разлога;
- Коришћење непокретних културних добара у едукативне, културно-уметничке и туристичке сврхе и дефинисање археолошких локалитета као развојног потенцијала предметног простора, а не као ограничавајућег фактора;
- Очување и заштита пронађених археолошких налазишта или археолошких предмета од оштећења или уништења;
- Повезивање и умрежавање локалитета са осталим институцијама културе.

4.2.2.4. Становништво

- Одржати стационарно становништво;
- Прилагођавање демографским променама и даљи развој свих социоекономских структура становништва;
- Сузбијање неповољних демографских токова кроз развој мреже институција за подршку породици, посебно на локалном нивоу;
- Достижање нивоа стопе укупног фертилитета од 1,85 детета по жени у року од 10-15 година;
- Ублажавање емиграционих токова и стварање позитивног окружења за постизање позитивних имиграционих токова;
- Оснаживање дневних миграција кроз јачање веза на релацији село-урбани центар;
- Стварање квалитетног окружења за улагање у јачање и развој људског капитала.

4.2.2.5. Насеља и јавне службе

- Развој сеоских насеља у правцу одрживе привредне, социјалне и физичке обнове и развоја;
- Уравнотежен популациони раст по појединим насељима, те постизање оптималне густине насељености у насељима у зависности од укупних потенцијала окружења;
- Подстицање развоја сеоског туризма и развоја терцијарних делатности, посебно у области снабдевања и пружања услуга за задовољавање разноврсних потреба становништва и посетилаца (туриста);
- Успостављање и очување равнотеже између просторног развоја заштићеног подручја и мреже насеља и јавних служби.

4.2.2.6. Привреда

- Јачање конкурентности привредних сектора, посебно пољопривреде, шумарства и туризма, уз очување и унапређење еколошких вредности подручја;
- Подстицаји за даљи развој малих и средњих предузећа и предузетништва посебно из области терцијарних делатности (трговина, занатство и угоститељство);
- Пораст запослености становништва;
- Побољшање локалне доступности изградњом одговарајуће инфраструктуре.

Шумарство и ловство

- Усклађивање газдовање шумама са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара;
- Планско газдовање ловиштем у складу са Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара“;
- Унапређење стања ловишта и популације крупне и ситне дивљачи ;
- Уређење ловишта изградњом ловно-техничких објеката и ловних објеката и одржавање просека, ловних путева и комуникација у ловишту, као и прехрана дивљачи када је то потребно;
- Усклађивање шумарства и ловства са Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара“.

Туризам

- Развој туризма у заштићеном подручју - Резервату у складу са Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара“;
- Дефинисање приоритетних облика туризма, туристичких активности (културне, едукативне ...) и подручја на којима ће се спроводити;
- Формирање и уређење едукативне и других стаза као и визиторског центра;
- Уређење и опремање локалитета намењених за остале облике туристичких активности у складу са условима заштите природе (постављање надстрешница, осматрачница, путоказа, инфо табли, клупа...);
- Инфраструктурно опремање простора у функцији развоја туризма;
- Изградња и уређење смештајних капацитета различитог нивоа услуга;
- Изградња планиране бициклистичке стазе међународног значаја уз државни пут IIб реда, између Огара, Обрежа и Купинова као основе развоја циклотуризма.

4.2.2.7. Инфраструктурни системи**4.2.2.7.1. Саобраћајна инфраструктура**

- Стварање услова за даљи развој саобраћаја који ће поспешити привредни развој овог простора, а који се заснива на стратешким принципима одрживог развоја животне средине у оквиру урбаног и околног (руралног) простора;

- Формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа) која треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације предметног простора;
- Планирање саобраћајне инфраструктуре у складу са условима и мерама заштите и уређења природних добара.

4.2.2.7.2. Водна и комунална инфраструктура

- Регулација нивоа воде Обедске баре изградњом уставе;
- Санација источног лука корита Обедске баре (корито баре и канал Вок);
- Продубљивање западног лука Обедске баре - Ревенице ради омогућавања дотока воде у бару;
- Обезбеђивање повољног нивоа и брзине протока воде, као и дужине трајања поплаве, кроз омогућавање протока воде од Врања ка Ревеници и Потковици, повезивање водених окана и изградњу/одржавање постојећих наменских устава на улазно-излазним каналима (Вок, Ревеница и Врањ), усаглашено са потребама заштите природе и шумарства;
- Рационално коришћење вода, а нарочито вода за пиће;
- Приоритет у коришћењу вода има планска рационализација потрошње и вишекратно коришћење вода у технолошким процесима;
- Побољшање снабдевања водом свих корисника;
- Изградња система за одвођење отпадних вода;
- Пречишћавање отпадних вода;
- Осигурање повољног режима коришћења и заштите подземних вода;
- Усаглашавање развоја система водовода и канализације са потребама корисника;
- Заштита квалитета подземних и површинских вода;
- Заштита насеља и других садржаја изван насеља и пољопривредних површина од спољних и унутрашњих вода;
- Планирање водне и комуналне инфраструктуре у складу са условима и мерама заштите и уређења природних добара.

4.2.2.7.3. Енергетска инфраструктура

- Сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката;
- Рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину;
- Функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије;
- Обезбеђивање услова за унапређење енергетске ефикасности у обављању енергетске делатности у потрошњи енергије;
- Планирање енергетске инфраструктуре у складу са условима и мерама заштите и уређења природних добара.

4.2.2.7.3.1. Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

- Стварање услова за повећање коришћења и одрживо коришћење потенцијала обновљивих извора енергије, пре свега енергије воде, биомасе, биогаса и соларне енергије;
- Супституција електричне енергије и топлотне енергије, енергијом произведеном из неконвенционалних обновљивих извора енергије.

4.2.2.7.3.2. Енергетска ефикасност

- Повећање сигурности снабдевања енергијом и њено ефикасније коришћење;
- Смањење негативних утицаја енергетског сектора на животну средину;

- Подстицање одговорног понашања према енергији и повећање енергетске ефикасности, на основу спровођења политике ефикасног коришћења енергије и мера енергетске ефикасности.

4.2.2.7.3.3. Електронска комуникациона инфраструктура

- Уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре на подручју обухвата Просторног плана као једног од значајних покретача савремене економије;
- Развој широкопојасних мрежа за приступ;
- Обезбеђивање услова за равномеран развој електронских комуникација;
- Обезбеђивање доступности услуга универзалног сервиса свим грађанима, уз задовољење потреба специфичних друштвених група, укључујући особе са инвалидитетом, старије и социјално угрожене кориснике;
- Обезбеђивање сталног унапређења квалитета услуга електронских комуникација;
- Планирање електронске комуникационе инфраструктуре у складу са условима и мерама заштите и уређења природних добара.

4.2.2.8. Заштита животне средине и управљање отпадом

- Усклађивање интереса и рационално коришћење потенцијала простора у обухвату Просторног плана, водећи рачуна о еколошким условима и ограниченим капацитетима животне средине, односно захтевима уређења подручја посебне намене;
- Одрживо коришћење ресурса и простора, уз предузимање превентивних мера заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта);
- одрживи развој пољопривреде уз селективну и контролисану употребу хемијских средстава и минералних ђубрива на њивама;
- Успостављање континуалног мониторинга загађујућих материја,
- Одрживо управљање водама;
- Уравнотежено коришћење простора са становишта заштите животне средине и обезбеђење услова за очување и адекватно газдовање природним ресурсима;
- Санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија (сметлишта), експлоатационих поља минералних сировина, као и других деградираних пунктова на подручју обухвата Просторног плана;
- Управљање комуналним отпадом сходно Програму управљања отпадом;
- Успостављање система за управљање посебним токовима отпада и одрживо управљање опасним отпадом и забрана депоновања;
- Промоција и подстицање кућног компостирања у циљу очувања природних ресурса и животне средине;
- Израда локалног регистра извора загађивања животне средине на територији општина Пећинци и Рума као дела националног регистра;
- Интегрисање заштите животне средине у све секторе стратешког планирања и пројектовања, кроз инструменте процене утицаја (примена SEA, EIA и IPPC);
- Примена савременијих технолошких решења, најбољих доступних технологија (BAT) и концепта чистије производње приликом реализације пројеката који могу имати негативан утицај на квалитет животне средине, а у складу са условима заштите природе;
- Едукација грађана и подстицање развоја еколошке свести у области заштите животне средине и одрживог развоја и одрживог управљања отпадом.

4.2.2.9. Заштита од елементарних непогода и акцидентних ситуација

- Израда Процене ризика од катастрофа, Плана смањења ризика од катастрофа и Плана заштите и спасавања - на регионалном и општинском нивоу;
- Јачање превентивних мера и активности у контексту ванредних ситуација;
- Приправност на потенцијалну манифестацију елементарних непогода и/или акцидентних ситуација;

- Интеграција информација о севесо постројењима у планове на нижим хијерархијским нивоима, пре свега у општинске планове за Руму и Пећинце и у урбанистичке планове;
- Доношење планова заштите од удеса за сва севесо постројења/комплексе нижег реда и екстерних планова заштите од великог удеса за сва севесо постројења/комплексе вишег реда, уз разраду могућих сценарија удеса за постројења у контактної зони обухвата Просторног плана и забрана изградње севесо постројења на простору обухвата предметног Просторног Плана.

5. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

5.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИ

5.1.1. Геолошке и геоморфолошке карактеристике

У геоморфолошком погледу на простору обухваћеном Просторним планом издвајају се целине *инундациона и алувијална раван, као и сремска лесна тераса*. На контакту инундационе и алувијалне *равни* постало је и развило се насеље Купиново, а на инундационој равни речно корито Саве, меандри Орлача и Купински кут, као и сама мртваја Обедска бара. Граница инундационе и алувијалне равни је јасно изражена земљишним одсеком висине око 6 m.

Алувијална раван Саве је друга рељефна целина која се простире уз реку Саву у ширини од око 1,5-7 km. Најужа је јужно и источно од Купинова, а најшира наспрам Обедске баре. Алувијална раван је настала акумулацијом флувијалног материјала муља и песка, док су основне одлике њеног рељефа уздигнуте греде и уске уздужне депресије које се наизменично смењују. Обалске гредице су најчешћи иницијални акумулативни облици рељефа, изражене уз читав ток реке Саве. Смештене су и унутар лука Обедске баре, па се по њима овај део атара зове Купинске греде. Најчешће су у атару Обрежа, између Купинских греда и на Купинском куту. Ту је сконцентрисана скоро целокупна пољопривредна производња.

Лесна тераса се простире северно од алувијалне равни. Граница између лесне терасе и алувијалне равни је означена одсечима и прегибима од 3-8 m. Хипсометријска одлика целокупног терена је благи пад од N-W према S-E, односно према реци Сави. На контакту алувијалне равни и лесне заравни налази се насеље Грабовци, док се на самој лесној тераси, као хидролошки оцедитијем земљишту, налазе насеља Обреж, Ашања и Огар.

Генерално посматрано, то је равничарски предео са апсолутном надморском висином од 74 m -85 m. Хипсометријска анализа рељефа показује да је терен благо нагнут од севера према југу тако да је и сва површинска хидрографија прилагођена нагибу и саставу терена. Сагласно хипсометрији и нагиб земљишта је мали и опада од севера према југу.

Рељеф, односно поједине рељефне целине на подручју обухваћеном Просторним планом повољно делују на формирање мреже насеља, изградњу саобраћајница, као и развој пољопривредне производње. Међутим, са аспекта утицаја на хидролошки режим подручја, рељеф представља одређени праг развоја.

Сагласно геоморфолошким карактеристикама на подручју обухваћеном Просторним планом издвајају се следеће геолошке формације: лесоидне глине и барски лес (на делу лесне терасе), пешчани спрудови и песковите глине у алувијалној равни, песак и муљ као седименти мртваја и мочвара (Обедска бара) и шљунак песак и муљ (речне насlage поред корита).

Посматрано од севера према југу, издвојене рељефне целине се смењују у сагласности са променом геолошког састава. Постоји, такође, корелација између геолошког састава и нивоа подземних вода, односно нивоа издани и нивоа реке Саве. Подземне воде су везане за песковите и шљунковите слојеве у које су умешани прослојци глине, односно алувијалне наслагае. У зависности од разних геолошких и хидролошких својстава појављује се и различита хидрографија у северном и јужном делу.

5.1.2. Хидрографске и хидролошке карактеристике

У хидрогеолошком погледу јужни Срем, посебно његов западни део, чини јединствену целину са Посавином и Мачвом. На овом подручју истичу се две геоморфолошке јединице вишег реда:

- алувијална равна Саве (инундациона равна и млађа алувијална тераса) апсолутне висине од 74 - 85 мАНВ и
- варошка (лесна) тераса издигнута за 2 - 4 m изнад алувијалне равни која се у благом успону диже до висине око 100 мАНВ.

У подручју јужног Срема, укључујући и делове Мачве, налазе се два типа издани:

- слободна издан формирана у горњем делу алевритског комплекса у подручју варошке терасе и
- субартерске и артерске издани формиране у песковито-шљунковитим наслагама кварталне и горњеплиоценске старости.

Подземне воде

Преглед пијезометара на подручју Обедске баре, на левој обали од km 50 до km 94 Саве, показује да је на сектору Обедске баре било интензивних осматрања подземних вода. Осматрања је вршила ХЕ „Ђердап“ у склопу мера праћења утицаја успора и заштите приобаља од успора. За те потребе је у приобаљу постављена мрежа пијезометара која је повремено обнављана, допуњавана и погушћивана. Последњих година нису вршена обнављања, па је мрежа пијезометара редукована.

Данас осматрања нивоа подземних вода врши ВП „Галовица“ из Земунa и то само на пијезометру ЛП-130, који је лоциран у близини споја канала Вок са Обедском баром. Он показује велику корелацију са водостајима Саве (дубине 2 до 5 m и може послужити при изналажењу решења за освежавање воде Обедске баре.

ЈП „Војводинашуме“ у интензивној сарадњи са Шумарским факултетом ради на праћењу стања подземних вода на више пијезометара.

Хидролошки режим Саве у зони Обедске баре

Обедска бара се снабдева водом површинским путем из реке Саве, из подземних вода (пре свега из правца Фрушке горе) и атмосферских падавина. Целокупни простор Резервата, 9820 ha, је у алувијалној равни која је сасвим поплављена при водостају Саве код водомерне станице Шабац од 450 cm. Највећа забележена дубина воде, у периоду од 1993. до 2000. године, износи 510 cm на највећем воденом огледалу у Обедској бари под називом Обрешко окно, а укупно варирање нивоа воде је око 290 cm. Максимално варирање нивоа воде реке Саве код Обедске баре у истом периоду, износи 590 cm. Између Обедске баре и реке Саве нема одбрамбених насипа, а вода улази и излази из Резервата каналима Вок и Ревеница. У касним летњим месецима, а нарочито у зиму, при нормалном водном режиму реке Саве, свега 3-5% површине Резервата је под водом. Заштитна зона се налази на издигнутом лесном платоу и никада није плављена, осим шуме Јасенска. Све израженији недостатак воде на Обедској бари и њен веома слаби проток условио је негативне процесе бујања зељасте и дрвенасте вегетације, уз таложење великих количина седимената.

Физичко-хемијске карактеристике вода Обедске баре су подложне годишњем варирању и условима микрорељефа. Вода је у највећем Обрешком окну неутрална или слабо алкална. Количина кисеоника значајно варира. Оптерећеност органским материјама је велика.

Река Сава се према расположивим подацима у Шапцу осматра од 1923. године. Водни режим Обедске баре је у тесној вези са режимом Саве која је некада бржа и непосреднија, некада спорија. Режим воде „Потковице“ је сложен. Ако се „Потковица“ посматра као систем или акумулација онда је улаз у систем - доток у „Потковицу“. „Потковица“ као акумулација прима воду и трансформише доток по некој својој законитости у отицање - излаз из система.

Доток воде у „Потковицу“ одвија се на следеће начине:

- из Саве кроз канал Ревеницу,
- из Саве кроз канал Вок,
- из Саве подземно,
- из залеђа површински,
- из залеђа подземно и
- од падавина.

Отицање тј. одлажење воде из „Потковице“ одвија се на следеће начине:

- у Саву кроз канал Ревеницу,
- у Саву кроз канал Вок,
- у Саву подземно,
- испаравањем са водене површине и
- евапотранспирацијом биљака.

Хидротехнички циљ ревитализације Обедске баре ће бити управљање водним режимом ради обезбеђења пожељног водног биланса.

Псамолошке одлике реке Саве и „Потковице“

Сава је алувијална река која тече кроз сопствени алувион који је нестабилан. У зависности од количине воде која тече коритом, мења се енергија тока, а самим тим и вучна сила воде. Аутоматски са променом - повећањем количине воде, долази до процеса покретања речног наноса, са смањењем количине долази до исталожавања. Савска вода утиче у „Потковицу“ при средњим и високим водостајима, што значи да уноси и знатне количине наноса. Таложење наноса који дође у корито „Потковице“ је један од два основна узрока засипања „Потковице“.

На сектору Обедске баре, Сава је проносила у зависности од протицаја од минимално 22 kg/s просечно месечно у августу, до максимално 210 kg/s просечно месечно у априлу (подаци из мерења 1995. године). Просечна количина за ту годину износи 108,11 kg/s. Сумарно је то износило у августу 59.000 тона, у априлу 544.000 тона, а сумарно за ту годину око 3.420.000 тона.

Према подацима мерења, суспендовани нанос по механичком саставу чини 2% песак, 22 - 36% прашинасти песак и 76 - 62% прашина.

5.1.3. Климатске карактеристике

За разматрање климатских прилика на подручју обухвата Просторног плана коришћени су подаци са метеоролошке станице у Сремској Митровици у периоду од 1981. до 2010. године.

Температура ваздуха. Средња годишња температура износи 11,3°C. Најхладнији месец на овом простору је јануар са средњом месечном температуром од 0,1°C, док је најтоплији месец јули са средњом месечном температуром ваздуха од 21,5°C. Средња годишња

максимална температура износи 17,0°C, а средња годишња минимална температура 6,2°C. Просечна зимска температура ваздуха је изнад 0°C. Апсолутно максимална температура ваздуха у датом периоду забележена је у јулу месецу 40,7°C док је апсолутно минимална забележена у јануару са вредношћу -29,5°C. Просечан средње годишњи број мразних дана је 84 (у периоду од краја октобра до почетка априла).

Релативна влажност ваздуха. Просечне вредности релативне влажности ваздуха варирају од 68% (у мају) до 88% (децембру). Средња годишња вредност релативне влажности ваздуха износи 76%, што показује да се ради о категорији виших степена влажности. Децембар, јануар, новембар и фебруар су месеци са највећом релативном влажношћу.

Облачност. Просечан средње годишњи број облачних дана у наведеном периоду износи 97, а број ведрих дана 73. Годишња вредност инсолације износи 2081,1 час или 5,7 час/дан.

Падавине. Просечна средње годишња количина падавина за наведени период, износила је 614,2 mm. Максимална дневна сума падавина забележена је у јулу месецу 67 mm, док је средње годишњи број дана са падавинама забележен 133 дана. Средње годишњи број дана са снегом је 26, а под снежним покривачем 33 дана.

Ветровитост. Према вредностима годишњих честина, правцу ветрова и тишина, најдоминантни ветрови су из правца исток-североисток са честином од 128‰, као и ветрови из источног правца са честином од 107‰. Најслабијег интензитета је јужни ветар са честином од 19 ‰. У погледу њихових средњих брзина, највеће вредности имају ветрови из правца север –северозапад 2,9 m/s, правца северозапада 2,8 m/s, док најмању брзину ветрови из правца север-североистока 1,7 m/s и јужног правца 1,8 m/s. Тишине (C) су заступљене са 92‰, што упућује на закључак да је југоисточни Срем врло ветровит.

У погледу климатских прилика, подручје обухваћено Просторним планом може се оценити као релативно повољна животна средина са агроклиматског, грађевинско-климатског и туристичко рекреативног аспекта.

5.1.4. Педолошке карактеристике

Педолошке карактеристике предметног подручја су мозаично изражене јер се на малом простору сусрећу различити типови земљишта. Очувани чернозем доминира на вишим теренима, док се у депресијама под утицајем подземних вода јавља као карбонатни, безкарбонатни и са знацима забарења. На најнижим теренима развијена је ритска карбонатна црница. Испод хумусног слоја се јавља глеј. Гајњача је формирана на подлози од речног алувијума. На малим површинама лесне терасе јављају се слатинаста земљишта од којих се најчешће среће солођ. Алувијална земљишта су песковита и иловаста, са варијантом забареног алувијалног земљишта које доминира. У зони „Потковице“ се налазе дебели слојеви барског тресета.

5.1.5. Сеизмолошке карактеристике

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни повратни период од 475 година, подручје обухвата Просторног плана има утврђен *земљотрес* јачине VII-VIII степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, а за VIII степен „штетан земљотрес“.

5.2. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ

5.2.1. Природна добра

Просторним планом су обухваћене просторне целине од значаја за очување биодиверзитета: Специјални резерват природе „Обедска бара“, станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја, еколошки коридори који повезују еколошки значајна подручја на простору Републике Србије и подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности.

Специјални резерват природе „Обедска бара“

Део подручја Обедске баре је стављен под заштиту као природно добро од изузетног значаја, сврстан је у I категорију заштите као специјални резерват природе и са заштитном зоном чини јединствену целину (Уредба о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара“ („Службени гласник РС“, бр. 56/94 и 81/08).

Резерват је стављен под заштиту ради очувања остатака меандра реке Саве, са бројним различитим беотопима – мочварне, ливадске, потпуно склопљене шуме, са врло сложенем организацијом животних заједница и са разноврсним живим светом међу којима су и многе природне реткости (око 280 биљних врста – зечији трн, тестерица, банатски различак, водени орашак, бели локвањ и алдобанда и др.; 222 регистроване врсте птица – кашикара, чапља – жута, мала, бела, црна рода, орао белорепан и др.).

Резерват се налази на деловима територија општина Пећинци и Рума, односно на деловима катастарских општина Купиново и Обреж у општини Пећинци и на делу катастарске општине Грабовци у општини Рума.

Површина Резервата износи 9820 ha, од тога је 9525,4 ha у државној својини, а остало у приватној својини.

Заштитна зона Резервата обухвата површину од 19611 ha.

Резерват представља једно од два најстарија заштићена природна добра на свету. Представља изворни природни простор шума-бара-ливада са изузетним богатством врста и екосистема. Станишта унутар екосистема повезана су у јединствену еколошку целину и условљена су посебно цикличним кретањем воде и микрорељефом.

Резерват се састоји од више очуваних просторних целина као што су: Купинске греде, „Потковица“, Чењин-Обрешке ширине, Грабовачко-Витојевачко острво, Купински кут. У заштитној зони Резервата налазе се целине: Јасенска-Белило, Матијевица-Кадиионица, Висока шума-Лошинци.

Подручје Резервата се од 1977. године налази на Списку мочвара од међународног значаја према Рамсарској конвенцији.

На овом релативно малом простору Обедске баре постоји низ различитих природних средина, различитих биотопа, у којима се развио и егзистира разноврстан биљни свет, почев од биљних заједница отворених и споро текућих вода, мочвара, влажних ливада и шума до умерено влажних ливада и шума са високом и сложенем организацијом заједнице.

Присутна вегетација обухвата сложени мозаик шумске, жбунасте, травне, мочварне и водене вегетације. Поред ове мозаичности вегетацијских типова присутна је и велика разноврсност флоре у свим типовима вегетације.

Богата вегетација има велики значај када је у питању разноврсност птичјих колонија на Обедској бари. Велики број птица директно зависи од присуства водених и мочварних површина јер иако се гнезде по дрвећу у шумама оне се хране у присутним воденим и мочварним површинама.

Основно ограничење у области заштите природе је локално уништавање одређених станишних типова на неким деоницама еколошког коридора (најчешће изградњом рибњака или подизањем шумских монокултура) што ствара баријере унутар коридора. Осим тога, многобројни антропогени утицаји деградирају станишта са изворном вегетацијом, разарајући њихову природну структуру и поспешујући ширење инвазивних врста (измена режима плављења регулацијом водотока, физичко нестајање станишта, распарчавање - фрагментација станишта, загађење воде, промене водног режима, негативни утицај ратарства, лова и др). Инвазивне врсте представљају један од најзначајнијих фактора смањења и губитка биодиверзитета.

Заштита подручја Резервата се спроводи у режимима заштите I (првог), II (другог) и III (трећег) степена, као и у заштитној зони Резервата.

На подручју Резервата успостављени су:

- 1) режим заштите I степена који обухвата подручје Дебеле горе, површине 314,92 ha,
- 2) режим заштите II степена који обухвата подручје Грабовачко-Витојевачког острва, Обрешких ширина и Купинске греде, површине 2565,08 ha и
- 3) режим заштите III степена који обухвата површину од 6940,00 ha.

Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

Јединица локалне самоуправе	Ознака, назив и опис станишта заштићених и строго заштићених врста
Општина Пећинци	<p>ПЕЋ02а – Слатине северно од Ашање; површина: 491,34 ha; слатинасто станиште са влажним ливадама, утринама и жбуњацима; значајне врсте: <i>Clanga pomarina</i>, <i>Circus aeruginosus</i>, <i>Circus pygargus</i>, <i>Vanellus vanellus</i>, <i>Lanius collurio</i>, <i>Locustella naevia</i>, <i>Saxicola rubetra</i>, <i>Saxicola torquatus</i>, <i>Sylvia communis</i>, <i>Emberiza melanocephala</i>, <i>Meles meles</i>, <i>Mustela nivalis</i>;</p> <p>ПЕЋ03а – Матијевица и Кадоница; површина: 1311,03 ha; шумско станиште; значајне врсте: <i>Ciconia nigra</i>, <i>Clanga pomarina</i>, <i>Pernis apivorus</i>, <i>Milvus migrans</i>, <i>Leopieus medius</i>, <i>Ficedula albicollis</i>.</p> <p>ПЕЋ03б – Висока шума; површина: 139,20 ha; шумско станиште; значајне врсте: <i>Buteo buteo</i>, <i>Picus viridis</i>, <i>Leopieus medius</i>, <i>Parus palustris</i>, <i>Ficedula albicollis</i>.</p> <p>ПЕЋ04а – Барадинци; површина: 3497,27 ha; шумско станиште са прогалама и чистинама; значајне врсте: <i>Accipiter gnetilis</i>, <i>Pernis apivorus</i>, <i>Buteo buteo</i>, <i>Dryocopus martius</i>, <i>Oriolus oriolus</i>, <i>Martes martes</i>.</p> <p>ПЕЋ05а – Јасенска; површина: 1039,16 ha; шумско станиште са барама; значајне врсте: <i>Ciconia nigra</i>, <i>Haliaeetus albicilla</i>, <i>Pernis apivorus</i>, <i>Milvus migrans</i>, <i>Vanellus vanellus</i>, <i>Aythya nyroca</i>, <i>Emys orbicularis</i>.</p> <p>ПЕЋ06а – Бена код Карловчића; површина: 383, 80 ha; слатинасто станиште са влажним ливадама, утринама и жбуњацима; значајне врсте: <i>Clanga pomarina</i>, <i>Circus aeruginosus</i>, <i>Circus pygargus</i>, <i>Streptopelia turtur</i>, <i>Saxicola torquatus</i>, <i>Sylvia communis</i>, <i>Acrocephalus palustris</i>, <i>Emberiza melanocephala</i>.</p> <p>ПЕЋ08а – Першина бара код Ашање; површина: 42,54 ha; влажне ливаде, парлози и жбуњаци; значајне врсте: <i>Clanga pomarina</i>, <i>Falco cherrug</i>, <i>Falco subbuteo</i>, <i>Saxicola rubetra</i>, <i>Alauda arvensis</i>, <i>Lanius collurio</i>.</p> <p>ПЕЋ09а – Ушивачка бара код Ашање; површина: 47,52 ha; влажне ливаде, парлози и жбуњаци; значајне врсте: <i>Buteo buteo</i>, <i>Falco cherrug</i>, <i>Falco subbuteo</i>, <i>Falco tinnunculus</i>, <i>Coturnix coturnix</i>, <i>Streptopelia turtur</i>, <i>Alauda arvensis</i>, <i>Sylvia communis</i>.</p>
Општина Рума	<p>РУМ02б – Каракуша; површина: 2101,08 ha; шуме са остацима уздужних бара; ловиште; значајне врсте: <i>Ciconia nigra</i>, <i>Haliaeetus albicilla</i>, <i>Pernis apivorus</i>, <i>Ficedula albicollis</i>, <i>Felis silvestris</i>.</p>

Еколошки коридори

У обухвату Просторног плана налази се међународни еколошки коридор река „Сава“ и регионални еколошки коридор „Јарчина“.

Према Уредби о еколошкој мрежи „Обедска бара“ је утврђена као еколошки значајно подручје број 19. На основу ове Уредбе, *еколошки значајна подручја* и еколошки коридори чине део еколошке мреже Републике Србије.

Подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности

На простору обухвата Просторног плана налазе се три међународно значајна подручја: за птице (*Important Bird Areas* - IBA): Обедска бара RS020IBA, за биљке (*Important Plant Areas* - IPA), као и Рамсарско подручје „Обедска бара“.

5.2.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

У складу са Законом о пољопривредном земљишту, пољопривредно земљиште јесте земљиште које се користи за пољопривредну производњу (њиве, вртови, воћњаци, виноградни ливади, пашњаци, рибњаци, трстици, и мочваре) и земљиште које се може привести намени за пољопривредну производњу.

Обрадиво пољопривредно земљиште јесу њиве, вртови, воћњаци, виноградни ливади.

У необрадиво пољопривредно земљиште спадају пашњаци, рибњаци, трстици и мочваре.

Пољопривредно земљиште се највећим делом налази у заштитној зони Резервата.

Пољопривредно земљиште чини највећим делом обрадиво пољопривредно земљиште, а мали део чини необрадиво земљиште (пашњаци, трстици, мочваре и рибњак).

Доминантан начин коришћења пољопривредног земљишта је ратарска производња (превасходно житарица), а у знатној мери присутно је екстензиво сточарство путем испаше.

Воде и водно земљиште

Воде у водотоцима и подземне воде, као део укупних вода, представљају јединствен водопривредни подсистем и њихове количине и квалитет морају бити у складу са потребама друштва и заштитом животне средине. Приликом коришћења вода не смеју се угрозити прописани водни режими (квалитативне и количинске компоненте), довести у опасност здравље људи, угрозити животињски и биљни свет, природне и културне вредности и добра (естетске вредности вода и околине, археолошки, историјски, биолошки и геолошки ресурси, итд.), као и рационалне потребе низводних корисника и заинтересованих за воде.

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

Водно земљиште, у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде, због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Водно земљиште текуће воде, у смислу овог Закона, јесте корито за велику воду и приобално

земљиште. Водно земљиште стајаће воде, у смислу овог Закона, јесте корито и појас земљишта уз корито стајаће воде, до највишег забележеног водостаја.

Водном земљишту се мора посветити посебна пажња интегралним решавањем проблема коришћења и заштите вода, уређења водних режима и одбране од поплава јер је ово земљиште елемент простора од изузетне важности.

Водно земљиште у обухвату Просторног плана чине река Сава, баре, главни канали и мањи водотоци, најмањи водотоци и одбрамбени насип.

Шуме и шумско земљиште

Највећа пошумљеност је на територијама катастарских општина насеља Купиново, Обреж и Грабовци.

У Резервату се налази 9140,00 ха шума што чини шумовитост Резервата од 93,07%, односно запремину од 2418366,90 m³. Шуме у оквиру Резервата се налазе у инундационом подручју.

Шуме се налазе и у заштитној зони Резервата, а део шума у заштитној зони Резервата, јужно од насеља Купиново, налазе се у инундационом подручју.

Овакав однос између шумског земљишта, тј. шума (обраслих површина) и осталог земљишта чини изузетан природни ресурс овог подручја који утиче на укупну слику предела, његове микроклиматске и биоценолошке вредности, али оставља и могућности за његово одрживо коришћење.

Табела 1. Укупна површина и запремина шума у оквиру Резервата

Општина	Површина	Запремина
	ха	m ³
Пећинци	5,923.00	1,453,822.90
Рума	3,217.00	964,544.00
Укупно	9,140.00	2,418,366.90

Корисник шума и шумског земљишта, као и управљач Резервата, је ЈП „Војводинашуме“.

Запремински гледано, најзначајнији шумски екосистеми Резервата представљени су заједницом храста лужњака са јасеном и брестом. Рецентну вегетацију на малим површинама и фрагментно чине дрвенасте врсте врба (барска ива), топола, јасен и багремац. На већем простору од дрвенасте вегетације присутни су хрст лужњак, јасен, граб, брест, чисте или мешовите састојине са пратећим врстама (подраст) клен, глог, дрен, курика, жешља и др.

Табела 2. Стање запремина шума по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Запремина
Лужњак	453537,60
Пољски јасен	1180220,00
Граб	35976,40
Цер	3024,70
Клонска топола	494212,70
Бела топола	91593,80
Бела врба	30483,70
Остале врсте	129318,00
Укупно:	2418366,90

Минералне сировине

Минералне сировине у подручју обухвата Просторног плана заступљене су као неметаличне сировине, подземне воде и песак.

На овом простору потврђене су резерве подземних вода на лежиштима са овереним билансним резервама, лежиште дела београдског изворишта на територији АП Војводине, лежиште локалног изворишта „Грабовци“ на територији општине Рума и лежиште изворишта на подручју општине Пећинци (изворишта месних заједница, Ашања, Обреж, Огар и Купиново).

На овом простору потврђене су оверене билансне резерве песка на лежишту „Рибњак“ Ашања, док се експлоатација песка обавља на експлоатационом пољу лежишта површински коп „Рибњак“ у Ашањи.

Хидрогеотермални потенцијали на посматраном подручју испитани су на бушотинама Кур-1/Н и Кур-2/Н (Купиново).

5.3. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА

Заштићено подручје - Резерват, као природно добро, карактеришу следеће особине и вредности:

- аутентичност – изворни сплет бара, мочвара, ливада и шума са изузетно очуванм и богатм биодиверзитетом;
- репрезентативност – највеће плавно подручје у нашој земљи, као ретензија и природна одбрана од поплава;
- разноликост – природни феномен богатства врста и еколошких процеса насталих природним екосистемима отворених окана, бара, влажних ливада, и на вишим теренима шумама;
- интегралност – различити станишни услови су интегрисани у еколошку целину која је условљена микрорељефом и водним режимом поземних и површинских вода;

док Резерват и његово непосредно окружење у оквиру заштитне зоне Резервата карактеришу следеће вредности:

- пејсажна и историјске вредности – динамична смена пејзажа шуме, воде, ливада и сл., и богатство културног наслеђа подручја - Град Купиник, црква Мајке Ангелине, Црква Светог Луке и др.;
- туристичка и еколошко-образована вредност - изузетна испреплетаност природне и културне-духовне баштине, уз приступачност простора.

5.4. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

У обухвату Просторног плана према подацима и условима добијеним од Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица налази се разноврсно и вредно културно наслеђе које чине непокретна културна добра од изузетног значаја, непокретна културна добра од великог значаја, непокретна културна добра, добра која уживају претходну заштиту, евидентирана културна добра и ратни меморијали.

Непокретна културна добра од изузетног значаја су у надлежности Републичког завода за заштиту споменика културе. Мере заштите за непокретна културна добра од великог значаја, непокретна културна, добра која уживају претходну заштиту и евидентирана културна добра прописују територијално надлежни Заводи за заштиту споменика културе.

Непокретна културна добра су класификована и груписана на споменике културе (архитектуре и народног градитељства), просторно културно-историјске целине, археолошка налазишта и знаменита места (меморијални комплекси, споменици и спомен обележја и ратни меморијали.)

Табела 3. Споменици културе - архитектура

Р.бр.	Назив	Значај	Бр. парцеле	Опис
КО Купиново				
1.	Црква Светог Луке у Купинову	Културно добро од изузетног значаја	КО Купиново	
2.	Црква Светог Духа у Купинову, ул. Бранка Маџаревића бр. 43	Културно добро од великог значаја	1560, 206, 204, 208	Граница непосредне близине овог споменика чине: северозападна граница парцеле 1557, 1560 и 1561 КО Купиново, североисточна граница парцеле 1561 КО Купиново, југоисточна граница парцеле, југозападна граница парцеле 1561 КО Купиново до пресека са правцем југоисточне границе парцеле 1557 КО Купиново, од ове тачке пресека линијом у правцу југоисточне границе парцеле 1557 КО Купиново до тачке пресека североисточне и југоисточне границе парцеле 1557 КО Купиново, од ове тачке пресека југоисточна граница парцеле 1557 КО Купиново и југозападна граница парцеле 1557 КО Купиново до полазне тачке.
3.	Кућа у Купинову, зв. „Финансијска касарна“, у ул. Бранка Маџаревића бр. 60	Културно добро од великог значаја	1402	
4.	Манастир Обед-Црква Благовести пресвете Богородице („Црква Мајке Ангелине“)	Добро које ужива претходну заштиту	3132	
5.	Зграда Шумског газдинства у Купинову, ул. Бранка Маџаревића бр. 34	Добро које ужива претходну заштиту	1639, Објекат бр. 1	
КО Огар				
1.	Кућа у Огару, у ул. Шумској бр. 29	Културно добро од изузетног значаја	361	
КО Обреж				
1.	Црква Светог преображења у Обрежу, ул. Пролетерска бр. 11	Културно добро од великог значаја	501	

Табела 4. Споменици културе - народно градитељство

Р.бр.	Назив	Значај	Бр. парцеле	Опис
КО Купиново				
1.	Амбар и котобања у Купинову, ул. Жике Маричића бр. 17	Културно добро од великог значаја	939, 940	Амбар је зидан опеком, малтерисан и бојен, а котобања је дрвена са подужним тремом. Висока зидана основа је искоришћења за коморе-помоћне просторије. Улаз у амбар и котобању изведен је у форми малих балкона са кровом на две воде. Декорација амбара изведена је пластично наглашено вертикалним нишама и правоугаоним формама које имитирају обраду дрвених амбара. Дрвени декоративни елементи изражени су на огради и стубовима балкона и трема

Р.бр.	Назив	Значај	Бр. парцеле	Опис
КО Купиново				
2.	Амбар и котобања у Купинову, ул. Савска бр. 15	Културно добро	1143	котобање и поткровним лајснама. Амбар је зидан опеком, малтерисан и бојен. Од амбара се пружа дугачка котобања грађена дрветом, са подужним тремом. У приземној зиданој основи су оставе или коморе. Декорација амбара изведена је рељефним правоугаоним формама које имитирају дрвену конструкцију амбара. На котобањи су декоративно обрађени ограда и стубови трема. Улази на трем су формиран као балкони са двоводним кровом.
3.	Кућа и окућница у Купинову, ул. Бранка Мацаревића бр. 131	Културно добро	3664/6	Кућа је дводелна, зидана черпићем, покривена бибер црепом. Кућа је грађена током XX века, али по узору на старији тип градње и као таква уклапа се у суседну целину етно парка.
КО Ашања				
1.	Амбар са котобањом у Ашањи, ул. Маршала Тита бр. 16	Културно добро	18	

Табела 5. Просторно културно-историјске целине

Р.бр.	Назив	Значај	Бр. парцеле	Опис
КО Купиново				
1.	Просторна културно-историјска целина Етно парк Купиново у Купинову, ул. Бранка Мацаревића бр. 134, 136, 138, 140, 142, 146, 148, 150, 127	Културно добро од великог значаја	1472, 1473, 1474, 1476, 1477, 1479/1, 1479/2, 1480, 1481/1, 1482/1	Објекти народног градитељства

Табела 6. Археолошки локалитети

Р.бр.	Назив	Значај	Бр. парцеле/ координате	Опис
КО Купиново				
1.	Купиник у Купинову	Културно добро од великог значаја	2998, 2999, 3000, 3001, 3002/1, 3003/1, 3003/2, 3002/2. Заштићена околина: 3664/145, 3664/147, 3664/149, 3664/151, 3664/153, 3664/154, 3664/155, 3664/157, 3664/83	
2.	„Којића циглана“ или „Рибњак“ у Купинову	Евидентирано културно добро	1752, 1751, 1750, 1749, 1748	
3.	Локалитет „Селиште“ потес „Нови Дреновац“ или „Округлица“	Добро под претходном заштитом	2074, 2067	Мање насеље и гробље из новог века
4.	Локалитет „Порта цркве Св. Луке“	Добро под претходном заштитом	1478	Деспотска црква Средњовековно и нововековно гробље, као и праисторијско и раноримско насеље
5.	Локалитет „Башта основне школе“	Добро под претходном	55, 58, 59	Праисторијско и средњовековно насеље

Р.бр.	Назив	Значај	Бр. парцеле/ координате	Опис
КО Купиново				
		заштитом		
6.	Локалитет „Крстови“	Добро под претходном заштитом	3401, 3631	Насеље са некрополом Археолошки материјал из праисторијског, римског и средњовековног периода
7.	Локалитет „Циглана Ванделина Клема“ или „Житни магацин“	Добро под претходном заштитом	262, 263, 264, 265	Латенско гробље и средњовековно насеље
8.	Локалитет „Славиновац“	Добро под претходном заштитом	3308, 3318, 3323	Вишеслојно насеље: неолит, старије и млађе гвоздено доба, средњи век
9.	Локалитет „Гробнице“ или „Велики брег“	Добро под претходном заштитом	2603	Праисторија, римски период, средњи и нови век Насеља и гробље
10.	Локалитет „Хоџина башта“	Добро под претходном заштитом	7428950, 4952950	Средњовековно насеље површине 100 x 60 m
11.	Локалитет „Остојића башта“	Добро под претходном заштитом	3073	Вишеслојно насеље из периода енеолита, латена и средњег века
12.	Локалитет „Манастир“, црква Мајке Ангелине на потесу Купинске греде	Добро под претходном заштитом	3132	На овом месту је до 1929. године постојала последња црква брвнара у Срему која је била посвећена мајци Ангелини и потиче из средњег века.
13.	Локалитет „Улица Бранка Маџаревића“ или „Велики шор“	Добро под претходном заштитом	1605, 1451, 1525/2, 1476, 1551, 1477	Средњовековна некропола и неолитско насеље
14.	Локалитет „Дужице 1“	Добро под претходном заштитом	2207, 2208	Насеље са некрополом Временски периоди који су затупљени на локалитету: енеолит, бронзано млађе доба, гвоздено доба, Римско царство, Турски период.
15.	Локалитет „Дужице 2“	Добро под претходном заштитом	2204, 2202	Насеље из бронзаног и старијег гвозденог доба
16.	Локалитет „Дужице 3“	Добро под претходном заштитом	2198, 2199	Насеље из бронзаног и старијег гвозденог доба
17.	Локалитет „Под великом баром“	Добро под претходном заштитом	2784/1, 2784/2, 2787, 2756/1, 2800, 2803	Насеље из бронзаног и млађег гвозденог доба, Римског царства и касне антике
18.	Локалитет „Под великом баром II“	Добро под претходном заштитом	2800, 2803	Насеље и некропола из периода неолита и бронзаног доба
19.	Локалитет „Код споменика II“	Добро под претходном заштитом	1612, 1691, 1700/2	Античко и средњовековно насеље
20.	Локалитет „Башта Радована Шумана“	Добро под претходном заштитом	1208	Сукцесивна насеља из неолита, енеолита, бронзаног доба, халштата, римског периода, средњег века и турског доба
21.	Локалитет „Гробница 1 и 2“	Добро под претходном заштитом	2512, 2515, 2475, 2477, 2479, 2481	Насеља из периода млађег гвозденог доба, Римског царства и касне антике
22.	Локалитет „Преки пут“	Добро под претходном заштитом	1793/13, 1793/14, 1793/16	Праисторијско и касноантичко насеље
23.	Локалитет „Одељење 32“ на потесу Купински кут	Добро под претходном заштитом	3566, 3574, 3586, 3622	Насеља из римског, касноантичког и средњовековног периода
24.	„Хумка на Шестару“	Добро под претходном	3285	Гробље из периода бронзаног доба

Р.бр.	Назив	Значај	Бр. парцеле/ координате	Опис
КО Купиново				
		заштитом		
25.	„Корито канала Вок“	Добро претходном заштитом	2986	Средњовековно и нововековно насеље
26.	„Стари Дреновац“ или „Адице“	Добро претходном заштитом	2649	Нововековно насеље
27.	„Старо и савремено гробље“	Добро претходном заштитом	148	
КО Огар				
1.	Локалитет „Умка“ на потесу „Камените њиве“	Добро претходном заштитом	К.п. бр. 1253/7419400, 4960950	Архитектонски комплекс (<i>Villa rustica</i>) из римског периода, I-II века
2.	Локалитет „Клен“	Добро претходном заштитом	7418750, 4961700	Материјал из периода праисторије и римске доминације
3.	Локалитет „Фртаљи“	Добро претходном заштитом	7420950, 4961350	Праисторијско насеље са могућим гробовима површине 200 x 120 m
4.	Локалитет „Велика трсковача“	Добро претходном заштитом	7421550, 4962800	Материјал који се хронолошки може одредити у римско доба (I-II век), површине 50 x 40 m
КО Обреж				
1.	„Белетинци“ у Обрежу	Културно добро	1662, 1678, 1679, 1643, 1644/3, 1644/2, 1644/1	Неолитско насеље
2.	Локалитете „Ревеница“ на потесу Брдо	Добро претходном заштитом	7419300, 4953850	Насеље из периода неолита и некрополу из римског периода површине 350 x 120 m
3.	На локалитету „Баштине“	Добро претходном заштитом	7419650, 4954150	Неолитско насеље (старчевачка или винчанска култура) површине око 1 ha
4.	Локалитет „Мотел“	Добро претходном заштитом	7420150, 4955100 Катастарске парцеле бр.: 1469/2, 1469/1, 1469/3, 1469/4, 1469/5, 1469/6, 1469/26, 1469/25, 1469/24, 1469/23, 1469/22, 1469/10, 1469/11, 1469/12, 1469/13, 1469/14, 1469/15	Вишеслојно праисторијско насеље (енеолитски и латенски период) површине 400 x 120 m
5.	Локалитет „Три хумке“	Добро претходном заштитом	1426/10, 1430/5, 1428/3	Некропола-тумуле из периода енеолита
6.	Локалитет „Хумка на Чењину“	Добро претходном заштитом	1762	Гробље
КО Ашања				
1.	Локалитет „Рибњак“	Добро претходном заштитом	Јужно од пескаре на КО Купиново	Архитектонски комплекс из римског периода
2.	Локалитет „Рогљевац“	Добро претходном заштитом	7426000, 4958800	Насеље из праисторије и римског доба (<i>villa rustica</i>) површине 300 x 100 m
3.	Локалитет „Перишина бара“	Добро претходном заштитом	7429200, 4958800	Мање средњовековно насеље на површини 70 x 70 m

Р.бр.	Назив	Значај	Бр. парцеле/ координате	Опис
КО Купиново				
		заштитом		
4.	Локалитет „Ушевачка бара“	Добро претходном заштитом	под 7425500, 4960300	Насеље из периода неолита и римског доба (<i>villa rustica</i>) површине 150 x 100 m
5.	Локалитет „Крчевина“	Добро претходном заштитом	под 7422900, 4956150	Остаци два насеља, прво из енеолита, а друго из средњег века на површини 100 x 50 m
6.	Локалитет „Пањеви“	Добро претходном заштитом	под 7424700, 4955350	Налази археолошког материјала из римског периода површине 150 x 150 m
7.	Локалитет „Код споменика I“	Добро претходном заштитом	под 3340/4, 3340/5, 3340/6	Касноантичко и средњовековно насеље
8.	Локалитет „Бастајића њива“	Добро претходном заштитом	под 3242, 3244	Насеље из периода енеолита и бронзаног доба
КО Грабовци				
1.	Локалитет „Влатинци“	Добро претходном заштитом	под 7411200, 4958800	Насеље из бронзаног доба и римског периода на површини од 80 x 50 m
2.	Локалитет на потесу „Ђурђево поље“, „Ђурђева бара“	Добро претходном заштитом	под 7406450, 4959350	Вила рустика из римског периода на површини 100 x 100 m
3.	Локалитет на потесу „Лошинци“	Добро претходном заштитом	под 7411000, 4961200	Насеље из праисторије и римског доба
4.	Локалитет на потесу „Точкова бара“ или „Точкове њиве“	Добро претходном заштитом	под 7412000, 4956700	Средњовековно и праисторијско насеље површине 200 x 100 m

Табела 7. Знаменита места

Р.бр.	Назив	Значај	Бр. парцеле	Опис
КО Купиново				
1.	Спомен плоча на кући, ул. Бранка Маџаревића бр. 36	Добро претходном заштитом/ Ратни меморијал	под 1372	
2.	Спомен плоча на кући, ул. Бранка Маџаревића бр. 58	Добро претходном заштитом/ Ратни меморијал	под 1401	
3.	Спомен плоча на кући, ул. Орачка бр. 92	Добро претходном заштитом/ Ратни меморијал	под 681	
4.	Споменик палим борцима и жртвама фашистичког терора на сеоском гробљу, ул. Жике Маричића бб	Добро претходном заштитом/ Ратни меморијал	под 148	
5.	Спомен чесма у центру села, на углу ул. Орачка, Жике Маричића и Маршала Тита	Добро претходном заштитом/ Ратни меморијал	под 1607	
6.	Спомен плоча на основној школи, на фасади зграде Основне школе „Душан Вукасовић Диоген“, ул. Маршала Тита бр. 1	Добро претходном заштитом/ Ратни меморијал	под 1099/1	
7.	Спомен биста народног хероја Душана Вукасовића Диогена, у дворишту зграде Основне школе „Душан Вукасовић Диоген“, ул. Маршала Тита бр. 1	Добро претходном заштитом/ Ратни меморијал	под 1099/1	

КО Огар				
1.	Споменик палим борцима и жртвама фашизма, у парку поред зграде Месне заједнице/Поште, ул. Шумска бр. 1	Добро под претходном заштитом/Ратни меморијал	341/1	
2.	Спомен плоча на школи, постављена на згради Основне школе „Слободан Бајић Паја“, ул. Школска 3	Добро под претходном заштитом/Ратни меморијал	2	
3.	Спомен плоча на Дому културе, ул. Школска бр. 2	Добро под претходном заштитом/Ратни меморијал	112/1	
4.	Гробница палих бораца, на сеоском гробљу, ул. Школска бр. 66	Добро под претходном заштитом	627	
КО Обреж				
1.	Спомен плоча о формирању четврте чете Мачванског партизанског одреда, на згради Основне школе „Душан Вукасовић Диоген“, ул. Маршала Тита бр. 1	Добро под претходном заштитом/Ратни меморијал	665/1	
2.	Спомен плоча посвећена палим борцима и жртвама фашистичког терора из села који су страдали у току Другог светског рата, на згради Основне школе „Душан Вукасовић Диоген“, угао ул. Пролетерске и Маршала Тита	Добро под претходном заштитом/Ратни меморијал	665/1	
3.	Споменик посвећен палим борцима НОП и жртвама фашистичког терора током Другог светског рата, испред зграде Основне школе „Душан Вукасовић Диоген“, угао ул. Пролетерске и Маршала Тита	Добро под претходном заштитом/Ратни меморијал	665/1	
4.	Спомен биста Миленка Веркића Неше-Шпанца, на почетку Пролетерске улице, прекопута основне школе	Добро под претходном заштитом/Ратни меморијал	490/1	
5.	Заједничка гробница троје бораца, на сеоском гробљу, ул. Бошка Новаковића/Маршала Тита бр. 66	Добро под претходном заштитом/Ратни меморијал	1448	
6.	Грбови палих бораца, девет појединачних гробова, на сеоском гробљу, ул. бошка Новаковића/Маршала Тита бр. 66	Добро под претходном заштитом/Ратни меморијал	1448	
КО Ашања				
1.	Спомен биста народног хероја Владе Обрадовића-Каменог у Ашањи, испред зграде Месне канцеларије/Дома културе, ул. Карађорђева бр. 2-4	Културно добро/Ратни меморијал	1/3	
2.	Спомен плоча на фасади зграде Месне заједнице/Дома културе, ул. Карађорђева бр. 2-4	Добро под претходном заштитом	1/3	
3.	Споменик палим борцима и жртвама фашизма, ул. Карађорђева испред зграде Месне заједнице/Дома	Добро под претходном заштитом/Ратни меморијал	1100	

Р.бр.	Назив	Значај	Бр. парцеле	Опис
КО Купиново				
	културе			
4.	Спомен плоча на згради Основне школе „Душан Вукасовић Диоген“, ул. Карађорђева бр. 8	Добро под претходном заштитом/ Ратни меморијал	1/2, 2/2	
5.	Спомен плоча на кући Саве Зарића, ул. Владе Обрадовића Каменог бр. 9	Добро под претходном заштитом/ Ратни меморијал	149	
6.	Гробница хероја Владе Обрадовића Каменог, на сеоском гробљу, ул. Гвозденова 66	Добро под претходном заштитом/ Ратни меморијал	2573, 2574, 2575	
КО Грабовци				
5.	Споменик палим борцима и жтвама фашистичког терора	Добро под претходном заштитом/ Ратни меморијал	883	
6.	Спомен плоча постављена поводом оснивања прве партијске организације и прве партизанске десетине	Добро под претходном заштитом/ Ратни меморијал		На кући у селу
7.	Споменик палим борцима и жтвама фашистичког терора	Добро под претходном заштитом/ Ратни меморијал	883	
8.	Спомен плоча постављена поводом оснивања прве партијске организације и прве партизанске десетине	Добро под претходном заштитом/ Ратни меморијал		На кући у селу

5.5. СТАНОВНИШТВО

Анализа демографског развоја насеља у обухвату Просторног плана извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1948-2011. године. Према последњем попису становништва 2011. године, у укупно пет насеља у обухвату Просторног плана живело је 6768 становника.

Једно насеље у обухвату Просторног плана припада општини Рума (Грабовци), док остала насеља (Огар, Обреж, Ашања и Купиново) припадају општини Пећинци.

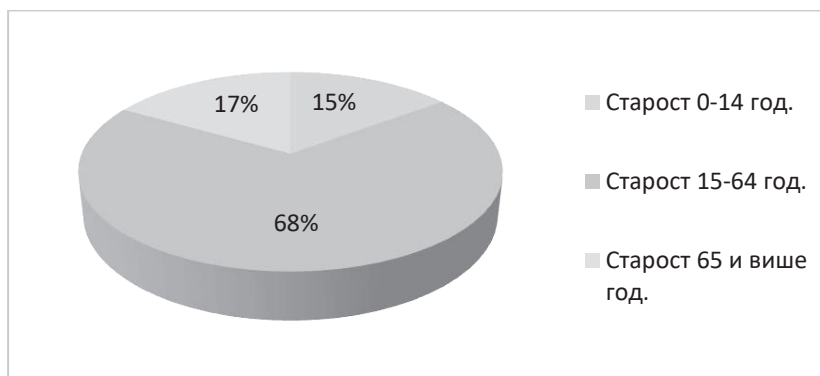
Табела 8. Кретање укупног броја становника¹

Насеља	Година пописа							
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Грабовци	1434	1712	1742	1728	1594	1488	1480	1189
Ашања	1468	1465	1608	1455	1481	1486	1488	1365
Купиново	2182	2162	2220	2057	2002	2009	2047	1866
Обреж	1327	1254	1312	1387	1429	1417	1400	1308
Огар	932	1030	1157	1119	1096	1111	1143	1040
Укупно	7343	7623	8039	7746	7602	7511	7558	6768

У периоду од 1948-1961. године расте укупан број становника, док је надаље карактеристичан перманентан пад популације до Пописа 2002. године када је забележен незнатан пораст укупног броја становника, а након тога је настављен пад популације.

¹ Упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991, 2002 и 2011. – Подаци по насељима, РЗС, Београд 2014.

Анализа структуре становништва по великим добним групама указује на неповољну старосну структуру становништва. Од укупног броја становника у обухвату Просторног плана, према Попису из 2011. године, било је 1004 становника старости 0-14 година, 4630 становника старости 15-64 година и 1134 становника старости преко 65 година.

Слика 2. Старосна структура становништва

Просечна старост је према званичним статистичким подацима 2011. године износила 41,5 година, што је у великој мери последица ниске стопе рађања, одлазак становништва из села у градове и у иностранство, али и умерено продужење очекиваног трајања живота.

Фертилни контингент је према попису из 2011. године обхватао укупно 1427 становника женске популације. Један од највећих проблема представља то што све већи проценат становника женске популације излази из фертилног периода без деце, односно без рађања.

Анализа дневних миграционих кретања извршена је на основу података Пописа 2011. године (Подаци на нивоу општине) и указује на то да су најобимније миграције становништва у оквиру исте општине, затим следе миграције у другу област, а затим миграције у другу општину исте области.

Кретање укупног броја домаћинстава је у анализираном периоду (1948-2011. год) имало тренд благог пораста, изузев последњег Пописа 2011. године где је приметан пад броја домаћинстава. Просечна величина домаћинства опадала је од 4,3 до 3,1 члана по домаћинству.

Табела 9. Број домаћинстава²

Насеља	Година пописа							
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Грабовци	352	444	453	476	455	487	499	454
Ашања	358	360	400	391	435	458	481	427
Купиново	512	541	616	625	632	632	668	621
Обреж	282	293	318	369	399	397	431	400
Огар	223	244	281	293	316	315	323	314
Укупно	1727	1882	2068	2154	2237	2289	2402	2216

Природно кретање становништва на територији обухвата Просторног плана има изражене негативне карактеристике које се најпре огледају у негативном природном прираштају и негативном миграционом салду становништва, што за последицу има негативне ефекте који се одражавају у свим структурама становништва.

² Упоредни преглед броја домаћинстава 1948 - 2011. и станова 1971-2011. – Подаци по насељима, РЗС, Београд 2014.

5.6. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА

Мрежу насеља на простору обухваћеном Просторним планом чини укупно пет насеља сеоског карактера, а то су насеља Огар, Обреж, Ашања и Купиново, која припадају општини Пећинци и насеље Грабовци које припада општини Рума. Сва насеља су смештена у заштитној зони Резервата.

Најбитнији фактори који су били од пресудног значаја за положај насеља су природни фактори пре свега река Сава, геоморфолошке карактеристике и пољопривредне површине које окружују Обедску бару. Насеља су издуженог облика, која прате правац пружања обалских греда - узвишења, као и овалног и крстастог облика.

У оквиру обухвата Просторног плана заступљена је мала просечна величина насеља. Класификација насеља по демографској величини у ових пет насеља указује да је просечна популациона величина 1354 становника и сва насеља су по демографској величини сврстана у категорију од 1001-3000 становника. Просечна густина насељености је релативно мала и износи 7,5 ст/км².

Генерално гледано на територији општина Рума (са укупно 17 насеља) и Пећинци (са укупно 15 насеља) егзистира мрежа насеља веће густине у односу на просек АП Војводине. Међутим, мрежа насеља на подручју обухвата Просторног плана је релативно мале густине (на 100 км² налази се у просеку 1,7 насеља), што је испод покрајинског просека (у АП Војводини се налази 2,2 насеља на 100 км²).

Класификација на бази основних и посебних функција и функционалног капацитета указује на то да се у обухвату Просторног плана издвајају насеља, односно села са сеоским центром (Ашања, Огар и Грабовци) и центри заједнице сеоских насеља (Купиново и Обреж).

Села са сеоским центром поседују, осим пољопривредне и стамбене функције, и здравствену, просветну, културну, трговачку и сл. функције ограниченог капацитета, док центри заједница сеоских насеља, осим што поседују основне функције, обједињују околна примарна сеоска насеља.

Функционална типологија насеља према структурном уделу запосленог становништва у примарном, секундарном и терцијарном сектору указује на то да насеље Грабовци спада у аграрни тип насеља, док се остала насеља могу сврстати у аграрно-услужни тип насеља.

5.7. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

Заступљеност јавних служби у насељима, у оквиру обухвата Просторног плана, у општини Пећинци утврђена је према подацима из Просторног плана општине Пећинци. У општини Пећинци постоји једна предшколска установа. Рад са децом се одвија у објекту у Обрежу где је омогућен целодневни боравак и полудневни боравак деце, а организована су и одељења у осталим насељима у просторијама основних школа, у којима је омогућен полудневни боравак. Матична основна школа се налази у Купинову, а подручне се налазе у Обрежу и Ашањи (осмогодишње) и у Огару (четворогодишња). Здравствена станица се налази у насељу Купиново, а у осталим насељима у обухвату Просторног Плана се налазе амбуланте. Квалитет објеката и инфраструктурна опремљеност нису задовољавајући у свим објектима здравства и не постоји служба хитне помоћи. Сеоска насеља немају домове културе. Библиотека постоји у насељу Ашања. Информативна делатност организована је преко једне радио станице. Сва насеља имају фудбалске клубове, а боди билдинг клуб се налази у Огару. Број изграђених и уређених спортских терена је незадовољавајући.

Заступљеност јавних служби у насељу Грабовци утврђена је према подацима из Плана генералне регулације насељеног места Грабовци. Предшколско и основно образовање

организовано је у оквиру засебног објекта који се налази у оквир комплекса са озелењеним површинама и уређеним спортским теренима. У оквиру службе здравствене заштите у насељу Грабовци налази се амбуланта која својим просторним и организационим капацитетима задовољава постојеће потребе. Од садржаја културе у насељу постоји дом културе, а од спортских терена постоји фудбалски терен.

5.8. ПРИВРЕДА

Валоризација привредних активности анализираног подручја указује на привредно недовољно развијено подручје. За сам обухват Просторног плана карактеристична је рурална привреда, односно привреда која не може да упосли већи број квалификоване радне снаге и коју карактеришу веома споре структурне промене.

Најзначајнија привредна делатност, односно доминантна активност у насељима и на пољопривредном земљишту изван насеља у заштитној зони Резервата је пољопривреда.

Поред пољопривреде постоје значајни потенцијали за развој туризма (богатство орнитофауне, атрактиван и разнолик очуван пејзаж и богатство ловне дивљачи (у заштитној зони Резервата и на простору изван строго заштићеног дела Резервата – у режиму заштите III степена)), међутим општа оцена развијености туризма указује на то да садашње стање не одговара потенцијалним могућностима развоја туризма.

Такође на предметном подручју постоје одређени потенцијали за развој шумарства и лова.

5.8.1. Пољопривреда

Пољопривреда представља основну делатност на подручју обухвата Просторног плана. Већи део предметног подручја лоциран је у општини Пећинци која је изразито ратарски рејон, са значајном сточарском производњом (нарочито развијеним свињогојством), уз значајне прерађивачке капацитете који пружају могућност високе финализације ратарских и сточарских инпута.

У оквиру Резервата важе специфични услови за развој пољопривреде, утврђени на основу режима заштите, а у заштитној зони Резервата пољопривредна производња треба се одвијати на начин да не угрожава Резерват и укупну стабилност екосистема.

Развој пољопривреде базиран је, пре свега, у заштитној зони Резервата. Производња на овом делу се постепено преусмерава са конвенционалне производње на систем биолошког ратарства.

Ово се такође односи и на сточарску производњу, где могућност производње здравствено безбедне хране на темељу природних ливада и пашњака још није искоришћена у пуном обиму, али и на добру основу ратарске производње крмног биља која је много боље валоризована, нарочито у свињогојству.

5.8.2. Туризам

Туристички потенцијали на подручју обухваћеном Просторним планом, који представљају основ развоја туризма, су пре свега повољан туристичко-саобраћајни положај, природне и антропогене вредности.

Природне вредности које имају велики биолошки и еколошки значај не могу се у довољној мери и на адекватан начин валоризовати због неопремљености и неприлагођености простора за туристичке посете. Потенцијално највећу туристичку вредност има богатство орнитофауне, атрактиван и разнолик очуван пејзаж и богатство ловне дивљачи у заштитној зони Резервата и на простору изван строго заштићеног дела Резервата – у режиму заштите III степена.

Од *антропогених вредности* највећу потенцијалну туристичку вредност има сеоски амбијент насеља Купиново, остаци града Купиника, црква Св. Луке, остаци цркве Мајке Ангелине и појединачни сеоски објекти у околним насељима.

Простор заштићеног подручја - Резервата има изузету потенцијалну природњачку, рекреативну и амбијенталну вредност и представља велики потенцијал за развој туризма, чему доприноси и близина великих градова: Београда, Новог Сада, Сремске Митровице, Шапца и Обреновца итд., као и развијена путна инфраструктура. Међутим, на простору Резервата садашње стање не одговара потенцијалним могућностима развоја туризма и није у довољној мери искоришћен.

У погледу туристичког промета, Резерват годишње посети од 10.000 до 12.000 посетилаца. Инфо-центар Обедска бара представља централно место за пријем посетилаца и задовољава захтеве посетилаца у туристичком смислу. У оквиру њега налази се едукативна учионица у виду наткривеног објекта, објекат Инфо-центра са сувенирницом и инфо-пултом, као и мањи угоститељски простор.

Туристичка сезона у Резервату траје од априла до октобра месеца, при чему је највише посетилаца присутно у разгледању Резервата и спортском риболову.

Од постојећих смештајних капацитета, хотел „Обедска бара“, који се налази у надлежности ЈП „Војводинашуме“, није у задовољавајућем стању и тренутно је затворен.

Генерално, општа туристичка вредност овог простора је потенцијално висока и може имати национални и међународни значај.

Од облика туризма на простору обухваћеном Просторним планом присутни су екотуризам, научно-истраживачки, културно-образовни и ловни, риболовни, а по дужини трајања и начину организованости излетнички и екскурзиони, индивидуални или групни.

5.8.3. Шумарство и лов

Шумарство представља значајну привредну грану овог подручја. Укупно се под шумама у оквиру обухвата Просторног плана налази 13680,48 ха (катастарски подаци из 2004. године), што чини шумовитост од 46,48% и значајан шумски потенцијал подручја. Највећи део ових шума је у државном власништву, а у приватном власништву је 48,94 ха. Највећим делом шума газдује ЈП "Војводинашуме", ШГ "Сремска Митровица" 13168,61 ха, а мањим делом шума Војна установа "Моровић" из Моровића у површини 1727,43 ха (подаци из шумске основе). Ове шуме имају сем општекорисних функција, и функцију производње техничког, целулозног и огревног дрвета. Производна функција се одвија на површинама шума и шумских култура у оквиру режима заштите III степена Резервата и његовој заштитној зони према усвојеним посебним основама газдовања шумама у оквиру више газдинских јединица. Пласман техничког дрвета се врши у предузећа дрвне индустрије у Сремској Митровици, Моровићу, Руми, Хртковцима, Шиду, Београду и Дебељачи. У производне функције шума спада и производња гљива и лековитог биља, као и узгој и производња ловне фауне, првенствено у ловиштима којима газдује ЈП "Војводинашуме", а која се налазе на територијама њихових шума. У обухвату Просторног плана налазе се „Посавско ловиште Каракуша“ и „Посавско ловиште Купиник“ којима газдује ЈП „Војводинашуме“, Шумско газдинство Сремска Митровица.

5.8.4. Рибља фауна и риболов

С обзиром на то да Обедска бара и водоток реке Саве имају сталну и повремену везу - вода из реке Саве доспева у Обедску бару, са њом доспева и ихтиофауна, хомогенизујући рибљи фонд у обе. Генерално, рибље врсте присутне на предметном подручју, у суштини су карактеристичне за цео Панонски басен.

На простору Обедске баре распрострањено је 16 врста строго заштићених, заштићених, ретких и угрожених врста риба. Донимирају аутохоне врсте, али има и унешених рибљих врста, као што су бабушка (*Carassius auratus gibelio*) и сунчаница (*Lepomis gibbosus*). Број присутних врста риба по сезонама је приближно исти. Доминантне аутохоне врсте су: штука (*Esox lucius*), бодорка црвеноока (*Rutilus rutilus carpathorossicus*), клен (*Leuciscus cephalus cephalus*), црвенперка (*Scardinius erythrophthalmus*), чиков (*Misgurnus fossilis*), велики вретенац (*Zingel zingel*), шаран (*Cyprinus carpio*), сом (*Silurus glanis*) и друге рибље врсте.

На Обедској бари постоје услови за спортски и рекреативни риболов и то само у режиму заштите III степена. Поред спортског и рекреативног риболова, на реци Сави пружа се могућност и за професионално рибарење мрежама.

5.8.5. Микро, мала и средња предузећа и предузетништво

На подручју обухваћеном Просторним планом, у заштитној зони Резервата делатности терцијарног сектора још увек нису достигле ниво који захтевају савремени стандарди живљења.

Од привредних субјеката у заштитној зони Резервата егзистирају задруге, предузетници (превозници, самосталне занатске и трговинске радње, угоститељски објекти, вулканизерске радње, предузетничке радње за обраду метала дрвета, такси превозници и др.), друштва са ограниченом одговорношћу (у највећој мери везана за прераду пољопривредних производа и трговину на велико и мало) и удружења грађана (спортска, ловачка, културна и друга).

5.9. ИНФРАСТРУКТУРА

5.9.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана постоје следећи видови саобраћаја: путни – друмски и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у обухвату Просторног плана и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се водни саобраћај користи само повремено, при превозу масовних роба у транзиту.

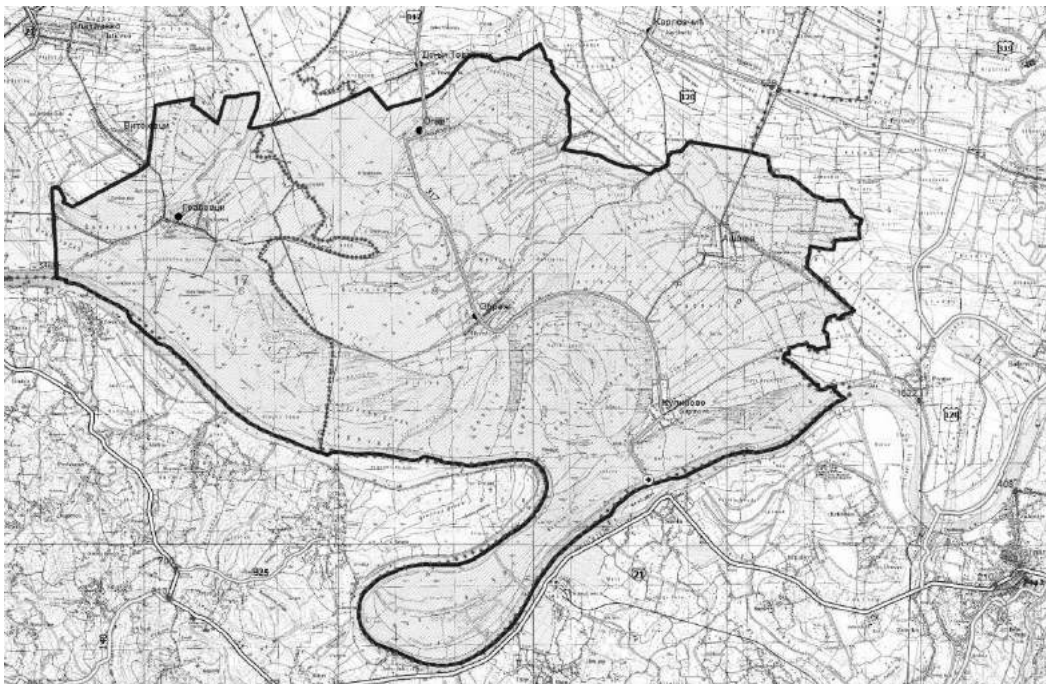
Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима. Основни саобраћајни капацитети предметног простора у домену путног - друмског саобраћаја су:

- *Државни пут II б реда бр. 317/Р-121*, Пећинци - Суботиште – Купиново,
- *Општински путеви:*
 - *ОП1/Л-1*, Купново („Споменик“) Ашања-Деч-Шимановци (општина Пећинци),
 - *ОП2/Л-2*, Купиново – граница територије Београда (Прогар) (општина Пећинци),
 - *ОП4/Л-4*, Обреж-граница Општине Рума (Грабовци) (општина Пећинци),
 - *ОП5*, Кленак – Грабовци (општина Рума),
 - *ОП6*, Платичево – Витојевци – Грабовци - граница општина Пећинци (општина Рума).

Основни путни правац и у саобраћајном смислу најзначајнији путни капацитет који се може везати са обухваћеним простором је ДП бр. 317, на правцу север – југ. ДП се пружа од општинског центра Пећинци, преко насеља Суботиште, Доњи Товарник, (улазећи у обухват Просторног плана у његовом северном делу), Огар, Обреж до насеља Купиново, односно до одбрамбене линије – насипа, односно реке Саве.

Општински путни правци омогућавају везе са категорисаном путном мрежом (ДП бр. 317), а исто тако повезују насеља општинског простора Пећинци са општинским центром, као и са суседном општином Рума (насељима Грабовци, Витојевци и Кленак).

У оквиру катастарских општина у обухвату Просторног плана (КО Купиново, КО Ашања, КО Обреж, КО Огар и КО Грабовци) налазе се и некатегорисани путеви (шумски, атарски и приступни путеви) који су радијалног облика и повезују насеља и садржаје ван грађевинског подручја.

Слика 3. Саобраћајна мрежа у обухвату Просторног плана

Водни саобраћај на простору обухваћеним Просторним планом заступљен је преко међународног пловног пута реке Саве, без просторно и инфраструктурно прихватно - манипулативних и превозних капацитета на предметном сектору пловног пута, изузев скелског-трајектног прелаза на потезу Купиново-Скела (Обреновац).

Немоторни саобраћај је заступљен преко бициклистичког коридора међународног ранга. Међународна бициклистичка стаза – цикло коридор Савска рута³ генерално је позиционирана уз реку Саву, а у северном делу обухвата уз општински пут Купиново – Прогар у општини Пећинци, све до насеља Прогар у оквиру града Београда.

Ваздушни даљински саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома „Никола Тесла“ (за путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене могу користити летишта у непосредној близини (Мајур – Добановци и 13. мај – Земун Поље), ван обухвата Просторног плана.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да саобраћајна инфраструктура (путно-друмски и водни саобраћај) у оквиру предметног простора даје добре основе за надоградњу и реконструкцију чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју, на одговарајућем нивоу комфора и саобраћајне услуге, као и брза комуникација у оквиру предметног простора.

5.9.2. Водна и комунална инфраструктура

У свим досадашњим активностима корисника простора у широј и ближој околини Обедске баре спровођене су активности у правцу мењања начина коришћења простора, стварањем

³ Савска рута није прецизно дефинисана и утврђена ЕУ агендом и за њу је потребна израда студијске и пројектно-техничке документације

што повољнијих услова коришћења потенцијала, пре свега земљишта и воде, у чију сврху су изграђени разни водопривредни системи.

Постојећа одбрамбена линија на обухваћеном подручју

Одбрамбена линија се налази на водном подручју Сава, водна јединица Источни Срем и на њој се налазе следећи заштитни објекти на којима се спроводе мере одбране од поплава: деоница С.1.3.1. - Леви насип уз Саву од високог терена села Прогар до Купинова, 4.45 km (km 51+279–km 54+300, km 55+470–km 56+900) и деоница С.1.3.3. - Леви насип уз Саву код насеља Купиново (према Обедској бари), 1.89 km (km 6+998 – km 8+884), обухваћене Оперативним план за одбрану од поплава за 2021. годину („Службени гласник РС“, број 158/20). Објекат С.1.3.1. је насип уз општински пут Прогар–Купиново и насип дуж јужног дела насеља Купиново, а С.1.3.3. је насип уз западни део насеља Купиново.

Системи заштите од поплава реке Саве

Насип од Прогара до Купинова високим тереном обухвата:

- леви насип Саве од Прогара до Купинова, деонице од km 51+279 до km 54+300 и од km 55+470 до km 56+900 са котом круне у нивоу стогодишње велике воде;
- насип према Обедској бари од km 6+998 до km 8+884 са заштитним зидом вис. 0,9 m.

Системи за одводњавање пољопривредног земљишта

Одвођење воде са површина инундационе равни се парцијално спроводи, са циљем да се освоје нове површине за пољопривредну производњу. У ту сврху су изграђени системи за одводњавање на сливовима Криваја, Врањ, Ј1 и на делу слива Прогарска Јарчина, чији преглед је дат у следећој табели:

Табела 10. Системи за одводњавање на подручју Обедске баре

Ред. бр.	Слив	Реципијент	Начин одводње	Хидро-модул система	Површина под дренажом	Дужина каналске мреже (m)		
						Главна	Секундарна	Укупно
1	Прогарска Јарчина	Сава	Ц.С.	1,097	1.400	38.400	431.110	469.510
2	Крчевине	Обедска бара	Гравитација	0		2.075	1.700	3.775
3	Криваја	Обедска бара	Гравитација	1,16		12.600	64.400	77.000
4	Врањ	Сава	Ц.С.	0,542	160	39.800	341.299	381.099
5	J-1	Инундација		0		3.100	12.460	15.560
Укупно:						95.975	850.969	946.944

Комунална инфраструктура

Насеље Грабовци које се налази у обухвату Просторног плана, као и Витојевци, Кленак и Платичево који су изван обухвата Просторног плана, поседују месне водоводе са локалним изворишима. Коначно решење водоснабдевања ових насеља се види у повезивању на јединствен систем водоснабдевања (Регионални водовод "Источни Срем"). Насеља у општини Рума, изузев Руме, не располажу са изграђеном канализацијом (сем у неким и то делимично) за отпадне воде. Све употребљене воде се одлажу у индивидуалне септичке јаме из којих садржај понире у подземље. Ове отпадне воде директно угрожавају квалитет подземних вода, чиниће га неупотребљивим за било какву намену.

У општини Пећинци снабдевање водом за пиће врши се у свим насељима општине преко насељских водоводних система. Хемијски квалитет воде је различит у зависности од

дубине каптираних слојева. Насеља у општини Пећинци тренутно не располажу са изграђеном канализацијом (сем у неким и то делимично) отпадних вода. Све употребљене воде се одлажу у индивидуалне септичке јаме из којих садржај понире у подземље. Ове отпадне воде директно угрожавају квалитет подземних вода, чинећи их неупотребљивим за било какву намену.

Одвођење сувишних атмосферских вода, у свим насељима у обухвату Просторног плана одвија се преко отворене каналске мреже, положене уз уличне саобраћајнице, са уливама у оближње водотоке и мелиорационе канале.

5.9.3. Енергетска инфраструктура

5.9.3.1. Електроенергетска инфраструктура

Преко простора обухваћеног Просторним планом прелази надземна преносна мрежа 400 kV: далековод бр. 406/1, далековод бр. 450 и далековод бр. 409/2, као део основне преносне мреже Републике Србије и средњенапонска дистрибутивна мрежа електричне енергије преко које се снабдевају потрошачи у насељима и други садржаји у простору ван насеља.

У непосредној близини обухвата Просторног плана налазе се трасе следећих преносних водова:

1. 2x400 kV далековод бр. 449 А РП Младост –ТЕНТ Б 400 kV(од Г-1), 449Б РП Младост-ТЕНТ Б 400 kV(од Г-2),
2. 220 kV далековод бр. 295 ТС Обреновац-ТС Шабац 3,
3. 220 kV далековод бр. 296 ТС Обреновац –РП ТЕНТ Б220 kV
4. 220 kV далековод бр. 217/1 ТС Обреновац – ТС Нови Сад 3,
5. 110 kV далековод бр. 124/5 ТС Пећинци-ТС Шабац 3.

Електроенергетска мрежа је углавном надземна. Снабдевање електричном енергијом обезбеђено је из трансформаторске станице 110/20 kV „Пећинци“, преко извода 20 kV Суботиште и 20 kV извода Прхово и дистрибутивних трансформаторских станица СТС 20/0,4 kV „Хотел“, инсталисане снаге 160 kVA.

5.9.3.2.Термоенергетска инфраструктура

На простору обухвата Просторног плана гасификована су сва насељена места.

Изграђена је дистрибутивна гасоводна мрежа од полиетиленских ПЕ цеви максималног оперативног притиска 4 bar и дистрибутивна гасоводна мрежа од челичних цеви максималног оперативног притиска 16 bar за снабдевање потрошача у насељима Огар, Обреж, Купиново, Ашања и Грабовци, као и мерно регулационе станице у насељима Огар, Обреж, Купиново, Ашања и Грабовци.

Дистрибутивна гасоводна мрежа у насељима је притиска до 4 bar, изграђена у уличним коридорима насељских саобраћајница.

У делу обухвата Просторног плана налази се дистрибутивна гасоводна мрежа од полиетиленских ПЕ цеви максималног оперативног притиска 4 bar.

5.9.3.3. Обновљиви извори енергије

У претходном периоду, на регионалном и локалном нивоу нису развијене посебне мере које се односе на ОИЕ и њихово коришћење. На простору обухвата Просторног плана за сада не постоји организовано коришћење обновљивих извора енергије (нема података о коришћењу обновљивих извора енергије).

Хидрогеотермални потенцијали испитани су на бушотинама Куп-1/Х и Куп-2/Х које нису у експлоатацији.

У КО Купиново, на основу података добијених из две истражене бушотине (Куп-1/Х и Куп-2/Х) највећа почетна издашност регистрована је на бушотини Куп-1/Х и износи 41,6 l/s, док издашност бушотине Куп-2/Х износи 14,2 l/s. Температура термоминералних вода на изласку из бушотине износи 48°C, односно 45°C. Укупна минерализација је врло ниска и износи 0,8-0,9 g/l.

На основу наведених параметара подручје Купиново је перспективно за отварање бањских и спортско-туристичких центара

5.9.3.4. Енергетска ефикасност

Карактеристика енергетског система у обухвату Просторног плана, у функцији ефикасног коришћења енергије и енергената, није на високом нивоу, а заступљена је и нерационална потрошња енергената.

5.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура

За потребе насеља и корисника у обухвату Просторног плана изграђена је савремена електронска комуникациона мрежа у коридорима саобраћајница, а преко спојног пута путем оптичког кабла повезана је са главним комутационим центром у Сремској Митровици.

За потребе мобилних комуникација изграђене су базне радио-станице у власништву оператора мобилних комуникација преко којих омогућено је пружање квалитетних услуга.

Простор је у целости покривен радиодифузним системом путем радио-релејних репетитора и емисионих радио-станица.

Поштански саобраћај на подручју обухвата Просторног плана одвија се преко јединица поштанске мреже у насељима: Ашања, Огар, Обреж, Купиново и Грабовци.

5.10. ЕЛЕМЕНТАРНЕ НЕПОГОДЕ И АКЦИДЕНТНЕ СИТУАЦИЈЕ

Ванредне ситуације које могу угрозити подручје обухваћено Просторним планом су: елементарне непогоде - земљотреси, пожар, метеоролошке појаве: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град,), суша, олујни ветрови и поплаве, као и техничко-технолошке несреће/удеси и ратна разарања.

Елементарне непогоде

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, подручје обухвата Просторног плана има утврђен *земљотрес* јачине VII-VIII степени сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, а за VIII степен „штетан земљотрес“.

Настајање *пожара*, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Могућа појава пожара је и на

пољопривредном земљишту, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима.

Појава *града* је чешћа и интензивнија у летњем периоду, а штете се највише одражавају на пољопривредне културе које су у том периоду и најосетљивије. Према условима РХМЗС у оквиру обухвата Просторног плана изграђено је 4 лансирне (противградне) станице у сврху заштите од града.

Преовлађујући *ветрови* на овом простору дувају из западног и југоисточног (кошава) правца, те постоји ризик од јављања штете проузроковане олујним ветровима. Такође, ови ветрови утичу на органски и неоргански свет, као и на многе људске делатности, како непосредно тако и посредно (на приносе у пољопривреди, количину падавина, испаравање тла и биљака, наносе штету, психофизичко стање људи кроз повећану или смањену активност и сл.).

Акцидентне ситуације

На основу достављених података Министарства заштите животне средине, у обухвату Просторног плана се не налазе севесо постројења /комплекси.

Међутим, на самој граници Просторног плана налази се севесо постројење/комплекс са обавезом израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса (комплекс „вишег реда“): ТЕРМОЕЛЕКТРАНА "НИКОЛА ТЕСЛА Б", Ул. Ушће 66, БЕОГРАД (Обреновац), оператера ЈП „ЕПС" Београд.

Према подацима из ажурираног Извештаја о безбедности, за који је оператер исходио Решење о сагласности, на овом комплексу су могући удеси са опасним материјама хидразин-хидрат, мазут, амонијак, водоник и ТНГ.

Услед малих количина опасних материја амонијак, водоник и ТНГ, ефекти удеса на постројењима у којима се складиште и користе ове материје, не прелази границе тих постројења и ти удеси спадају у I ниво удеса - ниво инсталација или постројења. Међутим ефекти удеса са опасним материјама хидразин-хидрат и мазут прелази границе комплекса.

6. НАЧИН КОРИШЋЕЊА И НАМЕНА ПРОСТОРА

Табела 11. Подручје обухваћено Просторним планом према категоријама коришћења земљишта

Р. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА - ОСНОВНЕ КАТЕГОРИЈЕ ЗЕМЉИШТА	Површина	
		ha	%
1.	Пољопривредно земљиште	11640,00	39,55
2.	Водно земљиште	2586,00	8,79
3.	Шумско земљиште	13907,00	47,25
4.	Грађевинско земљиште	1298,00	4,41
УКУПНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		29431,00	100

Основну намену простора у оквиру границе обухвата Просторног плана чини пољопривредно, водно, шумско и грађевинско земљиште.

Значајан део простора у обухвату Просторног плана предвиђен је за пољопривредно земљиште (39,55% површине у оквиру обухвата Просторног плана). Највећи део чини обрадиво пољопривредно земљиште, а мали део чини необрадиво земљиште (пашњаци, трстици и мочваре). Највећи део пољопривредног земљишта налази се у заштитној зони Резервата.

Водно земљиште (8,79% површине у оквиру обухвата Просторног плана) чине река Сава, баре, главни канали и мањи водотоци, најмањи водотоци и одбрамбени насип.

Шуме и шумско земљиште заузимају највећи део површине у обухвату Просторног плана (47,25% површине у обухвату Просторног плана). Шуме и шумско земљиште су распрострањени у оквиру просторне целине заштићеног подручја - Резервата, као и у заштитној зони Резервата.

Грађевинско земљиште (4,41% површине у оквиру обухвата Просторног плана) у општини Пећинци чине грађевинска подручја насеља Огар, Обреж, Ашања и Купиново, постојећи туристичко-рекреативни комплекс у КО Обреж, планирани туристички локалитет у КО Ашања и КО Купиново, постојећа викенд зона у КО Купиново, постојећа привредно-радна зона у КО Обреж и планиране привредно-радне зоне у КО Огар и КО Ашања, а у општини Рума грађевинско земљиште чини грађевинско подручје насеља Грабовци. Грађевинско земљиште се налази у заштитној зони Резервата.

Табела 12. Површине подручја посебне намене (Резервата) и заштитне зоне Резервата у обухвату Просторног плана

Р. бр.	ПОДРУЧЈЕ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (РЕЗЕРВАТ) И ЗАШТИТНА ЗОНА РЕЗЕРВАТА	Површина	
		ha	%
1.	Подручје посебне намене (Резерват)	9820,00	33,37
2.	Заштитна зона Резервата	19611,00	66,63
УКУПНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		29431,00	100

Подручје посебне намене (Резерват), површине 9820,00 ha, заузима 33,37% укупне површине у обухвату Просторног плана, док заштитна зона Резервата, површине 19611,00 ha, заузима 66,63% укупне површине у обухвату Просторног плана.

Табела 13. Површине просторне целине и подцелина подручја посебне намене

Р. бр.	ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	Површина	
		ha	%
1.	Просторна целина заштићеног подручја - Резервата	9820,00	100
1.1.	Просторна подцелина 1 - режим заштите I степена	314,92	3,21
1.2.	Просторна подцелина 2 - режим заштите II степена	2565,08	26,12
1.3.	Просторна подцелина 3 - режим заштите III степена	6940,00	70,67
УКУПНА ПОВРШИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ		9820,00	100

У подручју посебне намене – у просторној целини заштићеног подручја - Резервату, површине 9820,00 ha, дефинисане су просторне подцелине: подцелина 1 коју чини режим I степена заштите, просторна подцелина 2 коју чини режим II степена заштите и просторна подцелина 3 коју чини режим III степена заштите.

Просторна подцелина 1 - режим заштите I степена, површине 314,92 ha, односно 3,21% укупне површине подручја посебне намене - Резервата, обухвата подручје Дебеле горе, простор на коме се налазе старе шуме са храстом лужњаком у ГЈ „Купинске греде“, старости преко 200 година.

Просторна подцелина 2 - режим заштите II степена, површине 2565,08 ha, односно 26,12% укупне површине подручја посебне намене - Резервата, обухвата подручје Грабовачко-Витојевачког острва, Обрешких ширина и Купинске греде, простор на коме се налази комплекс мозаика шума различите структуре, бара (укључујући и „Потковицу“) и депресија на подручју ГЈ „Грабовачко-Витојевачко острво“, „Купинске греде“, „Чењин – Обрешке ширине“.

Просторна подцелина 3 - режим заштите III степена, површине 6940,00 ha, односно 70,67% укупне површине подручја посебне намене - Резервата, обухвата преостали простор Резервата који такође представља мозаик разноврсних екосистема који су под утицајем разних видова човековог деловања, а који су веома битни за функционисање целокупног простора и очувања темељних природних вредности.

7. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Простор обухваћен Просторним планом обухвата површине које се одликују значајним природним вредностима, али и угрожене и деградиране површине услед вишедеценијског негативног антропогеног утицаја.

Последњих деценија су бројни негативни фактори, као што су: поремећај водног режима, еутрофикација, сукцесија екосистема, засипање наносима, седимент обogaћен тешким металима, привредне делатности, каналске мреже и подизање насипа, те још увек недовољан обим спровођења активних мера заштите, довели до видних поремећаја у газдовању и коришћењу свих природних потенцијала подручја.

Поремећај режима вода је условљен мелиорационим захватима на околном пољопривредном земљишту, изградњом водозахвата, копањем - бушењем рени бунара на обали реке Саве и подизањем одбрамбеног насипа. Смањење отворених водених површина и влажних ливада, уз губљење мочварног карактера целог подручја, је негативно утицало на живи свет влажних станишта, а посредно и на потенцијал развоја региона.

Мониторинг квалитета **ваздуха** врши Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, у станици код некадашњег хотела „Обедска бара“. Потенцијални извори загађења ваздуха на простору обухвата Просторног плана су индивидуална ложишта из насеља, сметлишта и саобраћајне активности.

Горе наведени негативни утицаји су довели до промене физичко-хемијског квалитета **воде** и седимента, измене морфологије терена и структуре биодиверзитета, а нарочито акватичних заједница.

Мониторинг квалитета површинских вода у АП Војводини у 2014. години, који је вршен на четири локалитета на подручју обухвата Просторног плана: низводно од црпне станице, Крстоношића окно, Равеница канал и Вок Купиново, показао је следеће: „Вода Обедске баре је узоркована на 4 профила у две серије узорковања. Најлошији квалитет воде је на профилу Крстоношића окно (профил 4), где су измерене високе вредности БПК и низак растворени кисеоник, према којима се вода сврстава у класу 5. Профил 9 (Вок) се карактерише као класа 4 према садржају органске материје (БПК, ТОЦ). Профил 1 (низводно од црпне станице) се карактерише као класа 3 и само на овом локалитету ниједна од приоритетних супстанци није премашена. Седимент баре на сва четири локалитета (профили 2, 4, 6) се карактерише као класа 3 према садржају никла. Измуљени седименти (профиле 3, 4, 5, 6, 7) се карактеришу као класа 3 према садржају никла.“

Део простора у заштитној зони Резервата користи се за интензивну ратарску производњу, уз неконтролисану примену вештачког ђубрива и хемијских средстава, што доводи до угрожавања квалитета подземних вода, а индиректно и вода на предметном подручју.

Насеља у заштитној зони Резервата, Огар, Обреж, Ашања и Купиново која се налазе у општини Пећинци и насеље Грабовци у општини Рума имају претежно посредан утицај, али са великим негативним ефектом на стање квалитета вода Резервата. Утицај насеља на Резерват огледа се преко хидролошког режима (комуналне отпадне воде и процедурне воде са сметлишта), као и преко загађујућих материја емитованих атмосферским путем у правцу кретања доминантних ветрова.

Деградациони пункт животне средине и један од највећих загађивача идентификованих на подручју Просторног плана представља фарма пилића у КО Обреж, „Обед инвест“ д.о.о. Обреж. За предметну фарму израђена је студија процене утицаја на животну средину и пројектно техничка документација. У документацији је наведено да ће максимални капацитет фарме бити 55.000 по турнусу. На фарми су присутне одређене концентрације амонијака, метана, азотних оксида, лако испарљивих неметанских органских једињења и суспендованих честица, а обавеза мерења је прописана и вршиће се од стране акредитоване лабораторије. Такође, јављају се и отпадне воде на крају турнуса јер се тада перу линије за тов пилића, као и радне површине, подови и зидови. Од отпада, осим чврстог грађевинског, амбалажног, дрвног и комуналног отпада (који односи ЈКП Сава из Пећинаца), јавља се и измет који се односи приколицама од стране овлашћеног оператера за управљање овом врстом отпада, као и угинуле јединке које се стављају у црне вреће и у замрзивач, а након тога предају овлашћеној организацији за управљање овом врстом отпада.

Насеља на подручју обухвата Просторног плана поседују изграђен водоводни систем. Ниједно насеље на овом подручју нема ни канализациону мрежу, ни уређаје за пречишћавање отпадних вода. Отпадне воде се испуштају у водопрпусне септичке јаме.

Анализа присуства радионуклида у узорцима **земљишта** са простора Војводине (MRĐA ET AL., 2003) показује повишену концентрација уранијума (238U), што је последица спирања са обрадивих површина након коришћења фосфатних ђубрива која у себи садрже високе концентрације овог радионуклида. Земљишта, путем дисперзије, имају високу тенденцију усвајања радионуклида у виду трајног резервоара, одакле се касније потенцијално могу унети удисањем или путем исхране у организам.

Концентрације уранијума (238U), радијума (226Ra), торијума (232Th) и изотопа калијума (40K) се крећу у границама просека, док је концентрација активног цезијума (137Cs) нешто виша од оне која је присутна у обрадивим земљиштима. Контаминација земљишта природним радионуклидима и продуктима са дугим периодом полураспада представља један од фактора који нарушавају природну равнотежу станишта.

На основу регистра сметлишта на територији АПВ, на подручју обухвата Просторног плана се налази укупно седам сметлишта, а од тога на територији општине Рума је једно сметлиште, у КО Грабовци, а осталих шест сметлишта се налази на територији општине Пећинци: по два у КО Огар и КО Обреж и по једно у КО Ашање и КО Купиново. Несанитарно одлагање отпада за последицу има загађење ваздуха, воде и земљишта.

Када је реч о **буци**, она се може очекивати у периоду интензивног саобраћаја на саобраћајницима. Кроз територију подручја обухвата Просторног плана пролазе Државни пут IIб реда бр. 317/P-121, Пећинци - Суботиште – Купиново, пет општинских путева, као и некатегорисани путеви, на којима се обавља саобраћај, а током редовног коришћења и у случају акцидентних ситуација представља угрожавајући фактор великог интензитета.

Потенцијална угроженост квалитета животне средине испољава се кроз:

- загађивање ваздуха загађујућим материјама примарног и секундарног порекла (највећи утицај на природно добро имају олово и једињења угљоводоника),
- загађивање воде и земљишта током редовног саобраћања возила, као и у случају акцидентног изливања опасних материја, што може имати дугорочно негативне последице на квалитет земљишта и високих подземних вода. У најчешће загађујуће материје спадају: зауљене отпадне атмосферске воде и олово, чије се концентрације веће од дозвољених могу наћи и до удаљености од 30 m од ивице пута.

Очуваност природног стања заштићеног подручја је на задовољавајућем нивоу, обзиром да су негативни утицаји смањени и сведени на минимум⁴.

Некадашњи антропогени утицај и природни процеси који су довели до тога да је стање у односу на пре стотинак година промењено, тј. ублажено је и побољшано одговарајућим управљачким мерама. Међутим, и даље је поремећен водни режим – режим подземних и површинских вода, подизањем насипа и бушењем рени бунара, изградњом каналских 30 мрежа, обешумљавањем сливних подручја реке Саве, садњом монокултура, зарастањем и еутрофикацијом водених огледала, а што је и довело до природне сукцесије. Последице су смањење отворених водених површина и влажних ливада, што негативно утиче на биодиверзитет станишта. Израда студија и стални мониторинг су алат будућег управљања и опстанка резервата.

Фактори угрожавања главних вредности заштићеног подручја

Стање природних и културних вредности у СРП "Обедска бара" је у неким сегментима позитивно, док у другим није.

Мора се истаћи да постоје разлози који нарушавају и угрожавају природно богатства и ресурсе:

- Сукцесија и еутрофикација, као неповољни природни процеси;
- Интензивна појава инвазивних врста и њихово освајање влажних станишта, првенствено обрастање багремцом;
- Нелегално сакупљање заштићених врста лековитог биља, гљива, жаба, пијавица у комерцијалне сврхе, што доводи до смањења и нестанка заштићених и строго заштићених биљних и животињских врста;
- Неконтролисано кретање локалног становништва, посетилаца, тартуфара у Резервату који врше криволов, рибокрађу, што доводи до узнемиравања и угрожавања живог света;
- Упуштање стоке - посебно свиња у недозвољени део Резервата чиме се угрожавају микро станишта, смањују популације подземне фауне, те доводи у питање обнова шумских састојина храста лужњака;
- Масовна појава сушења стабала пољског јасена и храста лужњака;
- Недовољно развијена свест о озбиљности степена угрожености природних вредности и значају њихове заштите на локалном и националном нивоу;
- Прекомерно третирање пољопривредног земљишта, у непосредној близини Резервата, пестицидима и минералним ђубривима, што директно доводи до загађења водених станишта;
- Снижавање нивоа подземних вода и неповољне климатске појаве: суше, поплаве, дуге суве зиме, вртложни, тзв. „пијавица“ олујни ветрови и др.;
- Постојање дивљих депонија;
- Повећање капацитета термоелектране Обреновац које би потенцијално довело до већег загађења ваздуха и таложења пепела;
- Неплаћање накнаде за коришћење услуга Резервата;
- Тренд недостатка новца за реализацију већине мера програма управљања;
- Недовољан број запослених, као и скромна техничка и логистичка опремљеност;
- Непоштовање законских прописа и програма заштите, у мањој мери.

⁴ План управљања Специјалним резерватом природе "Обедска бара" 2021-2030

8. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Према карактеристикама подручја у обухвату Просторног плана, непосредног и ширег окружења, постојећих и планираних намена и функција, у поступку израде Просторног плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења и саставни су део Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Према Закону о планирању и изградњи, као фаза у изради планског документа предвиђена је израда Материјала за рани јавни увид, чиме се обезбеђује учешће заинтересованих, са могућношћу давања примедби и сугестија на концепцију планских решења.

Рани јавни увид (РЈУ) је и у случају овог Просторног плана организован после доношења одлуке о изради планског документа, а пре формирања Нацрта планског документа.

Рани јавни увид одржан је у периоду 26.08.2022. до 09.09.2022. године, у оквиру којег је Материјал био доступан заинтересованима у Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине.

У току израде Просторног плана и Стратешке процене прибављени су услови и сагласности надлежних институција који су приказани у табели 8.

Табела 14. Табела органа и институција од значаја за израду ПППН СРП „Обедска

Р. БР.	Органи, организације, имаоци јавних овлашћења и остале институције које су доставиле услове и податке
1.	Република Србија, Министарство заштите животне средине, Београд
2.	Република Србија, Министарство трговине, туризма и телекомуникација, Београд
3.	Република Србија, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, Београд
4.	Република Србија, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Сектор за водни саобраћај и безбедност пловидбе, Београд
5.	Република Србија, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Београд
6.	Република Србија, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Ср. Митровици, Одсек за превентивну заштиту, Сремска Митровица
7.	Република Србија, АП Војводина, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад
8.	Република Србија, АП Војводина, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад
9.	Република Србија, АП Војводина, Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Нови Сад
10.	Република Србија, АП Војводина, Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Нови Сад
11.	Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад
12.	ЈКП Сава Пећинци
13.	Транснафта, Панчево
14.	Републички завод за заштиту споменика културе, Београд
15.	ЈП за урбанистичко планирање, управљање путевима и изградњу Рума
16.	ЈП Емисиона техника и везе, Сектор технике, Београд
17.	Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије, Београд
18.	Покрајински завод за заштиту споменика културе, Петроварадин
19.	Општина Рума, Општинска управа, Одељење за урбанизам и грађење, Рума
20.	ЈКП „Водовод и канализација“, Пећинци
21.	Завод за заштиту споменика културе, Сремска Митровица
22.	ЈП за дистрибуцију природног гаса „ГАС-РУМА“, Рума
23.	А1 Србија доо, Београд
24.	Република Србија, Центар за размињање, Београд
25.	Електродистрибуција Србије, Сремска Митровица
26.	Електродистрибуција Србије, Огранак Електродистрибуција Рума
27.	ДОО Гастрас, Нови Сад
28.	Републички хидрометеоролошки завод, Београд
29.	ЈП Србијагас, Нови Сад
30.	ЈП Пошта Србије, Нови Сад
31.	Телеком Србија, Служба за планирање и изградњу мреже, Нови Сад
32.	ЈП Путеви Србије, Београд
33.	ЈП Водовод Рума
34.	СББ доо, Београд
35.	ЈП „Војводина шуме“, Петроварадин
36.	ЈП „Комуналац“, Рума

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Стратешка процена интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава планска решења ка онима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Општи и посебни циљеви Извештаја о стратешкој процени утицаја дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану.

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Стратешка процена интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава Просторни план ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Општи циљеви Стратешке процене утицаја постављају оквир за дефинисање посебних циљева и избор индикатора којима ће се оценити њихова оствареност, у контексту очувања животне средине, као и спровођење принципа одрживог развоја кроз планска решења.

Концепт одрживог развоја простора у обухвату Просторног плана огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу, вредновањем капацитета планираних садржаја у односу на потребе, као и усклађивање коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима, односно карактеристикама простора.

Плански основ за израду овог Просторног плана представља Регионални просторни план АП Војводине.

Општи циљ Стратешке процене представља одрживо коришћење простора и природних ресурса у обухвату Просторног плана кроз активну примену мера заштите природних ресурса, животне средине, и обезбеђење адекватних услова за живот и здравље људи.

Наведени циљ обезбедиће се активним спровођењем управљачких активности у заштићеним подручјима, као и очувањем предеоних карактеристика на подручју Просторног плана, те контролом рада загађивача идентификованог на подручју Просторног плана и у контактної зони и спровођењем континуираног мониторинг параметара животне средине и биомониторингом.

Основни разлог за израду Просторног плана је стварање услова за реализацију националних, регионалних и локалних интереса у оквиру граница посебне намене, у складу са условима заштите природе, који се заснивају на вредновању и процени могућих утицаја на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана.

На основу наведеног општег циља Стратешке процене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану, утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите.

Као **посебни циљеви стратешке процене** истичу се:

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса и заштита од буке;
- Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
- В. Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
- Г. Одрживо управљање отпадом;
- Д. Рационална и контролисана експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
- Ђ. Контролисана изградња нових привредних субјеката на подручју обухвата Просторног плана и минимизација негативних утицаја из постојећих привредних комплекса;
- Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Посебни циљеви Стратешке процене усклађени су са индикаторима стратешке процене дефинисаним Правилником о Националној листи индикатора животне средине.

2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних циљева стратешке процене Просторног плана, врши се избор одговарајућих индикатора стратешке процене утицаја на животну средину. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање активности у простору.

Приликом дефинисања индикатора, обрађивачи стратешке процене утицаја су се ослонили на индикаторе УН за одрживи развој, индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11) и на елементарне еколошке индикаторе који се могу узети у обзир у односу на постојеће стање животне средине и карактер планских решења. На основу Правилника о Националној листи индикатора заштите животне средине, на територији Плана релевантни су индикатори приказани у Табели 9.

Табела 15. Преглед посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана

Индикатори	
1.	Годишње количине исцрпљене подземне и површинске воде, апсолутно и као део од укупне обновљиве количине воде (m ³ , %)
2.	% домаћинства прикључен на водовод и канализацију
3.	% отпадних вода које се пречишћавају
4.	Присуство фекалних бактерија у води за пиће (%) ⁵
5.	БПК ₅ у водотоцима (mg/l кисеоника потрошеног у 5 дана, на константној температури од 20°C)
6.	Промена намене земљишта (%)
7.	ha (%) санираних и рекултивисаних подручја
8.	Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта
9.	Употреба минералних ђубрива (kg/ha)
10.	Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10km ² пољопривредног земљишта)
11.	Површине под природним пределима
12.	Удео шумског земљишта у укупном земљишту (%)
13.	% заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину
14.	Површине под изабраним значајним екосистемима (km ² или ha) одабраних врста екосистема
15.	Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%)
16.	Стварање отпада (t/становнику)
17.	Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%)
18.	Интензитет туризма.

Наведени индикатори су дефинисани са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења, у планском периоду, уколико се за то укаже потреба.

⁵ Према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће

3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину, као и многи међународни документи, упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде Стратешке процене, односно на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања. Избор и дефинисање адекватних планских решења је много ефикаснији уколико је процес вршења стратешке процене у већој мери или у потпуности интегрисан у планове и програме за које се израђује.

Табела 16. приказује принцип примењен при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене.

Табела 16. Веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза - пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда материјала за рани јавни увид Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	СПУ планског документа на животну средину (анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама...) - формулисање Извештаја о стратешкој процени
Израда Нацрта просторног плана		
Стручна контрола Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Мишљење заинтересованих органа и организација на СПУ
Јавни увид у Нацрт Просторног плана	Узајамни утицај ове две фазе - у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештају о СПУ
Доношење Просторног плана	Орган надлежан за израду планског документа не може исти упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештај о СПУ	Оцена и сагласност на Извештај од стране надлежног органа
Спровођење Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

Циљеви стратешке процене су, обзиром на паралелну израду ова два документа у потпуности усаглашени са циљевима Просторног плана у домену заштите животне средине.

Циљеви Просторног плана у погледу заштите животне средине су:

- Усклађивање интереса и рационално коришћење потенцијала простора у обухвату Просторног плана, водећи рачуна о еколошким условима и ограниченим капацитетима животне средине, односно захтевима уређења подручја посебне намене;
- Одрживо коришћење ресурса и простора, уз предузимање превентивних мера заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта);

- одрживи развој пољопривреде уз селективну и контролисану употребу хемијских средстава и минералних ђубрива на њивама;
- Успостављање континуалног мониторинга загађујућих материја, санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја;
- Одрживо управљање водама;
- Уравнотежено коришћење простора са становишта заштите животне средине и обезбеђење услова за очување и адекватно газдовање природним ресурсима;
- Санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија (сметлишта), експлоатационих поља минералних сировина, као и других деградираних пунктова на подручју обухвата Просторног плана;
- Управљање комуналним отпадом сходно Програму управљања отпадом;
- Успостављање система за управљање посебним токовима отпада и одрживо управљање опасним отпадом и забрана депоновања;
- Промоција и подстицање кућног компостирања у циљу очувања природних ресурса и животне средине;
- Израда локалног регистра извора загађивања животне средине на територији општина Пећинци и Рума као дела националног регистра за подручје обухвата Просторног плана;
- Интегрисање заштите животне средине у све секторе стратешког планирања и пројектовања, кроз инструменте процене утицаја (примена SEA, EIA и IPPC);
- Примена савременијих технолошких решења, најбољих доступних технологија (BAT) и концепта чистије производње приликом реализације пројеката који могу имати негативан утицај на квалитет животне средине, а у складу са условима заштите природе;
- Едукација грађана и подстицање развоја еколошке свести у области заштите животне средине и одрживог развоја и одрживог управљања отпадом.

Циљеви стратешке процене су:

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздуха, воде и земљишта) и мониторинг медијума животне средине;
- Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
- В. Одрживо управљање и заштита природних добара и заштита биодиверзитета;
- Г. Одрживо управљање отпадом;
- Д. Унапређење енергетске ефикасности;
- Ђ. Контролисана изградња нових објеката на подручју обухвата Просторног плана и минимизација негативних утицаја;
- Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

У табели 11. приказана је компатибилност општих циљева Просторног плана и посебних циљева стратешке процене. У предметној стратешкој процени није утврђена компатибилност свих појединачних и посебних циљева Просторног плана и стратешке процене, јер су сви посебни циљеви Просторног плана усклађени са општим циљевима у Плану.

Табела 17. Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ

ЦИЉЕВИ ПЛАНА	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита и одрживо и рационално коришћење природних добара и природних ресурса, у складу са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;	+	+	+	+	+	+	+
Унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеном подручју и његовој заштитној зони, као и на осталим просторима од значаја за очување биолошке разноврсности;	+	+	+	+	0	+	+
Валоризација природних ресурса са циљем развоја пољопривреде, шумарства, лова и туризма у складу са предностима, потребама и реалним могућностима складнијег и просторно, ресурсно, енергетски и еколошки рационалнијег економског развоја подручја уз очување и унапређење еколошких вредности подручја;	0/+	+	+	+	0	+	+
Туристичка валоризација природних и антропогених вредности на посматраном простору и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма;	0/+	+	+	+	0	+	+
Очување и унапређење квалитета и режима воде;	+	+	+	+	0	+	+
Обезбеђивање довољног нивоа и брзине протока воде, као и дужине трајања поплаве, кроз омогућавање протока воде;	+	+	+	+	0	+	+
Очување, заштита и унапређење стања шума, посебно шума у заштићеном подручју;	+	+	+	+	0	+	+
Дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе;	+	+	+	+	0/+	+	+
Валоризација, очување, заштита и презентација културних добара;	+	+	+	+	0	+	+
Утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја посматраног простора и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума;	+	+	+	+	+	+	+
Утврђивање програма и смерница развоја енергетске инфраструктуре и синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју (чиме би се обезбедили најповољнији услови за заштиту животне средине, очување природних вредности, живот и рад људи на овом подручју) и њен даљи развој;	+	+	+	+	+	+	+
Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања негативних утицаја, мониторинга и контроле свих облика загађивања животне средине;	+	0/+	+	+	+	+	+
Унапређење квалитета животне средине и примена мера заштите животне средине у домену свих антропогених активности и утицаја на подручју обухвата Просторног плана, као предуслов уравниотеженог развоја, коришћења и уређења овог фрагмента простора;	+	+	+	+	+	+	+
Интеграција заштите животне средине у све појединачне секторске политике и стратегије развоја.	+	+	+	+	+	+	+

+ - позитивно, 0- неутрално, - негативно

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Приоритетни циљ израде Стратешке процене предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Како би се остварили постављени циљеви, потребно је сагледати просторна решења и активности дефинисане Просторним планом, као и мере за смањење потенцијално негативних утицаја планских решења на животну средину. Стратешка процена се бави општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану, при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити животне средине и подизању квалитета живота на посматраном простору.

1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешком проценом анализирана су сва планска решења и извршено је идентификовање оних која у одређеној мери могу угрозити квалитет животне средине у фази реализације Просторног плана.

Питања и проблеми везани за заштиту животне средине, разматрани су у односу на:

- утицај досадашњих активности, као и планираних садржаја на природне ресурсе - воду, ваздух и земљиште;
- утицај планиране инфраструктуре на животну средину;
- дефинисане мере и услове заштите животне средине, са освртом на потенцијалне загађиваче;
- решења у погледу одлагања комуналног отпада и др. врста отпада у планском периоду.

У том контексту, Стратешком проценом се анализирају могући утицаји планираних активности на факторе животне средине и дефинишу планске мере заштите, које ће потенцијална загађења и штете довести на ниво прихватљивости, односно у границе дефинисане законском регулативом, не стварајући конфликте у простору.

У поступку стратешке процене очекиваних утицаја планских решења на животну средину, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, планска решења су вреднована у односу на:

- природне карактеристике, постојеће стање и услове у простору;
- створене вредности, постојећу намену и досадашњи начин коришћења и уређења простора;
- стање комуналне опремљености простора;
- стање и статус природних вредности;
- услове надлежних институција добијених у поступку израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени;
- циљеве планског документа вишег хијерархијског нивоа и циљеве предметног Просторног плана.

Стратешком проценом је утврђено да су планска решења формулисана у складу са смерницама и циљевима плана вишег хијерархијског нивоа, као и условима надлежних институција, органа и предузећа, достављених за потребе израде овог Просторног плана, студијском и другом значајном документацијом која се односи на простор у обухвату Просторног плана.

Општа концепција просторног развоја подручја посебне намене, подразумева одрживост просторног развоја, еколошку повезаност и уређеност простора. Приоритет представља заштита природе и њених вредности, посебно заштићеног подручја, еколошких коридора, станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, очување биодиверзитета и развој локалног идентитета кроз заштиту предела и заштиту животне средине.

Подручје посебне намене обухвата једну просторну целину значајну за очување биолошке разноврсности: просторну целину заштићеног подручја – Резервата.

У оквиру просторне целине заштићеног подручја - Резервата дефинисане су просторне подцелине: просторна подцелина 1 коју чини режим I степена заштите, просторна подцелина 2 коју чини режим II степена заштите и просторна подцелина 3 коју чини режим III степена заштите.

Простор изван подручја посебне намене (Резервата), а који је у обухвату Просторног плана представља заштитну зону Резервата.

Просторним планом дефинисана су правила уређења за просторну целину и подцелине у оквиру подручја посебне намене и за заштитну зону Резервата, а све у циљу заштите предметног подручја, у складу са Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара“ („Службени гласник РС“, бр. 56/94 и 81/08), условима заштите природе и условима надлежних органа, посебних организација, имаоца јавних овлашћења и других институција.

Поред вредности као оазе очуване природе, научног, естетског и културног значаја, могућности просторне целине заштићеног подручја – Резервата су и у образовним и еко-туристичким програмима и одрживом пашарењу.

Резерват је стављен под заштиту ради очувања остатака меандра реке Саве, са бројним различитим беотопима – мочварне, ливадске, потпуно склопљене шуме, са врло сложенom организацијом животних заједница и са разноврсним живим светом међу којима су и многе природне реткости.

На простору Резервата забрањено је вршити активности које могу нарушити својства због којих је проглашен заштићеним природним добром.

У Резервату нису дозвољене делатности којима се угрожава изворност биљног и животињског света, хидрографске, геоморфолошке, геолошке, културне и пејзажне вредности, осим радњи којима се одржава или успоставља природна равнотежа и остварују функције природног добра, сагласно утврђеном режиму заштите и његовим значајем.

У оквиру Резервата Просторним планом дозвољене су одређене активности и радови, као и уређење и изградња одређених садржаја, а све у складу са Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара“ и Решењем о условима заштите природе издатим од стране Министарства заштите животне средине.

Потребно је одржавање постојећих осматрачница и планирање нових наменских осматрачница за едукацију, туризам и мониторинг, користећи постојећа прикладна стабла или као самосталне структуре. Планира се и одржавање постојећих и трасирање нових едукативно - рекреативних стаза.

На територији Резервата утврђени су режими заштите I, II и III степена.

Просторна подцелина 1 - режим заштите I степена

Режим заштите I степена обухвата подручје Дебеле горе, простор на коме се налазе старе шуме са храстом лужњаком у ГЈ „Купинске греде“, старости преко 200 година.

На површинама на којима је утврђен режим I степена спроводе се мере утврђене Законом о заштити природе, искључени су сви облици коришћења и активности, осим праћења стања, научних истраживања и контролисане едукације.

У просторној подцелини 1 - режиму заштите I степена забрањена је изградња свих врста објеката.

Просторна подцелина 2 - режим заштите II степена

Режим заштите II степена обухвата подручје Грабовачко-Витојевачког острва, Обрешких ширина и Купинске греде, простор на коме се налази комплекс мозаика шума различите структуре, бара (укључујући и „Потковицу“) и депресија на подручју ГЈ „Грабовачко-Витојевачко острво“, „Купинске греде“, „Чењин – Обрешке ширине“.

На површинама на којима је утврђен режим II степена забрањена је промена састава шумских састојина и њихова експлоатација; пошумљавање бара и ливада; вршење свих делатности које мењају услове живота у биотопима, загађивање вода, извођење земљаних радова, промена вегетације и сл; лов и риболов, осим када је то потребно ради очувања оптималне бројности животиња и заштите од заразних болести; сакупљање и коришћење заштићених биљних и животињских врста и кретање људи без посебних дозвола.

У просторној подцелини 2 - режиму заштите II степена забрањена је изградња свих врста објеката.

На површинама на којима је утврђен режим II степена обезбеђује се: планска санитарна сеча стабала, узгојни радови за шумске састојине, кошење ливада после 15. јула сваке две до три године, презентација заштићених подручја, праћење стања природних вредности и успостављање мониторинга за научно-истраживачки рад.

Просторна подцелина 3 - режим заштите III степена

Режим заштите III степена обухвата преостали простор Резервата који такође представља мозаик разноврсних екосистема који су под утицајем разних видова човековог деловања, а који су веома битни за функционисање целокупног простора и очувања темељних природних вредности.

На површинама на којима је утврђен режим III степена важе исте забране као и у режиму заштите II степена, а поред тога забрањено је: проширивање површина под еуро-америчким тополама; сеча појединачних стабала и група стабала аутохтоних топола и врба старијих од 30 година; третирање шума хемијским средствима авио-методом, осим у изузетним случајевима неопходним за заштиту специјалног резервата „Обедска бара“; на местима гнезђења орла белорепана и црних рода сеча стабала у кругу од 100 m; риболов испред упусно-испусних канала у полупречнику од 100 m од упуста, односно испуста;

На површинама на којима је утврђен режим III степена дозвољава се: испаша стоке према плану пашарења, извођење хидротехничких радова ради трајног напајања овог резервата водом, активност на побољшању и одржавању еколошких услова, развој туризма, изградња објекта у традиционалном стилу у циљу презентације основних вредности подручја.

У просторној подцелини 3 - режиму заштите III степена дозвољена изградња искључиво монтажних објеката за потребе презентације подручја и монтажних објеката за потребе одрживог пашарења.

У плански документ су интегрисане мере и услови заштите животне средине, ограничења и обавезе које се недвосмислено морају спроводити на предметном простору. Заштита животне средине је један од приоритетних задатака савременог друштва.

Присутне негативне последице углавном су узроковане недоследним спровођењем планских докумената, неадекватном реализацијом мера заштите животне средине, као и непознавањем основних законитости из домена животне средине.

Процена утицаја варијантних решења

Просторним планом се не предвиђају варијантна решења. Такође, Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта су то варијантна решења Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, те се у пракси разматрају следеће две варијанте:

- 1) Варијантно решење 1 - уколико не дође до спровођења планских решења;
- 2) Варијантно решење 2 - уколико се реализују планска решења (варијанта одрживог развоја).

Ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте који би се рефлектовали током имплементације или у случају да се не реализује предметни Просторни план, Стратешка процена се бави анализом варијанте да се Просторни план не реализује и варијанте реализације Просторног плана и предвиђених решења у свим дефинисаним областима које су релевантне са аспекта заштите животне средине.

Табела 18. Процена утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на варијантна решења

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса и заштита од буке;
Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
В. Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
Г. Одрживо управљање отпадом;
Д. Рационална и контролисана експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
Ђ. Контролисана изградња нових привредних субјеката на подручју обухвата Просторног плана и минимизација негативних утицаја из постојећих привредних комплекса;
Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Сектор Просторног плана	Сценарио развоја	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ									
		А	Б	В	Г	Д	Ђ	З	Е		
Заштита природних добара и природних вредности, заштита предела	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољоп. земљиште)	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Становништво и привредне активности	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	0	+	+	+	+	+	+	+	+
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Унапређење водне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	0/-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	0/+	+	+	0	0	+	+	+	+
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре и изградња капацитета ОИЕ	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Заштита културног наслеђа	ВАРИЈАНТА 1	0/-	-	-	-	-	-	-	-	-	0/-
	ВАРИЈАНТА 2	0/+	+	+	+	0	0	+	+	+	0/+
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	0	0	+	+	+	+

+ - укупно позитиван утицај, - - укупно негативан утицај, 0 - неутралан утицај

Разлози за избор најповољнијег варијантног решења

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења. Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти у погледу Просторног плана, може се констатовати следеће:

- У варијанти да се **Просторни план не донесе** и да се развој настави по досадашњем тренду, могу се очекивати негативни ефекти са аспекта заштите животне средине, односно неадекватно и неодрживо коришћење предметног простора што би довело до даљег угрожавања природних ресурса, људског здравља и материјалних добара;
- У варијанти да се **Просторни план имплементира** могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, посебно у области заштите природних добара и осталих природних ресурса, привреде и туризма, приликом избора будућих корисника простора, поштујући ограничене капацитете животне средине планског подручја.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана повољнија у односу на варијанту да се Просторни план не донесе.

Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења

Након анализе, извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења предложене варијанте Просторног плана на животну средину и елементе одрживог развоја. Значај утицаја процењује се у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размере, на којима се може остварити утицај (приказано у наредним табелама). Утицаји, односно ефекти, планских решења, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус на позитивне промене. Овај систем вредновања примењује се, како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Табела 19. Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	О п и с
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Табела 20. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Размере утицаја	Ознака	О п и с
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу територије Просторног плана

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде Просторног плана.

Вероватноћа утицаја одређује се према скали приказаној у табели 20.

Табела 21. Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	утицај извесан
више од 50%	В	утицај вероватан
мање од 50%	М	утицај могућ

Вероватноћа утицаја, дакле, може бити од потпуно извесне (100%) до ситуације у којој је утицај готово невероватан.

Ова чињеница је посебно важна јер тако одређено планско решење, које генерално има изразито јак, нпр. негативан утицај, у конкретном случају може бити потпуно невероватно, па се самим тим његов утицај не може окарактерисати као стратешки значајан.

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене.

Приказана и анализирана планска решења подељена су по областима. У наредној анализи су због поједностављености поступка вреднована планска решења груписана као област, а не свако појединачно.

Табела 22. Планска решења у Нацрту Просторног плана обухваћена проценом утицаја

Бр.	ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ ПО ОБЛАСТИМА
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	
1.	Израда локалног регистра извора загађивања животне средине на територији општина Пећинци и Рума као дела националног регистра за подручје обухвата Просторног плана;
2.	Успостављање континуираног мониторинга квалитета ваздуха, подземних и површинских вода, земљишта и буке
3.	Употреба БАТ технологија код старих и нових постројења
4.	Коришћење минералних ресурса се базира на принципима рационалне и контролисане експлоатације, у складу са циљевима концепта одрживог развоја
5.	Одрживи развој пољопривреде у складу са мерама и условима заштите за подручје СРП Обедска бара, временски и просторно ограничено и усклађено са природним капацитетима
6.	Планско газдовање на простору обухвата Просторног плана и коришћење вода и шума као ресурса у складу са биолошким капацитетима
7.	Контролисана примена хемијских средстава у пољопривредној производњи
8.	Формирање заштитних појасева зеленила у заштићеним подручјима и дуж еколошких коридора односно њихових заштитних зона у складу са условима за заштиту природе.
Заштита заштићених подручја и осталих подручја значајних за очување биодиверзитета	
9.	Заштита, уређење и развој на простору заштићеног подручја на основу плана управљања, одређених студија, пројеката, резултата биомониторинга угрожених биљних и животињских врста, мониторинга вода и других бројних истраживања
10.	Заштита строго заштићених врста спровођењем забране коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама
11.	Заштита еколошких коридора у складу са условима и мерама заштитеу природе
Заштита предела	
12.	Очување и унапређење специфичне композиције и конфигурације структуре предела и заштита вредности предеоних елемената као основне идеје уређења подручја Просторног плана
13.	Забрањује се ширење грађевинских подручја насеља у подручје посебне намене (Резерват).
Становништво и привредне активности	
14.	Укључивање локалног становништво у промоцију и рационално коришћење природних и културно-историјских потенцијала простора.
15.	Брига јединица локалних самоуправа о становништву кроз конституисање популационе политике на локалном нивоу која ће бити комплементарна са популационом политиком државе.
16.	Уређење локалитета који су у функцији развоја едукативних, спортско рекреативних и туристичких активности, као и усклађивање свих активности у оквиру посебне намене простора са мерама заштите природе.
17.	Формирање уређених пунктова намењених за развој спортског риболова у режиму заштите III степена.
18.	У циљу развоја спортско-рекреативних активности у Резервату, у режиму заштите III степена, од значаја су шумске колибе на локалитету Остојића баште.
19.	Уређивање едукативно-рекреативних стаза стазе.
20.	Повећање степена искоришћености постојећих капацитета ловишта (у режиму заштите III степена и у заштитној зони Резервата) и побољшање услова станишта, заштитита ретких и угрожених

	врста ловне и неловне фауне и достизање економског капацитета ловишта добром прогнозом динамике развоја популације дивљачи.
21.	Укључивање локалног становништва у промоцију и рационално коришћење природних и културно-историјских потенцијала подручја посебне намене и пружање локалном становништву стручне помоћи и других облика сарадње за производњу здраве хране, развој руралног туризма, развој еко туризма кроз брендирање производа традиционалне и органске производње у складу са смерницама заштите природних добара у обухвату Просторног плана.
22.	Подстицање развоја мале привреде на територији насеља у радним зонама и у радним зонама изван насеља (за производне јединице мањег капацитета које својим функционисањем неће угрожавати животну средину и која ће активирати локалне сировинске потенцијале подручја)
23.	Трговину развијати у складу са развојем мреже насеља и центара и у складу са критеријумом учесталости њиховог коришћења. Развој трговине у планском периоду ће се одвијати у трговинским форматима класификованим на основу Правилника о класификацији трговинских формата („Службени гласник РС”, број 39/21)
24.	Угоститељску делатност развијати у складу са законским и подзаконским актима који регулишу ову област и у складу са реалним потребама.
25.	Занатство (производно, уметничко, услужно) развијати у правцу пружања производних услуга индустрији и у функцији очувања старих заната и развоја туризма.
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	
26.	Санација и рекултивација неуређених одлагалишта отпада, стихијски изабраних локација за одлагање отпада животињског порекла и осталих деградираних површина на територији обухвата Просторног плана.
27.	Одлагање комуналног и других врста отпада у складу са Регионалним планом управљања отпадом за општине: Инђија, Ириг, Рума, Сремски Карловци, Шид и Стара Пазова и Локалним планом управљања отпадом општине Пећинци
Унапређење водне инфраструктуре	
28.	Хидротехнички циљ ревитализације Обедске баре је управљање водним режимом ради обезбеђења пожељног водног биланса. У смислу комуналне опремљености простора обезбедити квалитетно водоснабдевање и уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања и расипања.
29.	Снабдевања водом у границама обухвата Просторног плана, засновано је на месним водоводима. Коначно решење водоснабдевања ових насеља се види у повезивању на јединствен систем водоснабдевања (Регионални водовод "Источни Срем").
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	
30.	Реконструкција категорисане саобраћајне мреже (ДП, ОП).
31.	Изградња капацитета немоторног саобраћаја (пешачке и бициклистичке стазе).
32.	Изградња и реконструкција некатегорисане путне мреже (атарски, шумски и други приступни путеви).
Изградња и обнављање електроенергетске инфраструктуре	
33.	У оквиру Резервата није дозвољена изградња електроенергетске инфраструктуре.
34.	Изван Резервата електроенергетска инфраструктура ће се развијати у циљу укупног смањења негативних утицаја енергетских објеката на животну средину, што ће имати позитиван утицај на подручје посебне намене. У наредном планском периоду снабдевање електричном енергијом вршиће се из постојеће и планиране 20 kV електроенергетске мреже.
Изградња термоенергетске инфраструктуре и капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	
35.	У оквиру Резервата није дозвољена изградња термоенергетске инфраструктуре.
36.	Изван Резервата гасоводна мрежа ће се развијати у складу са Средњорочним плановима надлежног дистрибутера природног гаса, као и развој и коришћење ОИЕ.
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	
37.	У оквиру Резервата није дозвољена изградња електронске комуникационе инфраструктуре.
38.	Изван Резервата планирана је електронска комуникациона инфраструктура. Планирана је потпуна дигитализација електронске комуникационе мреже и објеката и изградња широкопојасне мреже.
Заштита културног наслеђа	
39.	Интегрална заштита и презентација природних и културних добара, односно интегрална заштита и презентација културног наслеђа са подручјем посебне намене, што подразумева усклађивање презентације културног наслеђа са принципима очувања природних вредности окружења, чиме би се допринело на значају и атрактивности подручја посебне намене и простора у заштитној зони Резервата и омогућило веће интересовање за научно-истраживачки и образовни рад и посету из рекреативних разлога
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	
40.	Примена мера заштите у складу са мерама заштите од ванредних ситуација

Табела 23. Процена величине утицаја области Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене

Циљеви стратешке процене

А.	Одрживо коришћење и заштита природних ресурса и заштита од буке;
Б.	Очување предеоних карактеристика подручја;
В.	Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
Г.	Одрживо управљање отпадом;
Д.	Рационална и контролисана експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
Ђ.	Контролисана изградња нових привредних субјеката на подручју обухвата Просторног плана и минимизација негативних утицаја из постојећих привредних комплекса;
Е.	Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене						
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита природних добара и природних вредности, заштита предела	+3	+3	+3	0	0	0	+2
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољоп. земљиште)	+3	+3	+3	0	+2	+2	+2
Становништво и привредне активности	+2	+1	+1	+2	+1	+2	+1
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	+3	+2	+2	+3	+2	+2	+2
Унапређење водопривредне инфраструктуре	+3	+2	+2	0	0	+2	+1
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	+2	+1	0	+1	0	+2	+2
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре и изградња капацитета ОИЕ	+2	0	0	+1	+2	+3	+2
Заштита културног наслеђа	0	+2	+1	0	0	+2	+1
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	+2	+2	+2	0	+2	+2	+3

Из приложене табеле закључује се да највећи број планских решења области планских решења има позитиван утицај са аспекта заштите животне средине.

Табела 24. Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- A. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса и заштита од буке;
Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
В. Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
Г. Одрживо управљање отпадом;
Д. Рационална и контролисана експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
Ђ. Контролисана изградња нових привредних субјеката на подручју обухвата Просторног плана и минимизација негативних утицаја из постојећих привредних комплекса;
Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене									
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е	Ж	З	И
Заштита природних добара и природних вредности, заштита	Р	Р	Р	Л	Л	Р	Л	Р	Л	Л
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољоп. земљиште)	Р	Л	Р	Л	Л	Р	Л	Р	Л	Л
Становништво и привредне активности	Л	Л	Л	Л		Р	Л	Р	Л	Л
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
Унапређење водопривредне инфраструктуре	Л		Р			Л	Л	Р	Л	Л
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	Л	Л	Р			Л	Л	Л	Л	Л
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре и изградња капацитета ПМЕ	Л	Л	Л		Р	Л	Л	Л	Л	Л
Заштита културног наслеђа		Л	Л			Л	Л	Л	Л	Л
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л

Из приложене евалуације планских решења са аспекта просторних размера утицаја планских решења на подручје обухваћено Просторним планом закључује се да највећи број планских решења има локални карактер са аспекта заштите животне средине.

Табела 25. Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- A. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса и заштита од буке;
Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
В. Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
Г. Одрживо управљање отпадом;
Д. Рационална и контролисана експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
Ђ. Контролисана изградња нових привредних субјеката на подручју обухвата Просторног плана и минимизација негативних утицаја из постојећих привредних комплекса;
Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене									
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	З	И	М	Н
Заштита природних добара и природних вредности, заштита предела	В	И	М	И	М	М			М	В
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, Становништво и привредне активности	И	В	И	М	М	И			И	И
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	И	М	В	И	М	И			И	М
Унапређење водопривредне инфраструктуре	И		В	М		И			И	М
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	М	М	М			М			М	М
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре и изградња капацитета ОИЕ		М	М		И	М			М	М
Заштита културног наслеђа		В	М							
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и	М	М	М	М	М	М			М	И

Из приложене евалуације планских решења са аспекта вероватноће утицаја планских решења на подручју обухваћеном Просторним планом закључује се да највећи број планских решења има карактер могућег са аспекта заштите животне средине.

Кумулативни и синергетски ефекти

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја (члан 15.) стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергетских ефеката. Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих садржаја и различитих планираних активности на подручју у обухвату Просторног плана. Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат. Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

У Табели 21. на основу вредновања дефинисаног у Табели 20. извршена је анализа кумулативних и синергетских утицаја планских решења.

Табела 26. Вредновање карактеристика утицаја Просторног плана

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Природа утицаја	Интензитет активности у простору	Трајање (Временска димензија)	Просторна димензија
Позитиван (+) Негативан (-) Неутралан (Н)	Известан (И) Могућ (М) Није могућ(НМ)	Кумулативан (К) Кумулативан синергијски (КС) Синергијски (СИ) Појединачан-спорадичан (ПС)	Јак позитиван (ЈП) Позитиван (П) Мањи негативан (МН) Негативан (НГ)	Краткорочан (Кр) Средњорочан (Ср) Дугорочан (Др)	Локални (Л) Регионални(Рег) Национални (Нац)

Табела 27. Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката

Циљеви стратешке процене	
А.	Одрживо коришћење и заштита природних ресурса и заштита од буке;
Б.	Очување предеоних карактеристика подручја;
В.	Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
Г.	Одрживо управљање отпадом;
Д.	Рационална и контролисана експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
Ђ.	Контролисана изградња нових привредних субјеката на подручју обухвата Просторног плана и минимизација негативних утицаја из постојећих привредних комплекса;
Е.	Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења		Циљеви стратешке процене														Е	
		А		Б		В		Г		Д		Ђ		Е			
		+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	Н	П	КС	+	И	КС	Л
Заштита природних добара и природних вредности, заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољоп. створовиштво и привредне активности)	ЗП	Ср	Р	Р	П	Ср	Р	П	Ср	Р	П	П	Л	П	Ср	Л	И
	+	И	КС	С	+	И	С	+	И	С	+	И	П	+	И	П	КС
	ЖП	Ср	Л	Л	ЖП	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	Ср	Л	Р
	+	М	КС	П	Н	М	П	С	Н	М	П	+	М	П	И	С	Л
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	Ср	Л	И
	+	И	КС	Н	П	И	С	П	И	С	П	П	С	+	И	С	КС
	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	Ср	Л	И
	+	И	КС	Н	П	И	С	П	И	С	П	П	Л	П	М	КС	Л
Унапређење водне инфраструктуре	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	Ср	Л	И
	+	М	КС	+	+	М	С	+	М	С	+	+	М	П	И	С	Л
	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	Ср	Л	И
	+	М	КС	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
Унапређење инфраструктуре	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	Ср	Л	И
	+	М	КС	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
	+	М	КС	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре и изградња капацитета ОИЕ	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	Ср	Л	И
	+	М	КС	+	+	М	С	+	М	С	+	+	М	П	И	С	Л
	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
	+	М	КС	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
Заштита културног наслеђа	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
	+	М	КС	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
	+	М	КС	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
Заштита од природних и технолошко-технолошких удеса и несрећа	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
	+	М	КС	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
	ЖП	Ср	Л	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л
	+	М	КС	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	П	Л	П	И	С	Л

2. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Анализа процењених утицаја Просторног плана на животну средину извршена је у односу на врсту, вероватноћу и природу утицаја, као и у односу на интензитет активности, трајање и просторну димензију утицаја. Вредновање карактеристика утицаја врши се уважавајући исказану потребу за развој и унапређење услова за одрживи економски и друштвено-социјални развој на планском подручју, оцењујући однос позитивних и негативних утицаја и ефеката.

Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији планских решења, изради, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату Просторног плана.

Планирани мониторинг животне средине омогућиће и контролу утицаја имплементације планских решења на животну средину.

Сва планска решења, дефинисана у контексту заштите и одрживог коришћења и уређења планског подручја свакако имају кумулативног утицаја на чиниоце животне средине и очување биодиверзитета.

Највећи број еколошких фактора, због међусобне условљености и интеракције, имају реверзибилни карактер, што се претпоставља и за посматрани простор.

3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА

Током извођења радова на припреми терена и изградњи објекта потребно је планирати и применити следеће мере заштите:

- Носилац пројекта је дужан да поштује Закон о планирању и изградњи, као и подзаконска акта донета на основу овог Закона;
- Вршити редовно квашење запрашених површина и спречити расипање грађевинског материјала током транспорта;
- Утврдити обавезу санације земљишта, у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације;
- Отпадни материјал који настане у процесу изградње (комунални отпад, грађевински материјал и метални отпад, пластика, папир, старе гуме и сл.) прописно сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену и одобрену локацију;
- Материјал из ископа одвозити на унапред дефинисану локацију, за коју је прибављена сагласност надлежног органа; транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала;
- Ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах прекине радове и обавести надлежну организацију за заштиту споменика културе;
- Ако се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежну организацију за заштиту природе.

3.2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

На простору обухвата Просторног плана применити мере и активности како би се испунили општи циљеви заштите природе и унапређења стања на предметном простору:

- Спровођење прописаних режима и мера заштите, на основу акта о заштити, овог Просторног плана и програмских и пројектних докумената;
- Одржавање мозаичности предела кроз успостављање оптималног односа и просторног распореда водене, барске, ливадске и шумске вегетације;
- Обезбеђивање повољног нивоа и брзине протока воде, као и дужине трајања поплаве, кроз омогућавање протока воде од Врања ка Ревеници и Потковици, повезивање водених окана и изградњу/одржавање постојећих наменских устава на улазно-излазним каналима (Вок, Ревеница и Врањ), усаглашено са потребама заштите природе и шумарства;
- Подстицање редовног кошења и одрживог/традиционалног пашарења на влажним и другим ливадама, плитким депресијама и пашњацима, ради спречавања сукцесије и њиховог поновног зарастања;
- Обнављање и формирање мешовитих шумских састојина, са аутохтоним врстама дрвећа;
- Спречавање ширења засада клонских топола, посебно у ГЈ Купински кут, ГЈ Обрешке ширине и ГЈ ГВО, њихова замена са аутохтоним шумама где је то могуће, као и сузбијање алохтоних и инвазивних врста;
- Обезбеђивање додатних извора хране и места за репродукцију животиња, чишћењем влажних ливада, спречавањем зарастања постојећих и формирањем нових водених окана и мањих острва у плавној зони и чишћењем замуљених и обраслих депресија;
- Ревитализација отворених барских и ливадских станишта на простору Потковице, Купинских греда, Обрешких ширина и ГВО, уз усклађене видове коришћења простора (кошење и пашарење) са шумарством и другим начинима коришћења простора;
- Презентација природних и културних вредности на информативно-едукативној основи, као и усклађени развој у области етно-еко туризма, услужних делатности, органске производње, програма едукације и рекреације;
- Јачање стручних и материјалних капацитета управљача и укључивање заинтересованих страна у управљање (локалне самоуправе, НВО), повезивањем интереса заштите природне и културне баштине, са традицијом и одрживим развојем локалних заједница;
- Усклађивање привредних и других делатности (шумарство, ловство, пољопривреда, водопривреда, енергетика, саобраћај, рибарство, туризам) са заштитом подручја;
- Успостављање одговарајућег мониторинга биодиверзитета, водног режима, антропогених активности и предела.

3.2.1. Заштићено подручје - Резерват

На простору Резервата мере заштите дефинисане условима заштите природе у складу са Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара“.

У оквиру просторне целине заштићеног подручја - Резервата издиференциране су две просторне подцелине: просторна подцелина 1 - режим заштите I степена, просторна подцелина 2 - режим заштите II степена и просторна подцелина 3 - режим заштите III степена.

Мере заштите за заштићено подручје - Резерват дефинисане су у складу са режимима заштите.

За активности на подручју Резервата у режиму заштите I степена неопходно је прибавити сагласност надлежног Министарства.

На подручју Резервата у режиму заштите другог II степена забрањено је:

- радови и активности на промени састава шумских састојина и њихова експлоатација,
- пошумљавање бара и ливада,
- вршење свих делатности које мењају услове живота у биотопима, загађивање вода, извођење земљаних радова, промена вегетације и сл,
- лов и риболов, осим када је то потребно ради очувања оптималне бројности животиња и заштите од заразних болести,
- сакупљање и коришћење заштићених биљних и животињских врста и
- кретање људи без посебних дозвола.

На подручју Резервата у режиму заштите другог II степена обезбеђује се:

- планска санитарна сеча стабала, узгојни радови за шумске састојине, кошење ливада после 15. јула сваке две до три године, презентација заштићених подручја, праћење стања природних вредности и успостављање мониторинга за научно-истраживачки рад.

На подручју Резервата у режиму заштите трећег (III) степена важе исте забране као и у режиму заштите другог (II) степена, а поред тога забрањено је:

- проширивање површина под еуро-америчким тополама,
- сеча појединачних стабала и група стабала аутохтоних топола и врба старијих од 30 година,
- третирање шума хемијским средствима авио-методом, осим у изузетним случајевима неопходним за заштиту Резервата,
- на местима гнезђења орла белорепана и црних рода сеча стабала у кругу од 100 m,
- риболов испред упусно-испусних канала у полупречнику од 100 m од упуста, односно испуста.

На подручју Резервата у режиму заштите трећег (III) степена дозвољава се:

- испаша стоке према плану пашарења, извођење хидротехничких радова ради трајног напајања овог резервата водом, активност на побољшању и одржавању еколошких услова, развој туризма, изградња објекта у традиционалном стилу у циљу презентације основних вредности подручја.

На подручју заштитне зоне Резервата забрањено је:

- упуштање отпадних вода, непланска сеча шума и шумских површина, неконтролисана употреба вештачких ђубрива као и непланска изградња објекта.

3.2.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

На подручју издвојених станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста која се целом површином или делом налазе у обухвату Просторног плана планирати опште мере заштите природе.

На стаништима заштићених и строго заштићених врста која се налазе ван грађевинских подручја:

забрањено је: мењати намену и културу површина, осим у циљу еколошке ревитализације станишта (преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибњаке), уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати соларне паркове и ветропаркове, отварати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња;

неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до -20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0,05 ha, ускладити планске документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста путем сарадње корисника шума;

прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање ваншумског зеленила; сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња; паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запушеног бунара), као и за подизање монтажних објеката (надстрешнице и сл.);

3.2.3. Еколошки коридори

Планирати мере и активности ради очувања и унапређења природних и полуприродних елемената еколошких коридора.

Опште мере очувања функционалности и проходности коридора:

- За израду планова, пројеката и реализацију активности у оквиру међународног еколошког коридора Саве и регионалног еколошког коридора Јарчина потребно је прибавити услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе;
- Није дозвољена промена намена површина под вегетацијом у природном и блископриродном стању (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.), као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора;

Обезбедити повезивање станишта заштићених врста:

- шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила;
- слатинских станишта очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошки коридор;
- степских и шумостепских станишта подизањем пољозащитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;

Поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора:

- Свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења;
- Поплочани или бетонирани делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45°, а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја;
- Током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда поплочане или бетониране делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде, нагиб мањи од 45°, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке;
- Поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила. Обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну. Ова зелена острва (дужине неколико десетина метара уз обалу) такође је неопходно повезати са зеленим коридором уз насип.

Обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацељених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица.

Обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта.

Прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:

- регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), попличавања и изградње обала,
- изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима,
- изградње нових и обнављања старих мостова.

Избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.). Изабрати моделе расвете за директно осветљење са заштитом од расипања светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже.

На грађевинском земљишту наменити што већи део приобала деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности:

- Очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале водотока/канала;
- На деоницама, где се грађевинско земљиште пружа у већој дужини од 500 m, поред предвиђеног континуалног зеленог појаса 20-50 m ширине, планским документима обезбедити и блокове заштитног зеленила на сваких 200-500 m дужине обале. Минимална површина ових блокова заштитног зеленила је 0,1 ha, а минимална ширина блока је 20 m.

Приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.

На деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља стимулирати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.

Посебне мере очувања функционалности и проходности коридора:

Током изградње и функционисања објеката чија је намена директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року. За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско-физичке мере и биолошке мере санације (према посебним условима).

Није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у небраћеном делу плавног подручја водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10) и другим важећим прописима.

У зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње.

Далеководне објекте и електроенергетску инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама: носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин.

На простору изван зона становања забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од линије средњег водостаја водотока.

Планско подизање зелених појасева уз државну саобраћајницу II реда у обухвату Просторног плана треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја:

- Није дозвољено стварање пошумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;
- На степским и слатинским стаништима заштићених и строго заштићених врста није дозвољено подизање високог зеленила.

Због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката:

- Забрањено је сађење инвазивних врста у простору еколошког коридора, а током уређења зелених површина одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста;
- Обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.) који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја;
- Обезбедити редовно одржавање зелених површина.

Приликом парцелисања обезбедити континуитет обале са вегетацијом у природном или блископриродном стању, у ширини од 20-50 m од линије средњег водостаја, односно у ширини од 10 m код високих обала. Овај појас приобаља, поред своје улоге кључног станишта и еколошког коридора, може да садржи пешачку стазу.

Уређењем окућница и простора око нестамбених објеката дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрана изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm), обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали).

3.2.4. Посебни услови заштите природе

Планирати активности на заштити екосистемског диверзитета, кроз очување постојећих влажних ливада, плитких депресија (рубова бара) и пашњака, провођењем одрживог/традиционалног пашарења, као и машинским и ручним кошењем/тарупирањем где је то неопходно, на укупној површини од 250 ha.

Планиране активности извести на раније ревитализованим отвореним површинама како би се спречило њихово поновно значајније обрастање инвазивним и агресивним врстама биљака, на следећим локалитетима:

- Ливаде Купиника (режим заштите III степена); ливаде мајке Ангелине (режим заштите III степена); Ливаде Матијевице (режим заштите II и III степена); Обрешке ливаде (режим заштите II и III степена); ливаде Споменика (режим заштите II степена); Чењинске ливаде (режим заштите II степена); ливаде Ревенице (режим заштите II степена); ливаде Милошеве баре (режим заштите II степена); ливаде Ширина (режим заштите II и III степена); рубови Широке баре (режим заштите III степена); рубови баре Велике Рогозите (режим заштите II степена); рубови Личке баре (режим заштите II степена); рубови баре Велики вок до Шумске колибе (режим заштите II и III степена);
- Посебну пажњу обратити при одржавању (машинском) рубних делова влажних ливада, пашњака и рубова бара према ивици шуме како би се темељним кошењем и одржавањем рубних станишта, која имају значајну улогу као екотони, спречило њихово поновно обрастање, посебно инвазивним багремцом (применити уколико нема успостављеног одрживог сточарства).
- Пре започињања активности на одржавању влажних ливада и пашњака кошењем (тарупирањем), као и одржавања рубова бара, потребно је уклонити лежеће делове стабала (дебла и гране) која су пала између два периода одржавања на ревитализовану травну површину. Кошење (тарупирање) треба, пре свега, вршити од центра ка периферији предметне површине или у паралелним тракама.

Планирати активности на унапређењу екосистемског диверзитета кроз ревитализацију зараслих и на друге начине деградираних влажних ливада, плитких депресија (рубова бара) и пашњака, уклањањем сувишне агресивне и инвазивне вегетације, као и наноса органске масе, машинским и ручним путем, на укупној површини од око 100 ha. Планиране активности извести на локалитетима отворених станишта која су у претходном периоду деградирана процесима обрастања инвазивним и агресивним врстама биљака, као и седиментацијом и органским наплавинама, уз успостављање мера одржавања станишта након ревитализације, на следећим локалитетима:

- Потковица, одсеци 1, 2, 8 (режим заштите II и III степена); рубови 28 бара унутар Купинских греда (режим заштите II и III степена), северни рубови Чењинских ливада у Потковици (режим заштите II степена), рубови баре Грађеноваће на ГВО (режим заштите II степена), западни рубови баре Глибовице на ГВО (режим заштите II степена), западни рубови Вујичине баре на ГВО (режим заштите II степена), западни рубови баре Крашевице на ГВО (режим заштите II степена);
- Влажне ливаде и водени коридор уз северни руб Потковице, од источног руба Ливада Матијевице до Ливада Споменика и даље до Купинова и Купиника (формирање тзв. пловне стазе уз високу обалу), у укупној дужини од око 4,5 km и просечне ширине 30 m, ради комплетирања целокупног коридора између Обрежа (ушће Ревенице) и Купинова (Купиник) (до сада је формирана пловна стаза - водени коридор у дужини од 6 km).

Барска и отворена водена станишта:

Планирати активности на заштити екосистемског диверзитета кроз очување и ревитализацију постојећих али угрожених бара услед еутрофикације, сукцесије и обрастања, пре свега унутар Купинских греда и на подручју Ширина и Грабовачко-витојевачког острва, а у заштитној зони на подручју Јасенске (бара Криваја).

- Одржавање постојећих барских станишта у Купинским гредама тако да број бара које нису обрасле дрвенастом и жбунастом вегетацијом остане 28, као и да отворена барска станишта заузимају површини од најмање 124 ha.

- Активности на уклањању сувишне и инвазивне вегетације и наплавина реализовати на следећим барама: Кошарњача (режим заштите II степена), Врбовача (режим заштите II степена), Чворча (режим заштите II и III степена), Мала Рогозита (режим заштите II степена), Недељкова бара (режим заштите II степена), Джомбовита бара (режим заштите II степена), Недозрела бара (режим заштите II степена), Лисајка бара (режим заштите II степена), Малетића бара (режим заштите II степена), Тошкулова бара (режим заштите II степена), Чапља бара (режим заштите II степена), Слезенка бара (режим заштите II степена); Личка бара (режим заштите II степена); Широка бара (режим заштите III степена); Велика Рогозита (режим заштите II степена); Коловића бара (режим заштите II степена) и Велики вок (режим заштите II и III степена).
- Одржавање постојећих барских станишта у зони ГВО и Ширина (полигон) тако да број бара које нису обрасле дрвенастом вегетацијом остане у садашњем стању, као и њихова отворена барска и водена површина.
- Измуљивање бара/депресија у Купинским гредама унутар режима заштите III степена ради обезбеђивања отворених водених станишта у њима током целе или већег дела године, као и повољнијих хидролошких услова за развој околних шума са јасеном;
- Депресије у оквиру шумских одељења: 18, 33, 36-41, 45-48

Планирати активности на унапређењу екосистемског диверзитета кроз ревитализацију еутрофизованих, замуљених и зараслих водених окана и бара, у широј зони Крстоношића окна код Обрежа, у оквиру чега треба реализовати активности везане за Пројекат „Ревитализација барских станишта Потковице Обедске баре у зони Крстоношића окна“, у режиму заштите III степена, одељење 62, чистина 3, што подразумева:

- Проширивање раније формираних водених површина - коридора (источни, западни и спојни део) тако да се успостави кружни водени коридор који повезује визиторски центар са Шумском колибом, Крстоношића окном и Дебелом гором, укупне дужине око 3 km, ширине 18 m, а дубине воденог стуба 2,5 m (до коте 70,50 mnnv);
- Ревитализација постојећег воденог коридора од Центра за посетиоце до Дебеле горе (излазни канал), у укупном појасу са обе стране око 12 m, на дубину воденог стуба 2,5 m (до коте 70,50 mnnv);
- Формирање водених окана/језера у источном и западном делу, појединачних површина 3 ha на дубину воденог стуба 2,5 m (до коте 70,50 mnnv). Од дела наноса и органског материјала формирати острва за живи свет која могу да се уздижу до коте 76 mnnv;
- Највећи део измуљеног наноса и органског материјала насталог ревитализацијом барских и водених станишта уклонити из депресије Потковице на рубове високе обале или изван заштићеног подручја на за то одређене површине. Радове изводити у периоду од 1. августа до 1. марта, када су најнижи нивои вода у Потковици.

Концепт озелењавања унутар граница обухвата Просторног плана подразумева обавезу:

- Формирање система јавног зеленила повећањем процента зелених површина, броја и разноврсности постојећих категорија јавног зеленила и одржавати га у блиско природном стању;
- Учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде минимално 20% и оптимално 50%, а примену четинарских врста (максимум 20%) ограничити само на интензивно одржаваним зеленим површинама са наглашеном естетском наменом, у складу са потребом прилагођавања климатским променама;
- Очување и унапређење зелене површине унутар стамбених блокова, у зони породичног (индивидуалног) и вишепородичног становања и блокова са становањем као преовлађујућом наменом и повезати их у целину;
- Приликом озелењавања комплекса, блокова и локација намењених за производњу, пословање и услуге, формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке егзота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања;

- У случају озелењавања путног појаса фреквентних саобраћајница формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукције буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покрити високим лишћарима;
- Забрањена је садња инвазивних врста током уређења зелених површина и подизања заштитног зеленила;
- Планско подизање зелених појасева уз државну саобраћајницу II реда у обухвату Просторног плана треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја;
- Приликом подизања пољозаштитног зеленила са улогом вишефункционалног бафер појаса потребно је:
 - Учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиогномије, тј. спратовности дрвенасте вегетације заштитних појасева будући да монокултуре евроамеричких топола не испуњавају функције заштитног зеленила;
 - Формирати заштитни појас зеленила између радних зона и осталих садржаја.

3.3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

3.3.1. Услови прописани од стране Републичког завода за заштиту споменика културе

Непокретна културна добра и њихова заштићена околина штите се, уређују и користе у складу са Законом о културним добрима и актима, и усвојеним просторним и урбанистичким плановима.

На наведеним културним добрима и њиховој заштићеној околини не може се вршити раскопавање, рушење, преправљање или било какви радови који могу да наруше својства културног добра без претходно утврђених услова и сагласности надлежног завода за заштиту споменика културе.

Забрањује се планирање и изградња било каквих нових објеката, који својим габаритом, обликом и наменом могу угрозити културно добро по било ком основу и деграирати и нарушити пејзажне одлике и природне елементе његове заштићене околине.

Изградња објеката може бити дозвољена искључиво у функцији заштите и презентације културног добра, а уз сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе; Дозвољава се промена намене објекта, уколико нова функција не угрожава споменичка својства културног добра.

Дозвољава се уклањање објеката који нису заштићена добра, а налазе се на парцели културног добра и његовој заштићеној околини.

Изградња инфраструктуре, индустријских, јавних и комерцијалних објеката и постројења, извођење земљаних радова изводи се под условима који се утврђују по сваком појединачном захтеву у надлежном заводу за заштиту споменика културе и на начин утврђен Законом о културним добрима.

Приликом израде планске документације строго водити рачуна да културно добро треба максимално штитити од свих облика неконтролисаних урбанизације и изградње инфраструктурних система.

Ако се при градњи инфраструктурних система не могу заобићи утврђена непокретна културна добра, неопходно је обезбедити средства за обављање стручне опсервације и претходних истраживања непокретног културног добра и његове околине на основу којих ће се утврдити мере техничке заштите.

Забрањује се коришћење или употреба непокретних културних добара у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем, или на начин који може довести до њиховог оштећења.

Не дозвољавају се радови који могу угрозити статичку стабилност или нарушити спољашњи изглед културног добра.

Забрањују се све интервенције које би битно утицале на измену морфологије терена у природном и историјском окружењу непокретног културног добра.

Забрањује се депоновање отпада, испуштање отпадних вода, отварање каменолома, експлоатација материјала (земље, камена, шљунка и др.), превођење водова високог напона.

На непокретним културним добрима и њиховој заштићеној околини забрањује се интервенисање на обалама и регулацијама река, осим у интересу заштите културног добра у складу са условима надлежне службе заштите културних добара и надлежне службе заштите природе.

Забрањује се неовлашћено прикупљање покретних археолошких површинских налаза, или одношење надгробника и прекопавање гробова.

Сви грађевински и други радови, посебно на местима где се обавља ископ, врши денivelација или насипање терена, подлежу условима и мерама заштите надлежног завода за заштиту споменика културе, уз обавезно присуство и контролу стручног лица-археолога који ће вршити стални надзор над извођењем ових радова.

Уколико се током било каквих радова наиђе на археолошке остатке, инвеститор/извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз на уништи и не оштети, те да се сачува на месту и у положају у коме је откривен.

У случају да постоји непосредна опасност оштећења археолошких налазишта или предмета, надлежни завод за заштиту споменика културе привремено ће обуставити радове док се не обаве археолошка истраживања.

За културна добра од изузетног значаја надлежан је Републички завод за заштиту споменика културе, а за остала културна добра и добра под претходном заштитом Завод за заштиту споменика културе у Сремској Митровици.

Инвеститор/извођач је дужан да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публикавање и излагање добра које се открије приликом изградње инвестиционог објекта – до предаје добра на чување овлашћеној установи заштите.

У случају открића значајних остатака непокретних културних добара, инвеститор је у обавези да предвиди измену пројекта.

3.3.2. Услови прописани од стране Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица

Општи услови

Очување постојећег положаја регулационих и грађевинских линија на припадајућој парцели непокретног културног добра и добра под претходном заштитом.

Очување евидентираних визура непокретних културних добара и добара под претходном заштитом као реперних објеката у непосредној близини.

Забрана извођења свих радова који могу угрожити споменичка својства и статичку стабилност објеката у статусу непокретних културних добара и добара под претходном заштитом.

Забрана подизања објеката који архитектуром, габаритом и наменом могу угрожити непокретно културно добро и добро под претходном заштитом.

Забрањено депоновање запаљивих и штетних материја у објектима у статусу непокретних културних добара, добара под претходном заштитом, њиховој заштићеној околини и на припадајућим парцелама на којима се налазе добра.

Обавезно прибављање посебних услова заштите за све врсте радова на непокретним културним добрима и добрима под претходном заштитом, као и изградњу на припадајућим парцелама и за изградњу и извођење било каквих инфраструктурних радова на парцелама непокретних културних добара и добара под претходном заштитом и њиховој заштићеној околини.

У случају извођења било које врсте инфраструктурних радова, што обухвата прикључке на инфраструктурне системе, као и за изградњу индивидуалног система обавезно је прибављање посебних услова заштите.

Није дозвољено организовање и извођење било каквих активности у простору и на припадајућој парцели непокретних културних добара и добара под претходном заштитом које могу нарушити споменичка својства, односно неопходно је прибавити посебне услове и мере заштите за реализацију истих (концерти, манифестације, фестивали и сл.).

За презентацију непокретног културног добра и добра под претходном заштитом неопходно је прибавити посебне услове надлежне установе.

Посебни услови чувања архитектуре културних добара

Црква Светог Преображења у Обрежу

Обавезно је очување карактеристичних елемената архитектуре, габарита, конструктивних и декоративних елемената екстеријера и ентеријера, карактеристичне материјализације и мобилијара.

Дозвољава се санација, конзервација и рестаурација која неће угрожити споменичка својства екстеријера и ентеријера, а по појединачним условима службе заштите.

Дозвољава се изградња приземних објеката на припадајућој парцели чија је намена у функцији заштите и презентације културног добра на минималној удаљености 10 m од непокретног културног добра.

Црква Светог Духа у Купинову

Дозвољава се санација и реконструкција према доступној историјској грађи и сачуваним архитектонским елементима.

Дозвољава се изградња објекта на припадајућој парцели на минималној удаљености 10 m од објекта цркве, спратности П+1. Намена објекта може бити искључиво у функцији заштите и презентације непокретног културног добра.

Манастир Обед-Црква Благовести пресвете Богородице („Црква мајке Ангелине“)

Дозвољава се обнова и реконструкција према доступној историјској грађи и сачуваним архитектонским елементима са црквене грађевине из 1930. године.

На припадајућој парцели се дозвољава одржавање зелене површине.

На наведеној парцели је могућа изградња других објекта у функцији заштите и презентације непокретног културног добра, након завршених археолошких истраживања, по посебним условима заштите, уз обавезу израде Урбанистичког пројекта.

Кућа у Купинову тзв. „Финансијска касарна“ и зграда Шумског газдинства у Купинову

Обавезно је очување карактеристичних елемената архитектуре, висинске регулације, габарита, конструктивних и декоративних елемената екстеријера и ентеријера, карактеристичне материјализације и мобилијара.

Дозвољава се обнова, санација и ревитализација, промена намене делова или целине, која неће угрозити споменичка својства екстеријера и ентеријера, а по појединачним условима службе заштите.

На припадајућим парцелама непокретног културног добра дозвољава се изградња објекта на минималној удаљености 10 m од претметног културног добра, максималне спратности П+1.

Намена новог објекта не сме да угрожава споменичке вредности предметног добра, по посебним условима заштите.

Посебни услови чувања културних добара народног градитељства

Чување изгледа, карактеристичног материјала и начина обраде конструктивних и декоративних елемената културног добра.

Забрана радова на споменику и његовој околини који могу угрозити стабилност и споменичка својства објекта.

Дозвољава се обнова објекта која неће угрозити споменичка својства културног добра.

Дозвољава се промена намене објекта, уколико нова функција не угрожава споменичка својства културног добра.

Дозвољава се дислокација споменика културе на простор просторне културно-историјске целине Етно-парк у Купинову или други простор у коме споменичка својства културног добра неће бити нарушена, као и његова првобитна намена.

Дозвољава се уклањање објеката који нису заштићена добра, а налазе се на парцели културног добра и његовој заштићеној околини.

Дозвољава се изградња нових објеката на парцели и заштићеној околини културног добра који својим положајем, изгледом, габаритима и функцијом неће угрозити споменичка својства културног добра, а према појединачним условима које треба да утврди служба заштите.

Посебни услови и мере заштите за објекте народног градитељства у оквиру Просторно културно-историјске целине Етно-парк Купиново

Чување хоризонталне и вертикалне регулације у зони целине.

Чување постојећих габарита, изгледа, карактеристичног материјала и начина обраде архитектонских, конструктивних и декоративних елемената заштићених објеката у оквиру целине.

Чување просторне организације и амбијенталних вредности заштићене целине.

Дозвољава се обнова заштићених објеката по појединачним условима.

Дозвољава се промена намене непокретности по појединачним условима.

Дозвољава се уклањање објеката који нису заштићена добра, а налазе се на парцели културног добра и његовој заштићеној околини према појединачним условима.

Дозвољава се изградња нових објеката на парцелама и заштићеној околини културног добра, који својим положајем, изгледом, габаритима и функцијом неће угрозити споменичка својства културног добра у заштићеној целини, према појединачним условима.

Дозвољава се постављање премештених објеката народног градитељског наслеђа који имају својство културног добра на простор просторне културно-историјске целине Етно-парк Купиново, према појединачним условима.

Посебни услови заштите археолошких налазишта и археолошких локалитета

Утврђење у Купинову је културно добро од великог значаја, затим Белетинци у Обрежу је културно добро, односно културна добра која су правно заштићена, док је локалитет Рибњак или Којића циглана у Купинову у процедури заштите. Сви остали локалитети спадају у категорију археолошких локалитета под претходном заштитом.

Посебни услови заштите важе за зоне археолошких локалитета који уживају статус претходне заштите, за које је дозвољена изградња инфраструктуре и извођење грађевинских радова уз претходно прибављање појединачних мера заштите и обезбеђивање заштитних археолошких ископавања, праћења радова и адекватну презентацију налаза.

Приликом изградње инфраструктурних прикључака (гасовод, топловод, водовод, канализација, електро mreжа, антенски предајници, путеви, пруге и сл.) обавезно је рекогносцирање целокупне трасе и археолошки надзор над извођењем ових радова које врши стручна служба Завода за заштиту споменика културе у Сремској Митровици.

Археолошки надзор приликом извођења грађевинских и других радова врши стручна служба Завода за заштиту споменика културе у Сремској Митровици.

Ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке налазе извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и о томе обавести Завода за заштиту споменика културе у Сремској Митровици, као и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен, а све у складу са чланом 109. Став 1. Закона о културним добрима.

Инвеститор је у обавези да обустави радове уколико наиђе на археолошка налазишта или археолошки предмет од изузетног значаја ради истраживања локације.

Инвеститор је дужан да обезбеди средства за праћење, истраживање, заштиту и чување пронађених остатака који уживају претходну заштиту.

Утврђење Купиник

Дозвољава се извођење конзерваторско-рестаураторских радова у циљу презентације и конзервације. Обим будућих интервенција биће утврђен након археолошких истраживања. Забрана изградње осим у функцији презентације културног добра.

Пре приступања конзерваторско-рестаураторском поступку у овој зони обавезно је извођење системских археолошких истраживања, а потом и израда одговарајуће документације за реализацију поступка конзервације и рестаурације који подлеже условима и сагласности надлежне установе заштите непокретних културних добара.

Презентација тврђаве „Купиник“ ће се извршити ин ситу, као експонат на отвореном.

Дозвољавају се контролисане посете дефинисаним и уређеним стазама, искључиво пешачким саобраћајем, са интерактивним пунктовима.

Северозападни обод Просторно културно-историјске целине Етно-парк Купиново

Дозвољава се постављање монтажно-демонтажног туристичког мобилијара од природних материјала који својим габаритом неће нарушити изглед заштићеног простора и самог културног добра. Дозвољен је само пешачки саобраћај.

Дозвољава се инфраструктурно опремање простора искључиво за потребе уређења и презентације културног добра и очување природног добра.

Посебни услови заштите меморијалних комплекса, споменика и спомен обележја и ратних меморијала

Забрањује се додавање нових елемената (плоча, украса) на добра под претходном заштитом, као и било каква друга измена истих без добијања одобрења и појединачних услова надлежне службе заштите.

Забрањује се измештање добара под претходном заштитом осим у посебним случајевима и тек након добијања појединачних услова службе заштите.

Забрањују се радови који могу угрозити статичку стабилност добара под заштитом.

Забрањује се складиштење отпадних и штетних материја у непосредној околини добара под заштитом.

Забрањује се подизање објеката у непосредној околини добара под заштитом који архитектуром, габаритом или наменом могу угрозити њихова споменичка својства.

Дозвољава се обнова, санација, конзервација и рестаурација која неће угрозити споменичка својства и постојеће карактеристичне конструктивне и декоративне елементе добара под заштитом. Сви радови морају бити обављени по појединачним условима службе заштите.

Дозвољава се урбанистичко и хортикултурно опремање, уређење и одржавање припадајуће парцеле које неће угрозити споменичка својства добара под заштитом.

Према Закону о ратним меморијалима („Службени гласник РС“, бр. 50/18), за добра која уживају додатну заштиту уређена су питања од значаја за заштиту, редовно одржавање, инвестиционо одржавање, уређење, уклањање и финансирање, одржавања и уређења ратних меморијала, успостављање и вођење прописаних евиденција, као и друга питања од значаја за ратне меморијале у Републици Србији и иностранству.

3.4. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРЕДЕЛА

Осим наведених услова и мера заштите и уређења природних добара, наводе се и мере које се односе на очување и унапређење специфичне композиције и конфигурације структуре предела и заштиту вредности предеоних елемената као основне идеје уређења подручја Просторног плана, а односе се на простор дефинисане целине и подцелина подручја посебне намене – простор Резервата, као и заштитну зону Резервата:

- забрањено је ширење грађевинских подручја насеља у подручје посебне намене (Резерват);
- забрањена је изградња ветроелектрана и соларних електрана на пољопривредном, шумском и водном земљишту, као и малих хидроелектрана на водном земљишту у обухвату Просторног плана;
- забрањена је изградња објеката који неповољно утичу на ваздух, воде, земљиште и шуме, изгледом, прекомерном буком или могућношћу да на други начин наруше вредности карактера предела, природне и остале вредности подручја, а посебно геоморфолошких формација и станишта биљака и животиња (на пр. индустријски објекти, стоваришта и др. објекти) у обухвату Просторног плана;
- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност система водотока и канала;
- одржавати еколошке коридоре успостављањем континуитета зелених површина чија структура и намена подржава функције коридора;
- забрањени су радови и интервенције који могу изазвати процес водне ерозије;
- одржавати мозаичне структуре обрадивог пољопривредног земљишта, ливада и пашњака, водотокова и канала, као и земљишта уз њих;
- неопходно је очување влажних и забарених подручја.

3.5 МЕРЕ ЗАШТИТЕ ГЕОЛОШКОГ И ПАЛЕОНТОЛОШКОГ НАСЛЕЂА

Уколико се у току извођења радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког или минералошко-петрографског порекла (фосили, минерали, кристали и др.), а које би могло представљати заштићену природну вредност, обавеза је да се оно пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

3.6. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ

Адекватна имплементација планских решења у области заштите животне средине, пре свега, препоруке и обавеза израде студија процена утицаја пројеката на животну средину, студија утицаја на здравље људи и др. и стратешких процена планова на животну средину, као и успостављање мониторинга параметара животне средине и инспекцијски надзор имају важну улогу у очувању квалитета живота и здравља људи на подручју Просторног плана.

Одрживо управљање животном средином је кључни фактор у сузбијању бројних болести чији су директни изазивачи фактори животне средине, пре свега антропогени утицаји и њихово синергијско дејство са природним, као и њихови међусобни утицаји.

Утицаји животне средине на здравље људи су велики и представљају последичну реакцију, те је становништво у ширем обухвату Просторног плана свакодневно изложено низу физичких, хемијских и биолошких агенаса, природног и антропогеног порекла.

Стратегија управљања ризиком у циљу смањења изложености негативним ефектима на људско здравље у току санације седиментног материјала подразумева административну контролу, техничке мере и мере личне заштите.

Административна контрола и техничке мере: спроводи се у складу са националним законодавством, Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 31/15 и 113/17 и др.закон), Уредба о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима („Службени гласник РС”, бр. 14/09, 95/10 и 98/18) и сви остали релевантни национални здравствени и безбедносни прописи и законодавство ЕУ (Директиве 92/57/ЕЕС и 89/391/ЕЕС).

Мере за безбедност и заштиту здравља на градилишту, према Уредби сврстане су у две групе (Прилог 4. Уредбе):

- а. општи захтеви за безбедан и здрав рад на градилиштима (опште мере);
- б. специфични захтеви за радна места на градилиштима (посебне мере).

Све мере морају бити предвиђене и дефинисане Планом превентивних мера који израђује Координатор за безбедност и здравље на раду за пројектовање (морају се предвидети у фази пројектовања) и Координатор за безбедност и здравље на раду за извођење, уколико их није израдио послодавац (мере које су оперативног карактера, односно које се односе на сам рад и технолошки поступак рада - грађења; дакле, уређење градилишта и специфичне мере за безбедан и здрав рад на градилишту).

У случају било каквих измена у условима рада, које могу утицати на безбедност, па самим тим и на мере за безбедност, те промене се морају унети и у План превентивних мера, односно, морају се изменити или допунити и превентивне мере.

План превентивних мера треба да садржи све податке који утичу на безбедност и здравље радника који обављају грађевинске радове, опште и специфичне мере за безбедан рад, а специфичне мере су, за грађевинске радове, дате у посебним правилницима, на које се позива Закон о безбедности и здрављу на раду. То су: Правилник о заштити на раду при извођењу грађевинских радова („Службени гласник РС”, број 53/97), Правилник о садржају елабората о уређењу градилишта („Службени гласник РС”, бр. 121/12 и 102/15) и други правилници који дефинишу правила струке у одређеним ситуацијама, па самим тим и превентивне мере.

Мере личне заштите: Правилником о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на раду („Службени гласник РС”, бр. 92/08 и 101/18) прописани су минимални захтеви које је послодавац дужан да испуни у обезбеђивању примене превентивних мера при коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на раду.

Средства и опрема за личну заштиту на раду јесу сва средства и опрема које запослени носи, држи или на било који други начин користи на раду, са циљем да га заштити од једне или више истовремено насталих опасности и/или штетности, односно да отклони или смањи ризик од настанка повреда и оштећења здравља.

3.7. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Одрживо просторно планирање подразумева између осталог и заштиту, уређење и унапређење животне средине која подразумева примену мера и активности чијом реализацијом ће се зауставити и спречити негативни утицаји на животну средину које могу имати поједини оператери и активности.

Опште мере заштите природних ресурса

Опште мере заштите природних ресурса односе се на:

- вођење регистра извора загађивања животне средине од стране надлежног одељења за заштиту животне средине општина Пећинци и Рума, као дела интегралног националног регистра извора загађивања који води Агенција за заштиту животне средине;
- успостављање континуиране контроле и систематско праћење квалитета параметара животне средине (ваздуха, воде, земљишта, буке и нејонизујућег зрачења) од стране овлашћених организација, уколико се покаже потреба за истим;
- идентификација привредних субјеката - оператера који су у обавези да поднесу Захтев за издавање интегрисане дозволе у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и пратећим подзаконским актима - уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду, у контактної зони Просторног плана;
- идентификација севесо постројења на основу Закона о заштити животне средине и подзаконских аката, као и Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, бр. 87/2018) и пратећих подзаконских аката - уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду, у контактної зони Просторног плана;
- формирање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, у циљу заштите од еолске ерозије-одношења површинског слоја земљишта и усева у фази семена.

Посебне мере заштите природних ресурса

Мере заштите ваздуха

Заштита ваздуха ће се обезбедити кроз примену следећих мера:

- поштовати Закон о заштити ваздуха и пратећа подзаконска акта;
- спроводити одговарајуће мере заштите, односно инсталирати опрему и извести одговарајућа техничка и технолошка решења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности;

- у случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности;
- уколико дође до квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- код стационарног извора загађивања, у току чијег обављања делатности се могу емитовати непријатни мириси, обавезна је примена мера које ће довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;
- коришћење еколошких енергената (електрична енергија, соларна енергија, биомаса, геотермална енергија) за грејање будућих туристичких капацитета и осталих корисника простора;
- успостављање заштитних зона са заштитним зеленилом уз саобраћајнице за све категорије путева у складу са Законом, као мера заштите од буке и аерозагађења;
- дефинисање и других мера заштите квалитета ваздуха кроз поступак процене утицаја на животну средину.

Мере заштите вода

У циљу заштите вода (површинских и подземних) успостављају се следеће мере заштите:

- забрањено је испуштање отпадних вода у површинске и подземне воде које прелазе граничне вредности емисије - квалитет пречишћеног ефлуента мора задовољавати прописане критеријуме за упуштање у канализациони систем насеља односно крајњи реципијент;
- забрањено је испуштање отпадних вода које су прекомерно термички загађене;
- отпадне воде индустрије потребно је предтретманом довести до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, односно за пречишћавање на ППОВ;
- вршити прихват зауљених отпадних вода преко сепаратора уља и масти;
- вршити биохемијско и механичко испитивање параметара квалитета отпадних вода;
- дефинисати зону изворишта и одредити зону и мере санитарне заштите свих изворишта висококвалитетних површинских и подземних вода;
- земљиште и водене површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања морају бити заштићени од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно деловати на издашност извора и здравствену исправност воде забраном активности које утичу на промену квалитета воде у водоносним слојевима или површинским токовима;
- обавезно очување квалитета површинских и подземних вода у складу са захтеваном класом;
- забрана неконтролисаног каптирања извора без обзира на издашност;
- забрана неадекватног каптирања и експлоатације термоминералних вода - у циљу заштите формирати зоне санитарне заштите издани термоминералних вода (елиминација појединих активности по зонама);
- контрола квалитета воде за пиће (физичко-хемијски и микробиолошки стандарди) од стране стручних служби на локалном нивоу;
- санација и ревитализација објеката и опреме водоводне инфраструктуре и изградња нових објеката у складу са санитарно-техничким условима изградње и уређења;
- решавање снабдевања становништва водом у насељима упоредо са решавањем питања одвођења и третмана отпадних вода;

- сакупљање и евакуација отпадних вода преко сепарационог канализационог система (раздвајање колектора за отпадне воде од колектора кишне канализације) за постојеће и планиране туристичке локалитете и остале кориснике у обухвату Просторног плана;
- строго контролисана примена хемијских средстава у пољопривреди у циљу заштите површинских и подземних вода од загађивања;
- забрана трајног депоновања отпада на целом подручју обухвата Просторног плана;
- побољшање систематског мерења и осматрања квалитета површинских вода увођењем нових тзв. система засебних мерних станица (мерних места) са или без континуиране регистрације података и са резервним (допунским) местима за повремена или ад хок мерења ради потпунијег увида у квалитет вода;
- развијање културе становништва о потреби чувања водних ресурса.

Мере заштите земљишта

Заштита земљишта најуже је повезана са заштитом ваздуха и воде јер се многи од загађивача преко падавина, нагиба и пукотина у тлу и сл. преносе из вода у земљиште.

Посебни услови и мере у функцији заштите земљишта су:

- применити биоразградиве материјале у зимском периоду за одржавање паркинга, улица и манипулативних платоа;
- примењивати мере којима се спречава расипање и развејавање прашкастих материја и отпада по околини, приликом манипулисања или привременог чувања:
 - у случају изливања опасних материја (гориво, машинско уље и сл.) загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта;
 - заштита функције земљишта, заустављање деградације земљишта и рекултивација деградираних површина;
 - примена концепта органске пољопривреде и замена конвенционалне методе примене хемијских средстава заштите и агротехничких мера у пољопривреди;
 - забрана стихијског одлагања отпада на територији обухвата Просторног плана и санација неуређених одлагалишта отпада - сметлишта, у циљу заштите земљишта.

Заштиту земљишта од потенцијалне деградације обезбедити адекватним одвођењем отпадних вода, као и предузимањем превентивних мера при претакању или претовару материја које имају загађујући карактер.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

Остале посебне мере заштите

Мере заштите од буке

Мере и услове заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са Законом о заштити од буке у животној средини. Обавезе јединица локалне самоуправе на чијем се простору налази обухват Просторног плана односе се на акустичко зонирање на територији локалне самоуправе, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог Просторног плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи.

Мере заштите при управљању отпадом

Концепцију одлагања комуналног отпада треба усагласити са принципима Програма управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031. године.

Сваки генератор отпада је обавезан да изврши карактеризацију и категоризацију отпада код надлежних организација и да се у зависности од његове природе са њим поступа у складу са законским прописима.

Обавеза генератора отпада је да, у складу са Законом о управљању отпадом и осталим законским и подзаконским актима који непосредно регулишу ову област, обезбеди потребан простор за одлагање отпада, обезбеди потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, а да секундарне сировине, опасан и други отпад предаје субјекту који има одговарајућу дозволу за управљање отпадом (складиштење, одлагање, третман и сл.).

Посебне мере и услови су:

- комунални отпад потребно је сакупљати и обезбедити његову редовну евакуацију на локацију која је утврђена од стране комуналне службе;
- привремено складиштење евентуално присутног опасног отпада вршити у складу са Законом о управљању отпадом. Отпад мора да буде прописно обележен и привремено складиштен на прописан начин до његовог коначног збрињавања;
- разношење чврстог отпада спречити његовим систематским прикупљањем и депоновањем на за то уређеним локацијама;
- на свакој грађевинској парцели обезбедити посебан простор тако да се омогући лак приступ надлежне службе, као и потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, у складу са законом и другим прописима;
- примењивати опште и посебне санитарне мере предвиђене законом и другим прописима којима се уређују послови санитарног надзора.

У случају потребе за простором за селективно сакупљање отпада који се не може чувати у контејнерима за комунални отпад, обавеза је власника/корисника да прибави услове, односно дозволу/сагласност надлежног органа за потребе уређења или коришћења наведеног простора.

На основу овог Закона и подзаконских аката спроводиће се планско управљање отпадом на територији општина Рума и Пећинци, у оквиру обухвата Просторног плана.

Третман животињског отпада ће се спроводити у складу са Законом о ветеринарству, Правилником о начину разврставања и поступања са споредним производима животињског порекла, ветеринарско-санитарним условима за изградњу објеката за сакупљање, прераду и уништавање споредних производа животињског порекла, начину спровођења службене контроле и самоконтроле, као и условима за сточна гробља и јама гробнице („Службени гласник РС“ бр. 31/11, 97/13, 15/15 и 61/17) и другим подзаконским актима. С обзиром на то да ће се разрада појединих планских решења вршити израдом одговарајуће планске документације, за наведене планове орган надлежан за њихову припрему може донети одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима, прописаним Законом о стратешкој процени, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган може прописати израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08). У границама Резервата обавезна је израда студије процене утицаја у складу са Законом.

За постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања интегрисане дозволе која је дефинисана Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине прописано је да ће за постојећа постројења и активности оператер прибавити дозволу најкасније до 2015. године у складу са Програмом усклађивања појединих привредних грана са одредбама овог Закона. На основу Уредбе о утврђивању Програма динамике подношења захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС“, број 108/08) утврђују се рокови у оквиру којих се подносе захтеви за издавање интегрисане дозволе, по врстама активности и постројења.

3.8. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА

Заштита од елементарних непогода

Мере заштите од *земљотреса* су правилан избор локације за градњу објеката, примена одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примена важећих грађевинско техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју. Такође, мере заштите од земљотреса обезбеђују се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно прописаном минималном ширином саобраћајних коридора и минималном међусобном удаљеношћу објеката, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања. Применом принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно применом сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима, обезбеђује се одговарајући степен заштите људи, минимална оштећења грађевинских конструкција и континуитет у раду објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

Заштита објеката од *атмосферског пражњења* обезбедиће се извођењем громобранске инсталације, у складу са одговарајућом законском регулативом.

Заштита од *града* се обезбеђује лансирним станицама, са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. Организована одбрана од града, нарочито током лета, значајна је за заштиту пољопривредних култура које су у том периоду и најосетљивије. Изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од лансирних станица система одбране од града могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗС.

Превентивне мере заштите у случају *суше* су агротехничке мере, као и планирање изградње система за наводњавање на што већим површинама.

Основне мере заштите од *олујног ветра* су дендролошке мере. Смањење ризика и штете од јаких ветрова остварује се подизањем ветрозаштитног зеленила одговарајуће ширине уз саобраћајнице, канале и као заштита пољопривредног земљишта.

Мере заштите од *пожара* обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија, висина објекта, удаљеност објекта од суседних, ширина саобраћајница, паркиралишта и др.). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објеката, електроенергетских и гасних постројења, саобраћајне инфраструктуре, мреже противпожарних хидраната и др.

Заштита пољопривредног земљишта од пожара врши се применом мера заштите које прописују општине, у складу са Законом о пољопривредном земљишту. Како би се умањио ризик од појаве пожара предвиђено је да се шумске састојине уреде тако да се створе услови за ефикасну просторну заштиту, а посебним мерама да се заштити и пољопривредно земљиште.

Акцидентне ситуације (удеси)

Надлежности, обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама дефинисане су Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама.

Одредбе овог закона односе се на израду планова заштите од удеса и предузимање мера за спречавање и ограничавање утицаја, успостављање адекватних одговора на ванредне ситуације које су узроковане елементарним непогодама, техничко-технолошким несрећама - удесима и катастрофама.

На утврђивање концепције просторног развоја, утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције, има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

Ове мере се односе на:

- адекватно просторно планирање и зонирање насеља (подразумева одређивање зона заштите, удаљености опасних активности од насеља, дислокацију постојећих ризичних садржаја, планирање одговарајућих садржаја у циљу спречавања ширења последица од потенцијалних удеса, итд.);

- специфичне услове за изградњу објеката и инфраструктуре са повећаним ризиком од удеса;
- израду анализе ризика од удеса и давање мишљења и сагласности на њих;
- избор и примену технологија чијом се експлоатацијом мање загађује животна средина и обезбеђује већи степен заштите од потенцијалног загађења;
- благовремено отклањање свих уочених техничко - технолошких недостатака;
- утврђивање траса транспорта опасних материја изван насељених места.

3.9. УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

Добијени услови и захтеви од Министарства одбране, а који се односе на просторна решења (утврђене зоне просторне заштите) у обухвату Просторног плана, уграђени су у сам Просторни план. Подаци поверљивог карактера детаљно су обрађени у Посебном прилогу који је саставни део Просторног плана, а који не подлеже стручној контроли, ни јавном увиду.

У случају ратних разарања и других несрећа, привредна друштва и друга правна лица, у оквиру својих права и дужности, дужна су да обезбеде да се становништво, односно запослени, склоне у склоништа и друге објекте погодне за заштиту.

Као други заштитни објекти користе се просторије прилагођене за склањање људи и материјалних добара. Приликом изградње и/или реконструкције објеката, препорука је да се над подрумским просторијама или просторијама приземља (ако објекат нема изграђен подрум) гради ојачана плоча која може да издржи урушавање објекта.

Приликом коришћења склоништа за мирнодопске потребе не могу се вршити адаптације или реконструкције које би утицале или би могле утицати на исправност склоништа, нити се склоништа могу користити у сврхе које би погоршале њихове хигијенске и техничке услове.

Центар за разминурање унутар граница Просторног плана, а у близини насеља Обреж, води две локације за које се сумња да су загађене неексплодираним авио-бомбама, на следећим координатама: X-7.418.389, Y-4.955.733 и X-7.417.850, Y-4.955.700.

Центар за разминурање на предметној локацији не искључује могућност присуства других ЕОР услед чињенице да база података није потпуна, те да се континуираним процесом допуњује сазнањем нових чињеница о постојању ЕОР, као и да Центар за разминурање нема потпуне податке о прецизним локација на којима је дејствовано током НАТО бомбардовања 1999. године.

Скреће се пажња на опрезност приликом извођења земљаних радова, полазећи од чињенице да су се на територији РС током два Светска рата одвијали оружани сукоби различитих интензитета.

Приликом коришћења склоништа за мирнодопске потребе не могу се вршити адаптације или реконструкције које би утицале или би могле утицати на исправност склоништа, нити се склоништа могу користити у сврхе које би погоршале њихове хигијенске и техничке услове.

Центар за разминурање унутар граница Просторног плана, а у близини насеља Обреж, води две локације за које се сумња да су загађене неексплодираним авио-бомбама, на следећим координатама: X-7.418.389, Y-4.955.733 и X-7.417.850, Y-4.955.700.

Приликом коришћења склоништа за мирнодопске потребе не могу се вршити адаптације или реконструкције које би утицале или би могле утицати на исправност склоништа, нити се склоништа могу користити у сврхе које би погоршале њихове хигијенске и техничке услове.

Центар за разминирање унутар граница Просторног плана, а у близини насеља Обреж, води две локације за које се сумња да су загађене неексплодираним авио-бомбама, на следећим координатама: X-7.418.389, Y-4.955.733 и X-7.417.850, Y-4.955.700.

Центар за разминирање на предметној локацији не искључује могућност присуства других ЕОР услед чињенице да база података није потпуна, те да се континуираним процесом допуњује сазнањем нових чињеница о постојању ЕОР, као и да Центар за разминирање нема потпуне податке о прецизним локација на којима је дејствовано током НАТО бомбардовања 1999. године.

Скреће се пажња на опрезност приликом извођења земљаних радова, полазећи од чињенице да су се на територији РС током два Светска рата одвијали оружани сукоби различитих интензитета.

Центар за разминирање израђује пројекте за разминирање и издаје уверења да је одређена површина очишћена и безбедна за даљу употребу у складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљањем ванредним ситуацијама, Уредбом о заштити од неексплодираних убојних средстава и Међународним стандардима за противминско деловање.

Стога, Центар за разминирање врши израду пројекта за разминирање/чишћење одређене локације и врши послове контроле квалитета радова које спроводи извођач радова, а кога изабере наручилац, односно инвеститор радова разминирања. Након реализације пројекта за разминирање, Центар издаје Уверење о очишћености и предаје очишћену површину кориснику на даљу употребу.

Према Правилнику о заштити на раду, при извођењу грађевинских радова („Сл. гласник РС“, број 53/97), када се земљани радови изводе на старим ратним поприштима, пре почетка радова проверава се постојање неексплодираних пројектила и других опасних предмета и материја.

Члановима 113. и 114. Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 87/18) дефинисан је појам прекршаја за физичко и правно лице, као и прекршајне казне, односно предвиђена је обавеза да се казни лице које о откривеном ЕОР не обавести најближу полицијску станицу или оперативни центра 112, не обележи видљивим знаком или не обезбеди место где се налазе ЕОР док не дођу овлашћена лица.

3.10. УСЛОВИ И МЕРЕ КОЈИМА СЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ ЧИНЕ ПРИСТУПАЧНИМ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Приступачност јесте резултат примене техничких стандарда у планирању, пројектовању, грађењу, реконструкцији, доградњи и адаптацији објеката и јавних површина помоћу којих се свим људима, без обзира на њихове физичке, сензорне и интелектуалне карактеристике или године старости, осигурава несметан приступ, кретање, коришћење услуга, боравак и рад.

С обзиром на то да се на предметном простору могу очекивати и корисници са посебним потребама при планирању, пројектовању и грађењу саобраћајних површина (колских и пешачких површина), прилаза до објеката, као и при пројектовању објеката јавне намене (објеката намењених за јавно коришћење) неопходно је обезбедити услове за несметано кретање истих у простору, у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Службени гласник РС“, број 2215).

Поред ових мера, приликом израде одговарајуће пројектно техничке документације за објекте намењене за јавно коришћење, треба предвидети уобичајене мере за заштиту инвалидних лица у самом објекту, као што су прилагођавање улазне партије и омогућавање несметане комуникације унутар објекта.

3.11. УСЛОВИ И МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ

Смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих или бољих услова коришћења и функционисања објекта, јесте циљ енергетске ефикасности изградње. Заштити животне средине и климатских услова доприноси смањење потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћење обновљивих извора енергије.

Основне мере за унапређење енергетске ефикасности односе се на смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу енергије.

Развој и коришћење нових и обновљивих облика енергије уз подстицање градитеља и власника објеката да примене енергетски ефикасна решења и технологије ради смањења текућих трошкова јесте основни циљ енергетске ефикасности изградње. Са што мање утрошене енергије енергетски ефикасном градњом треба обезбедити удобан и комфоран боравак у објекту у свим временским условима.

Повећање енергетске ефикасности обезбедити са:

- изградњом пешачких и бициклистичких стаза за потребе обезбеђења комуницирања између центара и смањења коришћења моторних возила;
- подизањем зеленила, уличног и уз путне коридоре ван насеља (смањује се загревање тла и ствара се природни амбијент за шетњу, вожњу бицикла и друге начине кретања);
- пројектовањем и позиционирањем зграда према климатским аспектима, изложености сунцу и утицају суседних објеката, подизањем зелених кровова, као компензација окупираном земљишту;
- изградњом малих система за производњу енергије унутар планираних комплекса, на бази обновљивих извора енергије (сунце, геотермалне воде, и др.) и изградњом даљинских или централизованих система грејања и хлађења.

За потребе повећања енергетске ефикасности, при пројектовању, изградњи и касније експлоатацији објеката, као и при опремању енергетском инфраструктуром, применити следеће мере:

- максимално користити нова техничка и технолошка решења у циљу енергетски ефикасније градње и употребе објеката;
- користити потенцијал обновљивих извора енергије локације: енергију сунца, подземних вода и сл., применом стаклених башти, фотонапонских панела, соларних колектора, топлотних пумпи и сл. (топлотне пумпе код ових система могу радити у режиму грејања зими, а у режиму хлађења у току лета, тако да се постиже угодна и равномерна клима током читаве године);

- оријентацијом и функционалним концептом објекта максимално искористити сунчеву енергију за загревање објекта (оријентација према јужној, односно источној страни света), груписати просторије сличних функција и сличних унутрашњих температура (нпр. помоћне просторије оријентисати према северу) и сл;
- пројектовати облик објекта којим се може обезбедити што је могуће енергетски ефикаснији однос површине и запремине омотача објекта у односу на климатске факторе и намену зграде;
- обезбедити максимално коришћење природног осветљења, као и коришћење пасивних добитак топлотне енергије зими, односно заштите од прегревања у току лета адекватним засенчењем;
- оптимизовати величину отвора (прозора, светларника и др.) како би се смањили губици енергије, а просторије добиле довољно светлости и природну вентилацију;
- заштитити делове објекта зеленилом и другим мерама који су лети изложени јаком сунчевом зрачењу, а зими ветровима (на јужној и западној страни садити листопадно дрвеће, а на северној зимзелено);
- размотрити могућност постављања тзв. зелених кровова и фасада, као и коришћење атмосферских и отпадних вода;
- користити систем природне вентилације (вентилациони канали, прозори, врата и други грађевински отвори), тако да губици топлоте у зимском периоду и топлотно оптерећење у летњем периоду буду што мањи;
- при пројектовању термотехничких система, предвидети елементе система грејања, климатизације и вентилације са високим степеном корисности;
- системе централног грејања пројектовати и изводити тако да се омогући централна и локална регулација и мерење потрошње енергије за грејање;
- употребљавати енергетски ефикасна расветна тела.

Објекти високоградње морају бити пројектовани, изграђени, коришћени и одржавани на начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства. Ова својства се утврђују издавањем сертификата о енергетским својствима који чини саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање употребне дозволе.

Мере за постизање енергетске ефикасности постојећих објеката су следеће:

- при реконструкцији објекта, а у циљу постизање енергетске ефикасности, дозвољено је накнадно извођење спољне топлотне изолације зидова уколико се врши у складу са законом, при чему треба водити рачуна о очувању функционалне и обликовне целovitости зграде и у складу са мерама заштите надлежног органа за објекте који су у режиму заштите;
- уколико се зид који се санира налази на регулационој линији, односно граници са суседном парцелом, дозвољава се реконструкција за потребе постизања енергетске ефикасности објекта уз сагласност власника суседне јавне/приватне парцеле;
- дозвољено је накнадно формирање стакленика (уколико за то постоје техничке могућности и ако се елаборатом докаже побољшање енергетске ефикасности зграде), елиминисање „хладних мостова“ и смањење енергетских губитака постављањем топлотне изолације на зидове, кровове и подове, замена столарије новом која има добре термоизолационе карактеристике, а све у циљу спречавања неповратних губитака дела топлотне енергије;
- примењивати мере за постизање енергетске ефикасности прописане за планиране објекте у максималној мери у којој услови постојећег објекта то дозвољавају;
- уградња система грејања и припреме санитарне топле воде (замена и модернизација котлова и горионика, уградња нових енергетских система, прелазак са прљавих горива на природни гас или даљинско грејање, замена и модернизација топлотних подстаница, регулација температуре, уградња термостатских вентила, делитеља и мерача топлоте и друге мере).

Сви објекти подлежу обавези спровођења енергетског прегледа. За све јавне објекте је обавеза да се спроводи програм енергетске ефикасности који доноси јединица локалне самоуправе, а који нарочито садржи планирани циљ уштеда енергије, преглед и процену годишњих енергетских потреба, план енергетске санације и одржавања јавних објеката, као и планове унапређења система комуналних услуга (даљинско грејање и хлађење, водовод, јавна расвета, управљање отпадом, јавни транспорт и др.).

Инвеститори објекта у изградњи, односно објекта који се реконструише, су дужни да грејну инсталацију сваког објекта предвиђеног за прикључење на неки од система снабдевања топлотном енергијом опреме уређајима за регулацију и/или мерење предате топлотне енергије.

Нова и ревитализована постројења за производњу електричне и/или топлотне енергије, системи за пренос електричне енергије, дистрибуцију електричне и топлотне енергије и транспорт и дистрибуцију природног гаса морају да испуњавају минималне захтеве у погледу њихове енергетске ефикасности, а у зависности од врсте и снаге тих постројења, односно величине система.

Неки објекти, као што су историјски споменици, верски објекти, пољопривредне зграде, могу бити изузете из примене мера за постизање енергетске ефикасности.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

За обухват Просторног плана дају се смернице за спровођење планских решења и њихову даљу разраду.

1. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Спровођење у обухвату Просторног плана приказано је на Рефералној карти број 4 - Карта спровођења.

У случају неслагања бројева катастарских парцела у текстуалном и графичком делу Просторног плана меродаван је графички део Просторног плана, односно релевантан је број катастарске парцеле очитан у складу са графичким делом Просторног плана.

За подручје посебне намене дефинисано овим Просторним планом предвиђено је директно спровођење овог Просторног плана, сем за површину за коју је прописана обавезна израда плана детаљне регулације.

Просторни план се директно спроводи у границама подручја посебне намене на следећи начин:

- применом дефинисаних правила уређења и грађења, у складу са којима се издају локацијски услови;
- директно спровођење Просторног плана уз обавезну израду урбанистичког пројекта уколико се у оквиру манастира Обед буде планирала изградња других објеката у функцији заштите и презентације непокретног културног добра.

Израда плана детаљне регулације у оквиру подручја посебне намене обавезна је за археолошки локалитет „Тврђава Купиник“ У КО Купиново.

У делу обухвата овог Просторног плана који се преклапа са делом обухвата Просторног плана подручја посебне намене система за наводњавање Срема, на простору мрежа и објеката посебне намене дефинисаном тим Просторним планом спровођење ће се вршити према том Просторном плану.

У делу обухвата овог Просторног плана који се преклапа са делом обухвата Просторног плана подручја посебне намене система за водоснабдевање „Источни Срем“, у подручју посебне намене дефинисаном тим Просторним планом директно ће се спроводити тај Просторни план.

У делу обухвата овог Просторног плана који се преклапа са делом обухвата Просторног плана подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема, у подручју посебне намене дефинисаном тим Просторним планом директно ће се спроводити тај Просторни план.

У делу обухвата овог Просторног плана који се преклапа са делом обухвата Просторног плана подручја посебне намене за изградњу насипа код насеља Купиново са елементима за директно спровођење, у подручју посебне намене дефинисаном тим Просторним планом директно ће се спроводити тај Просторни план.

Правила уређења и правила грађења дефинисана овим Просторним планом неопходно је применити приликом израде планске документације нижег реда, односно имплементирати при усклађивању планских докумената нижег реда са овим Просторним планом.

За грађевинско подручје насеља Грабовци примењиваће се План генералне регулације насеља Грабовци у делу који није у супротности са овим Просторним планом, а наведени плански документ мора бити усклађен са овим Просторним планом. На осталој површини општине Рума која се преклапа са границом обухвата овог Просторног плана примењиваће се Просторни план општине Рума до 2025. у делу који није у супротности са овим Просторним планом, а наведени плански документ мора бити усклађен са овим Просторним планом.

За грађевинска подручја насеља Ашања и Обреж примењиваће се Просторни план општине Пећинци (у делу који није у супротности са овим Просторним планом) до доношења планова генералне регулације насеља који морају бити израђени у складу са овим Просторним планом. За грађевинска подручја насеља Купиново и Огар примењиваће се План генералне регулације насеља Купиново и План генералне регулације Огар у деловима који нису у супротности са овим Просторним планом, а наведени плански документи морају бити усклађени са овим Просторним планом. На осталој површини општине Пећинци, која се преклапа са границом обухвата овог Просторног плана, за коју није прописана обавезна израда плана детаљне регулације, примењиваће се Просторни план општине Пећинци у делу који није у супротности са овим Просторним планом, а наведени плански документ мора бити усклађен са овим Просторним планом.

Израда плана детаљне регулације изван подручја посебне намене у општини Пећинци обавезна је за туристички локалитет у КО Ашања и КО Купиново, за изградњу водног објекта - уставе на каналу Вок у КО Купиново и за привредно-радне зоне изван грађевинских подручја насеља.

1.1. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ПЕЋИНЦИ

Просторни план општине Пећинци потребно је ускладити са овим Просторним планом, у делу у коме се преклапа са обухватом овог Просторног плана.

У складу са условима и мерама заштите за станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја део привредно-радне зоне у КО Ашања није могуће планирати на простору станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, имајући у виду да је на том простору забрањено мењати намену и културу површина. Такође, у складу са мерама за заштитну зону станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, део привредно-радне зоне није могуће планирати на удаљености мањој од 200 m од станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја.

Опис границе дела привредно-радне зоне (дефинисане Просторним планом општине Пећинци) који мења намену

Део привредно-радне зоне који се укида, а налази се у заштитној зони Резервата, на простору станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и у заштитној зони наведеног станишта, у КО Ашања, обухвата:

- катастарске парцеле: 1388, 1411, 1412/1, 1412/2, 1413, 1414, 1415, 1422, 1479, 1483, 1484, 1485, 1499, 1389, 3395, 3470 и
- делове катастарских парцела: 1390, 1396, 1397, 1400, 1401, 1406, 1500, 1610, 1657, 1658/1, 1660/1, 1660/2, 3391, 3394, 3396, 3397, 3398, 3399, 3423, 3469, 3471, 3472, 3474, 3480 и 3573.

Површина дела привредно-радне зоне која се укида износи око **76,98 ha**. Након укидања дела привредно-радне зоне предметни простор се намењује пољопривредном земљишту који је делом на простору станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, а делом у заштитној зони наведеног станишта.

Приликом усклађивања Просторног плана општине Пећинци са овим Просторним планом неопходно је применити правило да изградња радних зона и радних комплекса није дозвољена на удаљености мањој од 500 m од границе заштићеног подручја – Резервата, као и сва остала правила дефинисана овим Просторним планом.

1.2. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ РУМА ДО 2025.

Просторни план општине Рума до 2025. потребно је ускладити са овим Просторним планом, у делу у коме се преклапа са обухватом овог Просторног плана.

Приликом усклађивања Просторног плана општине Рума до 2025. са овим Просторним планом неопходно је применити правило да изградња радних зона и радних комплекса није дозвољена на удаљености мањој од 500 m од границе заштићеног подручја – Резервата, као и сва остала правила дефинисана овим Просторним планом.

1.3. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА КУПИНОВО

План генералне регулације насеља Купиново потребно је ускладити са овим Просторним планом.

У складу са дефинисаном заштитом, уређењем и коришћењем шума и шумског земљишта и условима и мерама заштите за станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, објекте и површине намењене туризму, спорту и рекреацији изван грађевинског подручја насеља Купиново није могуће планирати на простору где се налазе шуме и шумско земљиште у инундационом подручју, на простору станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, имајући у виду да није дозвољено мењати намену шума (сем у случајевима дефинисаним у поглављу „III Планска решења развоја подручја посебне намене (Резервата) и заштитне зоне Резервата са утицајем посебне намене на развој појединих области“, у тачки „2. Заштита, уређење и коришћење природних система и ресурса“, 2.2. Шуме и шумско земљиште“), да је на стаништима забрањено мењати намену и културу површина и да инундационо подручје није погодно за уређење и изградњу наведених садржаја и инфраструктуре.

Опис границе грађевинског земљишта изван грађевинског подручја насеља Купиново на коме је планирана изградња објеката и уређење површина намењених туризму, спорту и рекреацији (дефинисаног Планом генералне регулације Купиново) које мења намену

Површина изван грађевинског подручја насеља Купиново на којој је планирана изградња објеката и уређење површина намењених туризму, спорту и рекреацији која се укида, а налази се у заштитној зони Резервата, на простору станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, у КО Купиново, обухвата:

- катастарске парцеле: 2927, 2928, 2929/1, 2930, 2931/2, 2932, 2933, 2955, 2956, 2957, 2958, 2959, 2967, 2968, 2969, 2971, 2972, 2973, 2974, 2975, 2976, 2977, 2978, 2979, 2980, 2981, 2982, 2983, 2985/1, 3664/82, 3664/84 и
- делове катастарских парцела: 2929/2, 2935/1, 2935/5, 2935/7, 2952/1, 2952/3, 2981, 2983, 2984/1, 2935/1, 2985/1, 2985/2 и 2985/4.

Површина изван грађевинског подручја насеља Купиново на којој је планирана изградња објеката и уређење површина намењених туризму, спорту и рекреацији која се укида износи око **167,74 ha**. Након укидања површине на којој је планирана изградња објеката и уређење површина намењених туризму, спорту и рекреацији, предметни простор се намењује шумама и шумском земљишту у инундационом подручју које се налази на простору станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја (катастарске парцеле 2927, 2928, 2929/1, 2930, 2931/2, 2932, 2933, 2955, 2956, 2957, 2958, 2959, 2967, 2968, 2969, 2971, 2972, 2973, 2974, 2975, 2976, 2977, 2978, 2979, 2980, 2981, 2983, 2985/1 и делови катастарских парцела 2929/2, 2935/1, 2935/5, 2935/7, 2952/1, 2952/3 и 2985/2) и водном земљишту – насипу (катастарске парцеле 3664/82, 3664/84, 2982 и делови катастарских парцела 2981, 2983, 2984/1, 2935/1, 2985/1 и 2985/4).

За простор на коме је планирана изградња насипа код Купинова примењиваће се Просторни план подручја посебне намене за изградњу насипа код насеља Купиново са елементима за директно спровођење.

Приликом усклађивања Плана генералне регулације насеља Купиново са овим Просторним планом неопходно је применити следећа правила:

- није дозвољено проширивати грађевинско земљиште на простор заштићеног подручја – Резервата, нити на простор станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја,
- изградња радних зона и радних комплекса у насељу није дозвољена на удаљености мањој од 500 m од границе заштићеног подручја – Резервата,
- применити сва остала правила дефинисана овим Просторним планом.

1.4. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ОГАР

План генералне регулације насеља Огар потребно је ускладити са овим Просторним планом.

Приликом усклађивања Плана генералне регулације насеља Огар са овим Просторним планом неопходно је применити правило да није дозвољено проширивати грађевинско земљиште на простор станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, као и сва остала правила дефинисана овим Просторним планом.

1.5. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ГРАБОВЦИ

План генералне регулације насеља Грабовци потребно је ускладити са овим Просторним планом.

Приликом усклађивања Плана генералне регулације насеља Грабовци са овим Просторним неопходно је применити следећа правила:

- није дозвољено проширивати грађевинско земљиште на простор заштићеног подручја – Резервата, нити на простор станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја,
- изградња радних зона и радних комплекса у насељу није дозвољена на удаљености мањој од 500 m од границе заштићеног подручја – Резервата,
- применити сва остала правила дефинисана овим Просторним планом.

1.6. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ОБРЕЖ

План генералне регулације насеља Обреж потребно је урадити у складу са овим Просторним планом.

Приликом израде Плана генералне регулације насеља Обреж неопходно је применити следећа правила:

- није дозвољено проширивати грађевинско земљиште на простор заштићеног подручја – Резервата, нити на простор станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја,
- изградња радних зона и радних комплекса у насељу није дозвољена на удаљености мањој од 500 m од границе заштићеног подручја – Резервата,
- испоштовати сва остала правила дефинисана овим Просторним планом.

1.7. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА АШАЊА

План генералне регулације насеља Ашања потребно је урадити у складу са овим Просторним планом.

Приликом израде Плана генералне регулације насеља Ашања неопходно је применити правило да није дозвољено проширивати грађевинско земљиште на простор станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, као и сва остала правила дефинисана овим Просторним планом.

1.8. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТ „ТВРЂАВА КУПИНИК“ У КО КУПИНОВО

За потребе уређења и заштите простора на коме се налази археолошки локалитет „Тврђава Купиник“ - културно добро од великог значаја обавезна је израда плана детаљне регулације.

Ступањем на снагу овог Просторног плана престаје да важи План детаљне регулације археолошког локалитета „Тврђава Купиник“ („Службени лист општина Срема“, број 42/16).

Смернице за израду плана детаљне регулације за археолошки локалитет „Тврђава Купиник“ су:

- Планом детаљне регулације обухватити археолошки локалитет „Купиник“, односно катастарске парцеле бр. 2998, 2999, 3000, 3001, 3002/1, 3002/2, 3003/ и 3003/2 КО Купиново; Коначна граница плана дефинисаће се током израде плана детаљне регулације на адекватној катастарској-топографској подлози;
- Површина археолошког локалитета тврђаве Купиник, која ће се утврдити након рекогносцирања локалитета и детаљног снимања терена, треба да се дефинише као површина јавне намене;
- Дозвољава се извођење конзерваторско-рестаураторских радова у циљу презентације и конзервације; Обим будућих интервенција биће утврђен након археолошких истраживања;
- Пре приступања конзерваторско-рестаураторском поступку у овој зони обавезно је извођење системских археолошких истраживања, а потом и израда одговарајуће документације за реализацију поступка конзервације и рестаурације који подлеже условима и сагласности надлежне установе заштите непокретних културних добара;
- Забрањена је изградња осим у функцији презентације културног добра;
- Презентација тврђаве „Купиник“ ће се извршити ин ситу, као експонат на отвореном;
- Приступ се обезбеђује искључиво пешачким путем, а уређење стаза вршити у складу са условима заштите природе, условима надлежног Завода за заштиту споменика културе и у складу са стандардима приступачности;
- Могуће је опремање у циљу презентације локалитета, уз формирање информативно интерактивних пунктова, у свему у складу са посебним условима надлежног завода за заштиту споменика културе;
- Положај, дизајн и материјализација мобилијара и туристичке опреме не треба да умањи споменичке вредности локалитета, односно неопходно је да се адекватно интерполира у односу на физичку структуру утврђења;
- Правила уређења и грађења дефинисати у складу са овим Просторним планом, важећим прописима и прибављеним условима и подацима надлежног завода за заштиту културе, условима заштите природе и подацима и условима осталих надлежних органа, посебних организација, ималаца јавних овлашћења и других институција.

1.9. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ТУРИСТИЧКИ ЛОКАЛИТЕТ У КО АШАЊА И КО КУПИНОВО

За потребе уређења, изградње и заштите простора на коме се планира туристички локалитет обавезна је израда плана детаљне регулације.

Ступањем на снагу овог Просторног плана престаје да важи План детаљне регулације локалитета „Споменик“ уз СРП „Обедска бара“ у КО Ашања („Службени лист општина Срема“, број 6/19).

Уз Резерват, односно уз државни пут II реда и општински пут, у КО Ашања и КО Купиново, планира се уређење туристичког локалитета у оквиру кога се налазе остаци споменика принцу Рудолфу (краљевићу Рудолфу) и простор археолошких локалитета „Код споменика I” и део археолошког локалитета „Код споменика II”.

Смернице за израду плана детаљне регулације за туристички локалитет су:

- Планом детаљне регулације обухватити катастарске парцеле бр. 1612 КО Купиново и бр. 3340/1, 3340/2, 3340/3, 3340/4, 3340/5, 3340/6, 3341, 3427 КО Ашања и део катастарске парцеле бр. 3425 КО Ашања; Коначна граница планираног туристичког локалитета дефинисаће се током израде плана детаљне регулације на адекватној катастарској-топографској подлози;
- У оквиру планираног туристичког локалитета планира се обновљање споменика принцу Рудолфу и формирање туристичко-рекреативног центра. На предметном простору постоји могућност за уређење површина и изградњу објеката у циљу развоја еко туризма, односно едукативног туризма, излетничког туризма, културног, односно културно-манифестационог туризма. Постоји могућност организовања и угоститељских садржаја.
- Пре израде плана детаљне регулације неопходно је рекогносцирања локалитета, детаљно снимања терена, као и опсежно истраживање, утврђивање локације објекта виле принца Рудолфа и прибављање пројектне документације из архивске грађе;
- Све садржаје планирати изван границе Резервата, поштујући прописани удаљеност од јавних путева – државног пута II реда и општинског пута, односно придржавати се услова и мера заштите дефинисаних у поглављу „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења”, у тачки „2. Правила грађења”, „2.6. Критеријуми којима се утврђује забрана грађења на одређеном простору или за одређене врсте објеката”;
- Могућа је изградња идентичног објекта некадашње виле принца Рудолфа, с тим да намена објекта може бити само у функцији туризма, угоститељства или културе;
- Могућа је изградња и других објеката туристичко-рекреативног центра, у свему у складу са условима надлежног завода за заштиту споменика културе;
- Правила уређења и грађења дефинисати у складу са овим Просторним планом, важећим прописима и прибављеним условима и подацима надлежног завода за заштиту културе, условима заштите природе и подацима и условима осталих надлежних органа, посебних организација, ималаца јавних овлашћења и других институција.

1.10. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ВОДНОГ ОБЈЕКТА - УСТАВЕ НА КАНАЛУ ВОК

За потребе изградње водног објекта - уставе на каналу Вок обавезна је израда плана детаљне регулације.

У циљу освежавања Обедске баре водом из Саве неопходно је оспособљавање канала Вок за двојну строго контролисану функцију - пуњење и пражњење водом Обедске баре, а што ће се омогућити изградњом одговарајуће уставе.

Смернице за израду плана детаљне регулације за водни објекат – уставу су:

- На основу претходних радова и одговарајућих подлога (урбанистичко-планске, геодетске, геомеханичке, геолошке, хидролошке, хидрогеолошке, псамолошке,...), усвојеног потребног степена заштите, утврђених карактеристичних протицаја, постојеће документације и изведених регулационих објеката, као и претходно издатих водних (водопривредних) аката за предметни водоток и остале водотоке са међусобним утицајем, извршити све потребне анализе и прорачуне и утврдити потребне радове и мере;

- Предвидети уклапање у постојеће регулационе објекте и радове и усвојити таква решења која ће у техничком, економском и функционалном смислу дати оптимални степен заштите и оптимални режим вода и проноса наноса, при чему мора да се обезбеди стабилност планираних објеката при свим режимима течења;
- Усвојити решења на повезивању планираних објеката и радова, са узводном и низводном (уређеном/неуређеном) деоницом, уз таква решења која неће неповољно утицати на режим вода и на стабилност неуређених делова обале и планираних водних објеката;
- Приказати (рачунски и графички) постојећи режим, као и пројектовани режим вода и проноса наноса;
- Усагласити предвиђене објекте, радове и мере са постојећом и планираном комуналном и саобраћајном инфраструктуром;
- Димензионисање извршити на основу хидрауличког прорачуна за меродавне вредности карактеристичних протицаја са графичким приказима у подужном и попречном пресеку, при чему отвор треба да пропусти меродавне протицаје без неповољног дејства успора, уз обезбеђење стабилности обала и дна водотока;
- Предвидети слободан простор за приступ механизацији за потребе интервенисања и одржавања водних објеката;
- Предвидети, по потреби, и друге објекте и радове који ће обезбедити оптимални режим вода и проноса наноса;
- Предвидети одговарајуће радове и мере којима ће се спречити ерозија тла, стварање јаруга и бразди и клизање терена услед извођења радова;
- Изградњом објеката не сме да се угрози заштићено подручје - Резерват, стабилност водотока и самих објеката, режим вода или изазове погоршање стања вода и погоршање услова заштите од поплава и бујица узводно и низводно од предметних објеката и радова;
- Правила, односно услове за уређење и грађење дефинисати у складу са овим Просторним планом, важећим прописима и прибављеним подацима и условима надлежних органа, посебних организација, ималаца јавних овлашћења и других институција.

1.11. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНОВА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПРИВРЕДНО-РАДНЕ ЗОНЕ

Привредно-радне зоне предвиђене Просторним планом општине Пећинци налазе се у КО Обреж, КО Огар и КО Ашања.

За уређење и изградњу у оквиру привредно-радних зона обавезна је израда планова детаљне регулације.

Смернице за израду планова детаљне регулације за привредно-радне зоне су:

- Изградња радних зона и радних комплекса није дозвољена на удаљености мањој од 500 m од границе заштићеног подручја – Резервата, уз примену свих осталих правила дефинисаних овим Просторним планом
- Дозвољене су производне, пословне и услужне активности мањег обима, односно тзв. микро, мала и средња предузећа⁶ - производне јединице мањег капацитета, а које својим функционисањем неће угрожавати животну средину, односно неће утицати негативно на животну средину (буком, вибрацијама, загађењем воде, ваздуха и земљишта) и на заштићена природна и непокретна културна добра, односно дозвољено је уређење и изградња оних садржаја за које надлежни орган за послове заштите животне средине донесе решење да није потребна израда Студије процене утицаја на животну средину.

⁶ Правна лица дефинисана у складу са Законом о рачуноводству ("Службени гласник РС", бр. 73/19, 44/21 - др. закон)

- Привредно-радна зона мора да има довољно простора за потребе одвијања производног процеса, одговарајућу инфраструктуру и мора задовољити услове заштите животне средине (земље, воде и ваздуха);
- Грађевинска парцела мора имати приступ на јавну саобраћајну површину;
- Неопходно је придржавати се услова и мера заштите дефинисаних у поглављу „IV Правила употребе земљишта, правила уређења и правила грађења“, у тачки „2. Правила грађења“, „2.6. Критеријуми којима се утврђује забрана грађења на одређеном простору или за одређене врсте објеката“;
- У оквиру грађевинске парцеле могу се планирати главни објекти - пословни, производни, услужни и складишни објекти, затим економски објекти, као и помоћни објекти, укључујући и инфраструктурне објекте. Дозвољена је изградња објеката у функцији пољопривреде. Такође се може планирати изградња истраживачких центара за унапређење пољопривредне производње, као и специјализовани продајно-изложбени центри и сл.;
- На грађевинској парцели обезбедити мин. 30% зелених површина уз одговарајуће хортикултурно уређење;
- Приликом озелењавања комплекса намењених производњи и пословању формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке егзота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања;
- Уз границе парцеле формирати ободне зелене површине које ће имати функцију изолације самог комплекса од околних суседних парцела - заштитни зелени појас ширине мин. 10 m, уз избегавање коришћења инвазивних врста;
- Правила уређења и грађења дефинисати у складу са овим Просторним планом, важећим прописима и прибављеним условима и подацима надлежних органа, посебних организација, ималаца јавних овлашћења и других институција.

У оквиру привредно-радне зоне у КО Обреж, дефинисане Просторним планом општине Пећинци и Планом детаљне регулације за катастарске парцеле број 1470 и 1472/1 КО Обреж, налази се постојећи радни комплекс у функцији пољопривреде – фарма пилића. Постојећи комплекс се налази на удаљености од ~250 m од границе заштићеног подручја – Резервата.

План детаљне регулације за катастарске парцеле број 1470 и 1472/1 КО Обреж („Службени лист општина Срема“, број 34/19) остаје на снази у делу који није у супротности са овим Просторним планом.

Имајући у виду удаљеност постојећег радног комплекса од Резервата, те да представља деградациони пункт животне средине и да је један од највећих загађивача идентификованих у обухвату Просторног плана, није дозвољено проширење постојећег комплекса, нити повећање капацитета. У циљу заштите животне средине неопходно је испоштовати следеће услове:

- Размотрити потребу подношења захтева за издавање интегрисане дозволе;
- Смањење емисија у ваздух ради елиминације гасова, непријатних мириса и потенцијално присутних патогена;
- Смањење емисија буке од машина и саобраћајних средстава и из процеса производње;
- Смањење емисија отпадних вода: санитарних отпадних вода, отпадних вода са манипулативних површина и отпадних вода од прања објекта;
- Адекватно управљање отпадом: фецесом, угинулим пилићима, амбалажом лекова и дезинфекционих средстава, комуналним отпадом и другим врстама отпада.

План детаљне регулације дела радне зоне 2.1 у КО Ашања („Службени лист општина Срема“, број 39/13) остаје на снази у делу који није у супротности са овим Просторним планом.

1.12. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКОГ ПРОЈЕКТА ЗА КОМПЛЕКС МАНАСТИРА ОБЕД

Уколико се у оквиру манастира Обед буде планирала изградња других објеката у функцији заштите и презентације непокретног културног добра обавезна је израда урбанистичког пројекта, уз примену следећих правила уређења и грађења:

- Урбанистичким пројектом обухватити само парцелу на којој се налази „Црква мајке Ангелине“, односно катастарску парцелу број 3132 КО Купиново;
- Пре израде урбанистичког пројекта неопходно је рекогносцирања локалитета, археолошко истраживање, детаљно снимања терена, као и опсежно истраживање документације из историјске грађе;
- Урбанистички пројекат израдити на адекватном катастарско-топографском плану;
- Дозвољена је обнова и реконструкција „Цркве мајке Ангелине“ у складу са посебним условима надлежног завода за заштиту споменика културе и условима заштите природе;
- Могућа је изградња других објеката у функцији заштите и презентације добра, по посебним условима заштите надлежног завода за заштиту споменика културе и условима заштите природе;
- Дозвољено је уређење зелених површина у складу са посебно прибављеним условима заштите природе;
- Приступ се обезбеђује искључиво пешачким путем, а уређење стаза вршити у складу са условима заштите природе, условима надлежног завода за заштиту споменика културе и у складу са стандардима приступачности;
- За потребе израде урбанистичког пројекта, поред услова заштите природе и услова од надлежног завода за заштиту споменика културе, прибавити и податке и услове и од осталих надлежних органа, посебних организација, ималаца јавних овлашћења и других институција.

1.13. УРБАНИСТИЧКО-ТЕХНИЧКИ ДОКУМЕНТ КОЈИ ОСТАЈЕ НА СНАЗИ

За потребе уређења катастарске парцеле број 1469/2 КО Обреж, односно за потребе урбанистичко-архитектонске разраде предметне локације израђен је Урбанистички пројекат за уређење к.п. 1469/2 КО Обреж, општина Пећинци (израђен од стране „Андзор Енџиниџинг“ д.о.о. Друштво за пројектовање, урбанизам и екологију, Нови Сад, 2018. године) који остаје на снази.

2. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, а за потребе израде предметног Просторног плана.

Чланом 5. Закона о стратешкој процени прописано је да се стратешка процена врши за планове, програме, основе и стратегије (у даљем тексту: планови и програми) у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, електронских комуникација, туризма, очувања природних станишта и дивље флоре и фауне, којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину.

За наведене планове и програме којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу или у случају мањих измена планова и програма које не захтевају прописани поступак усвајања, као и за планове и програме који нису наведени у претходном пасусу, одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана и програма ако, према критеријумима прописаним овим законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

Чланом 7. Закона дефинисано је да се стратешка процена утицаја на животну средину ради на основу нивоа, врсте, циљева и садржаја плана или програма.

Ако је план или програм саставни део одређене хијерархијске структуре, стратешка процена утицаја на животну средину се ради у складу са смерницама стратешке процене утицаја на животну средину плана или програма вишег хијерархијског нивоа.

За планове нижег реда, у складу са чланом 9. Закона о стратешкој процени утицаја, одлуку о изради стратешке процене доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.

Доношењу Одлуке о изради или Одлуке о не изради стратешке процене утицаја планског документа од стране органа надлежног за припрему планске документације претходи прибављање мишљења органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих, стручних и надлежних органа и организација од важности за одређено планско подручје, у зависности од хијерархијског нивоа планског документа, као и карактеристика и услова простора за који се израђује.

Препорука је да се за потребе одлучивања да ли је потребно или не вршити стратешку процену утицаја на животну средину, прибаве мишљења надлежних органа и институција из области заштите животне средине и заштите природних вредности.

3. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Чланом 3. Закона о процени утицаја на животну средину прописано је да се процена утицаја врши за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.

Предмет процене утицаја су пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину, као и они који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (процена утицаја затеченог стања).

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката, за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката, за које се може захтевати процена утицаја на животну средину инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије.

Критеријуми за одлучивање о обавези израде Студије процене утицаја садржани су у поменутој Уредби (Листа I и Листа II), а процедура израде и садржина студије је дефинисана Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину, као и Уредбом о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја, како је то прописано поменутиим Законом. Начелни садржај студије о процени утицаја на животну средину прописан је чланом 17. поменутог Закона, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у планском периоду.

Чланом 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи нарочито:

1. опис циљева плана и програма,
2. индикаторе за праћење стања животне средине,
3. права и обавезе надлежних органа,
4. поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја,
5. друге елементе у зависности од врсте и обима планског документа.

У складу са Законом о заштити животне средине Република, односно јединица локалне самоуправе, у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обавезна је да обезбеди континуалну контролу и праћење стања животне средине, у складу са овим и посебним законима.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Полазећи од специфичности подручја, Просторним планом су дефинисани циљеви који су током израде Стратешке процене разматрани и анализирани у односу на дефинисане индикаторе и циљеве саме стратешке процене.

Циљеви просторног развоја подручја Просторног плана у области заштите животне средине и одрживог развоја су:

- Усклађивање интереса и рационално коришћење потенцијала простора у обухвату Просторног плана, водећи рачуна о еколошким условима и ограниченим капацитетима животне средине, односно захтевима уређења подручја посебне намене;
- Одрживо коришћење ресурса и простора, уз предузимање превентивних мера заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта);
- одрживи развој пољопривреде уз селективну и контролисану употребу хемијских средстава и минералних ђубрива на њивама;
- Успостављање континуалног мониторинга загађујућих материја, санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја;
- Одрживо управљање водама;
- Уравнотежено коришћење простора са становишта заштите животне средине и обезбеђење услова за очување и адекватно газдовање природним ресурсима;
- Санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија (сметлишта), експлоатационих поља минералних сировина, као и других деградираних пунктова на подручју обухвата Просторног плана;
- Управљање комуналним отпадом сходно Програму управљања отпадом;
- Успостављање система за управљање посебним токовима отпада и одрживо управљање опасним отпадом и забрана депоновања;
- Промоција и подстицање кућног компостирања у циљу очувања природних ресурса и животне средине;
- Израда локалног регистра извора загађивања животне средине на територији општина Пећинци и Рума као дела националног регистра за подручје обухвата Просторног плана;
- Интегрисање заштите животне средине у све секторе стратешког планирања и пројектовања, кроз инструменте процене утицаја (примена SEA, EIA и IPPC);
- Примена савременијих технолошких решења, најбољих доступних технологија (BAT) и концепта чистије производње приликом реализације пројеката који могу имати негативан утицај на квалитет животне средине, а у складу са условима заштите природе;
- Едукација грађана и подстицање развоја еколошке свести у области заштите животне средине и одрживог развоја и одрживог управљања отпадом.

2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промене стања и карактеристика животне средине. Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, врши се избор одговарајућих индикатора у изради стратешке процене, које је у планском периоду неопходно пратити како би се могла вршити оцена планских решења, односно њихов позитиван утицај на подручје обухваћено Просторним планом.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине предлаже се на основу дефинисаних циљева стратешке процене, а дат је у поглављу II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.

Имајући у виду обухват Просторног плана, постојеће и будуће садржаје, као и могућа загађења, мониторинг се односи на:

- контролу и праћење квалитета ваздуха,
- контролу и праћење квалитета вода,
- праћење квалитета земљишта контролом концентрација загађујућих супстанци
- контролу и праћење биодиверзитета

2.1. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Законом о заштити ваздуха дат је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха које за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Подаци добијени у мрежама аутоматског и мануалног мониторинга квалитета ваздуха обрађују се, анализирају и интерпретирају у складу са важећим прописима:

- Законом о заштити ваздуха
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха
- Уредбом о одређивању зона и агломерација
- Уредбом о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи
- Правилником о начину размене информација о мерним местима у државној и локалној мрежи, техникама мерења, као и о начину размене података добијених праћењем квалитета ваздуха у државној и локалним мрежама

У складу са чланом 8. Закона о заштити ваздуха оцењивање квалитета ваздуха врши се за следеће полутанте: **сумпор диоксид, азот диоксид и оксиде азота, суспендоване честице, олово, бензен, угљенмоноксид, приземни озон, арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен.**

Захтеви квалитета ваздуха дефинисани за полутанте, који имају потврђен штетан утицај на здравље популације (граничне вредности, толерантне вредности, границе оцењивања и толеранције, циљне вредности и дугорочни циљеви) ближе су прописани Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Додатно, прописане су и границе (критични нивои, циљне вредности) за поједине полутанте за заштиту вегетације (сумпор диоксид, азотни оксиди, озон).

Уредбом су дефинисани и прагови обавештавања и прагови упозорења за поједине полутанте, као и критични нивои за заштиту вегетације.

За наменска мерења појединих полутаната, у зонама и агломерацијама у којима се налазе различити извори емисије полутаната који могу утицати на ниво загађености ваздуха, прописане су максимално дозвољене концентрације (гасовите неорганске, органске и канцерогене материје, укупне суспендоване честице, укупне таложне материје и чађ).

Оцењивање квалитета ваздуха, на основу измерених концентрација загађујућих материја у ваздуху, врши се применом критеријума за оцењивање у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Мониторинг квалитета ваздуха врши се и на основним руралним локацијама ван непосредног утицаја значајних извора загађења ваздуха.

Предметним Извештајем сугерише се обавеза вршења контрола квалитета ваздуха у у складу са потребом да јединица локалне самоуправе чији су делови територија у обухвату Просторног плана ажурно води локални регистар извора загађивања као и Програм заштите животне средине са акционим планом, а у складу са Законом о заштити животне средине.

За објекте за које се утврди да се не ради Студија процене утицаја на животну средину по Закону, по мишљењу надлежне службе за област заштите животне средине, а у складу са технологијом рада, утврђује се потреба вршења додатног мониторинга, посебно за праћење загађења ваздуха и вода (у складу са важећом законском регулативом).

2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ

Законом о заштити животне средине су дате и основне смернице заштите вода. Чланом 23. овог Закона дефинисано је да се заштита и коришћење вода остварује интегралним управљањем водама, предузимањем мера за њихово очување и заштиту у складу са посебним законом.

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода.

Оцену еколошког и хемијског статуса вода потребно је вршити у складу са:

- Правилником о утврђивању водних тела површинских и подземних вода
- Правилником о референтним условима за типове површинских вода
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање

За реке и језера одређује се еколошки статус, а за вештачка водна тела еколошки потенцијал.

Анализа квалитета подземних вода које се користе за водоснабдевање врши се на основу Правилника о хигијенској исправности воде за пиће.

2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Обавеза успостављања систематског мониторинга земљишта на простору Републике Србије дефинисана је Законом о заштити животне средине, Законом о заштити земљишта и Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници, који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта, дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Степен угрожености земљишта од хемијског загађења одређује се на основу вредности загађујућих материја датих у посебном пропису, којим се регулишу граничне вредности опасних и штетних материја у подземним водама, као и у посебним прилозима Уредбе, који се односе на ремедијационе вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију подземних вода и земљишта.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета, у складу са његовом наменом.

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које се утврди евидентна угроженост параметара стања животне средине.

Локације на којима је депонован незагађен материјал од ископавања (земља) не припадају контаминираним локацијама.

Усвајањем Уредбе о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма обезбеђена је основа за доношење програма системског праћења квалитета земљишта који ће обухватити успостављање државне и локалне мреже локалитета за праћење квалитета земљишта и који не обухвата пољопривредно земљиште. Државна мрежа локалитета успоставља се за праћење квалитета земљишта на нивоу Републике Србије на локалитетима на којима је дошло или може доћи до загађења земљишта и који су од посебног интереса за Републику Србију.

У складу са чланом 5. Уредбе, локална мрежа локалитета за праћење квалитета земљишта успоставља се за праћење квалитета земљишта на нивоу аутономне покрајине. Локалну мрежу чине допунски локалитети који се одређују на основу мерења или поступака процене, а за које нема података о нивоу загађујућих материја.

У складу са чланом 10. Уредбе подаци добијени реализацијом програма систематског праћења квалитета земљишта користе се за оцењивање квалитета земљишта, као и за израду извештаја о стању земљишта и саставни су део информационог система заштите животне средине и достављају се Агенцији за заштиту животне средине.

2.4. БИОМОНИТОРИНГ

Праћење стања (мониторинг) ће трајати у континуитету, а посебно ће се мониторингом обухватити следеће области:

- поплавни аутохтони шумски екосистем
- влажне ливаде и пашњаци
- барски и мочварни екосистеми
- биљне и животињске врст (индикаторске, едификаторске и ретке врсте)

3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су у питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

У остваривању система заштите животне средине Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, правна и физичка лица одговорна су за сваку активност којом мењају или могу променити стање и услове у животној средини, односно за непредузимање мера заштите животне средине, у складу са Законом о заштити животне средине.

Правна и физичка лица дужна су да у обављању својих делатности обезбеде: рационално коришћење природних богатстава; урачунавање трошкова заштите животне средине у оквиру инвестиционих и производних трошкова, примену прописа, односно предузимање мера заштите животне средине, у складу са законом.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација, ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Обавезе загађивача

У контексту мониторинга загађивача, законом су прописане обавезе оператора постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине да преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења,
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Власник или корисник земљишта или постројења, чија делатност, односно активност може да буде или јесте узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да у складу са Законом о заштити земљишта врши мониторинг земљишта, на начин да:

- 1) прикаже податке о квалитету земљишта пре почетка и по завршетку обављања активности,
- 2) прати промене на земљишту и у земљишту на прописан начин у зони утицаја својих активности,
- 3) податке о промени на земљишту и у земљишту достави Министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи су дужни да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

Према Закону о заштити земљишта, овлашћено правно лице које врши мониторинг доставља Министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине извештај о мониторингу државне мреже.

Надлежни орган аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, такође, достављају извештај мониторинга локалне мреже.

Загађивач земљишта извештај о мониторингу доставља надлежном Министарству, на територији аутономне покрајине надлежном покрајинском органу, јединици локалне самоуправе и Агенцији.

Санација и ремедијација

Правно и физичко лице које деградира животну средину дужно је да изврши ремедијацију или на други начин санира деградирану животну средину, у складу са пројектима санације и ремедијације, на које сагласност даје надлежно министарство.

Законски оквир

Мониторинг квалитета параметара животне средине дефинисан је следећим правним актима:

- Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС” бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11-УС, 14/16, 76/18, 95/18-др. закон и 95/18-др. закон);
- Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21);
- Законом о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- Законом о водама („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 24/14);
- Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);

- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС“, бр. 30/18 и 64/19);
- Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 96/21);
- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС“, број 74/11);
- Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, број 33/16);
- Правилником о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС“, број 114/13);
- Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину њиховог достављања и упутству за њихово попуњавање („Службени гласник РС“, број 17/17) и др.

4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У случају неочекиваних негативних утицаја у поступку имплементације Просторног плана и у фази реализације планираних намена, потребно је, у складу са важећом законском регулативом, спровести надзор и контролу и применити мере отклањања и минимизирања потенцијално настале штете, извршити санацију простора и применити мере ревитализације (ремедијације) и заштите животне средине.

Неочекивани негативни утицаји реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката - објеката, постројења, радова) се морају спречити доследним спровођењем урбанистичких и техничких мера заштите, мера за спречавање и отклањање насталих узрока, мера санације последица и успостављање мониторинга животне средине. За предметни Просторни план, од фазе припреме до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу реализације планираних намена простора у оквирима прихватљивим са аспекта заштите животне средине. Обзиром на то да није могуће у потпуности искључити вероватноћу појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, прописан је начин поступања у случају таквих појава.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинисани су основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени.

Стратешка процена је процес који се врши над планским документом, анализирајући додатно и остале расположиве податке као што су статистички подаци и други подаци, добијени за потребе израде Просторног плана и Стратешке процене, као и валоризацијом стања на терену.

У предметној стратешкој процени су анализирана сва планска решења и мере заштите, извршена је синтетна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима из окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину, а на основу утврђених валидних параметара дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа.

Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Просторног плана на животну средину.

Примењени метод поштује наведене опште методолошке принципе и спроводи се у неколико фаза:

1. Утврђују се полазне основе стратешке процене, које обухватају: дефинисање предмета као и просторног обухвата Стратешке процене, циљеве и метод рада, правног, планског и документационог основа;
2. Анализа постојећег стања и стања квалитета чиниоца животне средине, анализираних кроз природне услове (вредновање квалитета ваздуха, земљишта, вода, угроженост буком итд);
3. Затим се врши процена могућег утицаја на животну средину на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања, података објављених у литератури, другим студијама, искустава других земаља и сл;
4. Након тога, предлажу се мере за спречавање и ограничавање штетних утицаја у току спровођења и реализације Просторног плана, мере за унапређење стања животне средине, мере за праћење стања животне средине, које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза, потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања заштите и очувања квалитетне животне средине.

Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања, су недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Просторног плана, као и података о привредним субјектима.

Полазни критеријуми за одређивање могућих карактеристика утицаја на животну средину су постојеће стање и одлике Просторног плана, као и њихови могући утицаји на квалитет ваздуха, воде, земљишта, животињски свет, биодиверзитет и остале природне и створене вредности.

Према критеријумима и оцени постојећег стања животне средине, а имајући у виду природне услове и изграђене структуре на подручју за које се Просторни план доноси, издвајају се најзначајнији утицаји на животну средину који могу неповољно утицати на непосредно окружење. Методолошки основ за израду Стратешке процене утицаја, у ужем смислу представљају методе научног истраживања, односно примењене методе праћења стања објеката, односно појава и процеса у простору, од извора загађења, притисака, стања и одговора (планског решења).

У Извештају су анализирани све Планом предвиђене активности, извршена је синтезна процена њихових утицаја на природне ресурсе и створене вредности и дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Основну тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја о стратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу прописа.

Поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава, уочен је проблем недовољно развијеног информационог система о животној средини, као и непостојање Програма праћења стања параметара животне средине, на основу система показатеља-индикатора за оцену и праћење стања животне средине на подручју у обухвату Просторног плана.

При оцени планских решења уочен је проблем у практичној примени индикатора дефинисаних Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине, имајући у виду да за планско подручје нису доступни систематизовани подаци и да нису вршења мерења одређених параметара животне средине, те да није утврђено нулто стање животне средине простора који је у обухвату овог Просторног плана.

Тешкоћа при изради стратешке процене утицаја на животну средину огледа се и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину у односу на стратешке процене утицаја планских докумената на животну средину. Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у претерану квантификацију, да је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, да је нагласак, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину.

Предметним Просторним планом нису разрађивана и предложена варијантна решења, те нису вршене стратешке одлуке у смислу избора најпогодније варијанте.

Планом је дато решење адекватно планираној намени простора, у обиму који је дозвољен прописаним мерама заштите, те су дата решења усклађена са заштитом животне средине. Утврђени су основни критеријуми просторног уређења, коришћења природних ресурса и мере заштите животне средине.

Процес процене утицаја планских решења на животну средину вршен је паралелно са поступком израде планског документа.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Просторног плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Просторног плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе, у складу са Законом којим се уређује поступак доношења Просторног плана. Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење током 30 дана јавног увида.

Орган надлежан за припрему Просторног плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности, који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Плану. Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцене, орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени, у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање. После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Просторног плана, орган надлежан за припрему Просторног плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Просторним планом надлежном органу на одлучивање.

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Проблематика заштите животне средине разматрана је у оквиру планског документа, али и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину. Примењена методологија је описана у претходном поглављу и сагласна је са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, којим се дефинише садржина Извештаја о стратешкој процени утицаја.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквири (границе) дефинисане законском регулативом. Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и планом предвиђене активности.

Стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Анализа и процена потенцијалних утицаја стратешког карактера превентивно делује у смислу спречавања еколошке штете у простору. На нивоу Просторног плана, процењени су потенцијални утицаји планираних намена и ефекти на животну средину, укључена је јавност и заинтересоване институције у процес одлучивања, а приликом доношења коначне одлуке биће узети у обзир добијени резултати и укључени у Извештај о стратешкој процени утицаја предметног Просторног плана на животну средину.

На основу вредновања планских решења процењује се да планиране намене и имплементација Просторног плана неће импликовати битне неповољне, еколошки неприхватљиве ефекте по природне вредности и животну средину, а који се не могу контролисати, него ће, шта више, планска решења довести до решавања већег броја конфликтних активности у простору.

Предметни Извештај о стратешкој процени утицаја не може дати експлицитне одговоре на прихватљивост појединих планских решења. Таква планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде пројектне документације и студија оправданости. Већи ниво детаљности, којим ће се анализирати појединачни објекти и њихови утицаји на животну средину, разматраће процене утицаја појединачних објеката на животну средину.

IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе Просторног плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО